

Kandidatuppsats i journalistik

2021-01-07

Institutionen för journalistik,  
medier och kommunikation  
HT2020

[www.jmg.gu.se](http://www.jmg.gu.se)

# KRISEN OCH OPINIONEN

- EN JÄMFÖRANDE STUDIE AV SVENSKA LEDARSIDOR UNDER TRE  
KRISER SOM FORMAT 2000-TALET

FÖRFATTARE: ANNIE THUNEGÅRD & GUSTAV INGERHAGE

HANDLEDARE: MATTIAS FÄRDIGH

KURSANSVARIG: MARINA GHERSETTI



GÖTEBORGS UNIVERSITET

## **Abstract**

Title: The Crisis and Opinion

Authors: Annie Thunegård and Gustav Ingerhage

Level: Bachelor thesis in Journalism

Term: HT 2020

Supervisor: Mattias Färdigh

Our aim with this scientific study is to investigate how the editorial writers in Sweden position themselves, in relation to the governing power during times of crisis. We hope with this study to shine light upon the role of editorial writers as it is today, as it is during crisis, and might be in the future.

In consideration of the fact that Swedish editorials does indeed have a political inclination, it is interesting and relevant to investigate whether they do possess the ability to criticize the leaders of society or those with power. Even though the editorial agrees with them on a political level.

Our study will seek to find the answer to the hypothesis that, the majority of editorial writers are critical to the governing powers during times of crisis.

To put our research into a greater context, we have chosen a theoretical framework consisting of earlier research in a variety of fields. The existing definition of what an editorial writer is and the role that they have in a democratic society, the changing world of media and their part in crisis journalism. All of this with the agenda setting theory and the rally round the flag effect in mind.

In our research we have chosen to use two methods, a quantitative method, and qualitative method. This to investigate five different editorials in five different newspapers during three different times of crisis.

Our results show that the majority of editorials are critical towards the governing power during times of crisis, there by confirming our hypothesis. It also shows that political inclinations do effect to which degree an editorial of the same political colour as the governing party criticizes the power. However, it does not stop them from doing so. With this result we can also confirm and enhance the editorial writer's role in crisis journalism.

# Innehållsförteckning

<b>1. Inledning</b> .....	<b>1</b>
1.1 Bakgrund.....	2
<b>2. Syfte och frågeställningar</b> .....	<b>4</b>
2.1 Syfte.....	4
2.2 Frågeställningar.....	5
<b>3. Tidigare forskning</b> .....	<b>6</b>
3.1 Vad är journalistikens demokratiska uppdrag? .....	6
3.2 Vad är en ledarskribent?.....	7
3.3 Vad är krisjournalistik? .....	9
3.4 Det förändrade medielandskapet .....	10
<b>4. Teorier</b> .....	<b>14</b>
4.1 Rally round the flag-effekten .....	14
4.2 Agenda setting eller dagordningsteorin .....	16
<b>5. Material och urval</b> .....	<b>18</b>
5.1 De tre kriserna.....	18
5.1.1 Finanskrisen .....	21
5.1.2 Flyktingkrisen .....	22
5.1.3 Coronakrisen .....	24
5.2 Tidningarna .....	26
5.2.1 Dagens Nyheter .....	26
5.2.2 Göteborgs-Posten .....	26
5.2.3 Västerbottens-Kuriren .....	27
5.2.4 Dala-Demokraten.....	27
5.2.5 Aftonbladet .....	27
5.3 Artiklarna.....	27
5.4 Diskussion kring urval.....	28
<b>6. Metod</b> .....	<b>30</b>
6.1 Kvantitativ metod .....	30
6.2 Kvalitativa metod.....	30
6.3 Att kombinera metoder .....	31
6.4 Reliabilitet och validitet .....	32

<b>7. Resultat</b> .....	<b>33</b>
7.1 Resultat av kvalitativ analys .....	33
7.1.1 Sänkta räntan måste bli en väckarklocka .....	33
7.1.2 Kraftfullt agerat .....	34
7.1.3 Utgifter ingen mirakelkur .....	35
7.1.4 Stöd kommunerna, regeringen! .....	36
7.1.5 En vägledning för att förstå Sverige.....	37
7.1.6 Realism och tårar .....	38
7.1.7 Bättre förberedelse hade underlättat.....	40
7.1.8 Då ä int bar o åk!.....	41
7.1.9 Om svenskar ska ta eget ansvar måste de veta hur .....	42
7.1.10 Som vanligt stirrar vi oss blinda på en kris i taget .....	43
7.2 Resultat av kvantitativ analys .....	45
7.2.1 Resultat av finanskrisen presenterat i tabell.....	46
7.2.2 Tabell. Tidningarnas förhållning (på ledarplats) gentemot den styrande makten under finanskrisen 2008.....	46
7.2.3 Diskussion.....	47
7.2.4 Resultat av flyktingkrisen presenterat i tabell.....	47
7.2.5 Tabell. Tidningarnas förhållning (på ledarplats) gentemot den styrande makten under flyktingkrisen 2015.....	48
7.2.6 Diskussion.....	48
7.2.7 Resultat av coronakrisen presenterat i tabell .....	48
7.2.8 Tabell. Tidningarnas förhållning (på ledarplats) gentemot den styrande makten under coronakrisen 2020 .....	49
7.2.9 Diskussion.....	49
7.3 Resultat av enskilda kriser över tid i linjediagram .....	50
7.3.1 Resultat av finanskrisen i linjediagram .....	50
7.3.2 Figur. Totala antalet artiklar under finanskrisen sett över tid.....	50
7.3.3 Diskussion.....	50
7.3.4 Resultat av flyktingkrisen i linjediagram .....	51
7.3.5 Figur. Totala antalet artiklar under flyktingkrisen sett över tid .....	51
7.3.6 Diskussion.....	51
7.3.7 Resultat av coronakrisen i linjediagram .....	51
7.3.8 Figur. Totala antalet artiklar under coronakrisen sett över tid .....	52
7.3.9 Diskussion.....	52
7.4 Resultat av samtliga kriser.....	52

7.4.1 Resultat av samtliga kriser i stapeldiagram.....	53
7.4.2 Figur. Ledarsidornas hållning gentemot den styrande makten under alla tre kristider (procent).....	53
7.4.3 Diskussion.....	53
<b>8. Analys och slutdiskussion .....</b>	<b>55</b>
<b>9. Referenser .....</b>	<b>57</b>
<b>10. Bilagor .....</b>	<b>61</b>
Bilaga 1 .....	61
Bilaga 2 .....	62
Bilaga 3 .....	64
Bilaga 4 .....	68
Bilaga 5 .....	78
Bilaga 6 .....	79
Bilaga 7 .....	80

## 1. Inledning

I mars 2020, när coronapandemin fortfarande befann sig i ett tidigt stadie i Sverige, skrev Dagens Nyheters chefredaktör Peter Wolodarski två ledartexter. Den första hade rubriken ”Ursäkta, måste vi vara plågsamt långsamma?” där han kritiserade Sveriges hantering av covid-19 och regeringens/Folkhälsomyndighetens linje.<sup>1</sup> Den andra kom tätt inpå bara några dagar senare och handlade även den om covid-19 hanteringen i Sverige. Rubriken på denna artikel var ”Stäng ner Sverige för att skydda Sverige”.<sup>2</sup>

Wolodarskis texter gällande coronapandemin blev startskottet för en rad kritiska svar från forskare som Johan von Schreeb<sup>3</sup> men även andra ur journalistkåren. Bland annat Karin Pettersson, kulturchef på Aftonbladet,<sup>4</sup> skrev om DN:s chefredaktörens uttalanden. Kritikerna anklagade honom för bland annat alarmism, populism och kunskapsförakt.

I nyhetstexter förmedlas objektiva nyheter, ledarskribenterna har som uppgift att kommentera händelser och nyheter genom ett politiskt raster. Ledarskribentens roll är att skriva texter där de tydligt tar ställning i olika frågor och försöker påverka läsaren. Ledarskribenten ska också förhålla sig till tidningens politiska linje.<sup>5</sup>

I ett avsnitt av P4 Extra som sändes i Sveriges Radio 22 september 2020 ger Wolodarski sin syn på vad han vill uppnå med sina opinionstexter.<sup>6</sup>

“Jag tror för alla som skriver kolumner, så vill man ju inte att den ska passera obemärkt förbi, utan att den ska väcka reaktioner, positiva och negativa. Om människor är likgiltiga till det som skrivs, då är ju frågan om det var meningsfullt överhuvudtaget, meningsfullt att ta läsarens tid. “, förklarar Wolodarski.

I inslaget berättar han också om artiklarnas efterspel och att han i början fick “över femhundra mejl” som till stor del var av motsatt åsikt mot hans egen.

Johan von Schreeb, som är professor i global katastrofmedicin vid Karolinska Institutet, kritiserade Wolodarski i Svenska Dagbladet. Han skrev bland annat:

“I det läge som råder nu är det upp till alla att kavla upp ärmarna och följa de råd som gäller

---

<sup>1</sup> Wolodarski, P. (2020, 8 mars). *Ursäkta, måste vi vara plågsamt långsamma?* Dagens Nyheter. Hämtad 2020-09-14 från <https://www.dn.se/ledare/peter-wolodarski-ursakta-maste-vi-vara-plagsamt-langsamma/>.

<sup>2</sup> Wolodarski P. (2020, 13 mars). *Stäng ner Sverige för att skydda Sverige*. Dagens Nyheter. Hämtad 2020-09-14 från <https://www.dn.se/ledare/peter-wolodarski-stang-ned-sverige-for-att-skydda-sverige/>.

<sup>3</sup> von Schreeb, J. (2020, 16 mars). *Wolodarski undergräver svensk expertis*. Svenska Dagbladet. Hämtad 2020-11-10 från <https://www.svd.se/johan-von-schreeb-wolodarski-bidrar-till-kunskapsforaktet>.

<sup>4</sup> Petterson, K. (2020, 15 mars). *Dagens Nyheter ägnar sig åt populism*. Aftonbladet. Hämtad 2020-11-10 från <https://www.aftonbladet.se/kultur/a/3JOKa0/dagens-nyheter-agnar-sig-at-populism>.

<sup>5</sup> Statens Medieråd (2018). *Publicistguiden*. Stockholm: Statens Medieråd.

<sup>6</sup> Falk, H. (Producent) (2020 22 september). *P4 Extra-Gästen*. [Podcast] Hämtad 2020-11-12 från <https://sverigesradio.se/avsnitt/1586121>.

och framför allt stötta de hjältar som står redo på sjukhus, i hemtjänst och på myndigheter. Det är inte tid för att söndra utan för att enas.”<sup>7</sup>

Von Schreeb menar att det Wolodarski gör när han publicerar de här typen av åsikter i den tid han gör det, när Sverige och världen befinner sig i den här krisens början, snarare stjälpes än hjälper. Han skriver att det i dessa tider behövs expertutlåtanden, starkt ledarskap och en gemensam ansträngning. Han tyckte att spridandet av åsikter som inte grundar sig i direkt forskning och vetenskap inte hör hemma i etablerad media.

Karin Pettersson skriver, i sitt svar på Wolodarskis andra kolumn som publicerades den 13 Mars, en artikel om journalistikens roll i Coronakrisen. Hon medger att journalistiken har en komplex uppgift som innefattar både att informera och granska besluten som tas, men att Wolodarski gått för långt och framhäver sig själv som en expert med alla svar.<sup>8</sup>

Att Peter Wolodarski fick så den här typen av kritik tycker vi är ett intressant fenomen att undersöka av flera anledningar. Delvis på grund av att det ingår i hans yrke att ifrågasätta och argumentera för sin och tidningens åsikter och att vissa inte håller med är givet. Man kan också anta att den som anklagas för populism och kunskapsförakt kan, från sin egen synvinkel, se sitt arbete som ett motstånd mot expertstyre och frihet för den fria debatten. Denna företeelse öppnar upp för en rad frågor.

Hur fungerar krisjournalistiken från ledarplats i Sverige när en stor förändring som coronapandemin suddar ut allt normalt? Hur har det sett ut under tidigare kriser? För att ta reda på det kommer vi i den här uppsatsen undersöka ledarskribenternas roll under kristid, försöka skönja skillnader i inställningen till journalistiken och journalisterna samt se om media, i detta fall specifikt ledarskribenterna, förhåller sig passiva eller kritiserar myndigheter och makt under kris.

Vi kommer att ta ett avstamp i den nuvarande krisen kring covid-19 och sedan arbeta oss längre bak i tiden och undersöka flyktingkrisen 2015 samt finanskrisen 2008.

## 1.1 Bakgrund

En plötslig händelse som på något vis påverkar samhället. Så kan en kris på enklast möjliga vis beskrivas. Vi har valt att undersöka tre perioder då det svenska samhället på något vis gått igenom en plötslig förändring. Hur påverkas då debattklimatet under sådana perioder?

Under finanskrisen 2008 kom det mesta att handla om pengar. Debatten präglades av begrepp som budget, varsel, a-kassa och reporänta. Men vad diskuterades egentligen på ledarsidorna i Sverige? Handlade det om huruvida staten skulle hjälpa bilindustrin att överleva, om ökade

---

<sup>7</sup> von Schreeb, J. (2020, 16 Mars) *Wolodarski undergräver svensk expertis*. Svenska Dagbladet. Hämtad 2020-11-10 från <https://www.svd.se/johan-von-schreeb-wolodarski-bidrar-till-kunskapsforaktet>.

<sup>8</sup> Petterson, K. (2020, 15 Mars) *Dagens Nyheter ägnar sig åt populism*. Aftonbladet. Hämtad 2020-11-10 från <https://www.aftonbladet.se/kultur/a/3JOKa0/dagens-nyheter-agnar-sig-at-populism>.

klyftor mellan människor och eurons vara eller icke vara i den globala krisen? Eller handlade det om vad regeringen och Riksbanken gjorde eller inte gjorde för att råda bot på finanskrisen? Det är bland annat det vi ska undersöka.

Att diskutera vad som är den bästa vägen framåt är inte enbart politikernas arbete, utan även hela befolkningens, därför är det viktigt att debatten fortgår även i svåra tider. Genom att informera och debattera och hjälpa nyhetskonsumenter att få koll på vad saker som budgetunderskott, smittspårning och Dublinförordningen innebär så ser åsiktskribenter till att vi som befolkning kan ta informerade beslut om vad vi tycker i olika frågor. De ska också i rollen som journalister förhålla sig kritiska till makten, och de organ som hanterar makt. Dessa är tydligt framträdande i kristid och är de som ska hyllas och kritiseras för de beslut som tas.

Samtidigt uppstår en annan intressant effekt av en plötslig kris. En känsla av gemenskap och sammanhållning, som vi bland annat tydligt kunde skönja bland våra politiska partier under coronapandemins början la partipolitiken åt sidan då oppositionen och regeringen väljer att samarbeta mot corona-hotet.<sup>9</sup>

Denna enighet verkade också ha spridit sig till journalistsverige. Att sticka ut hakan och påstå att Sverige hanterar krisen på fel sätt var alltså inte populärt som vi kunde se i tidigare exempel med Peter Wolodarskis våldsamt kritiserade texter.

Kan vi anta att i en kristid, speciellt i dess begynnelse, smalnar debattrummet av till en smal stig där det endast råder enkeltrafik?

I denna avhandling vill vi ta reda på hur ledarskribenterna i Sverige förhåller sig till den styrande makten i form av regering och myndigheter under kristider och om de fortsätter att granska politiska beslut även under extraordinära omständigheter.

---

<sup>9</sup> Ramberg, T. (Programledare). (2020, 27 december). *2020 – året när politiken muterade*. [Ekot]. Hämtad 2021-01-02 från <https://sverigesradio.se/artikel/7634749>.



## 2. Syfte och frågeställningar

Att undersöka hur ledarskribenter i Sverige handlar under kristid är intressant ur flera aspekter som vi dryftat i tidigare avsnitt. Men vad kan resultatet av en sådan studie tillföra forskningen, journalistiken och samhället? Det ska vi nu diskutera djupare.

### 2.1 Syfte

Vi tror att vår studie gällande ledarskribenters agerande i kristider kan, oavsett resultatet, ge ny och relevant information gällande dessa viktiga opinionsbildare i Sverige. Vi tror att vår forskning kan vara av samhällsviktig karaktär av flera anledningar.

För det första ingår ledarskribenter som bekant i yrkesgruppen journalister. I rollen som journalister ska de förhålla sig objektiva till nyheterna som de arbetar med. Men ledarsidorna i Sverige sticker ut från de resterande sidorna i tidningen, den ska förmedla åsikter genom ett politiskt raster.

Med anor från den gamla svenska partipressen, där varje parti hade ett antal trogna tidningar så har de flesta tidningar även idag en politisk tillhörighet. De flesta är fränkopplade från partierna men delar samma ideologi och benämner sig gärna som till exempel oberoende socialdemokratisk eller fristående liberal.

På nyhetssidorna ser det alltså ungefär likadant ut oavsett vilken tidning man väljer, men texterna som publiceras på ledarsidan kan vara dramatiskt olika, beroende på skribent och politisk färg. Den här dualiteten är intressant på grund av att ledarskribenter på ett eller annat sätt dansar med den styrande makten. Å ena sidan skall de som journalister vara objektiva till makten men å andra sidan kan de hylla eller kritisera politiska beslut eller brist på agerande utifrån sina egna och tidningens åsikter.

Ledarsidornas makt över konsumenternas åsikter i politiska frågor är även det en intressant aspekt att titta på, speciellt under tider av osäkerhet och stor förändring, alltså under kris. Vi kommer i kommande avsnitt att gå djupare in i relationen mellan skribenten och läsaren, men det bör nämnas redan tidigt att genom att lyfta olika åsikter kring stora frågor bidrar de till den allmänna opinionen och visar läsarna att det finns flera sätt att se på samma fråga, en viktig ingrediens i ett öppet demokratiskt debattklimat.

Om resultatet visar att majoriteten av ledarskribenter i Sverige stödjer den styrande makten under kristid och försummar ansvaret att ifrågasätta, granska och kritisera beslut som tas, så kan man skönja en spricka i journalistikens demokratiska ansvar. Skulle resultatet påvisa att majoriteten av ledarskribenter även i kristid kritiserar och ifrågasätter de politiska frågorna skulle vår studie bekräfta ledarskribentens roll och ställning inom journalistiken. Om ledarskribenterna visar sig fortsatt stå oberoende från makten även under kristid kan man

argumentera att de som opinionsbildare fortsatt har en demokratiskt viktig roll i det moderna medielandskapet.

När det handlar om krisjournalistik omnämns ofta rak kommunikation och vikten av att snabbt kunna förmedla ny information till konsumenterna så att människor på bästa sätt kan organisera sig i den nya förändringen och osäkerheten som uppstår vid en kris. Vi hoppas med vår studie kunna föra in ytterligare en aspekt i begreppet krisjournalistik, nämligen opinionsjournalistikens viktiga roll. Att få hjälp att organisera sig inte bara i vad det är som händer utan även i hur och varför det händer borde ha en plats i krisjournalistiken.

## **2.2 Frågeställningar**

1. Hur förhåller sig ledarskribenter till den styrande makten under kristider?
2. Vem riktar sig eventuell kritik eller hyllning till? Vilken läsare är texten skriven för?  
Finns geografiska skillnader?

### 3. Tidigare forskning

För att undersöka ledarskribenternas yrkesroll och det samhälle som de arbetar i tittar vi närmare på forskning som på något sätt hjälper oss att förstå de sammanhang och system som håller samman allting. Men först bör vi titta närmare på journalistikens roll i demokratin.

#### 3.1 Vad är journalistikens demokratiska uppdrag?

Journalistiken i Sverige har sedan länge en utpräglad demokratisk roll. I samband med dagstidningarnas genombrott på 1800-talet etablerades en lära, med rötterna i ”liberalismens frihetsideal”<sup>10</sup>, att pressen ska stå fri från makten. Journalisten ska ges frihet att söka sanningen och göra den tillgänglig för allmänheten utan att styras av politikerna. Det hela bygger på idén om att makter ska balansera varandra. Politikerna styr landet, läsarna köper tidningar och ger genom det pressen uppdraget att övervaka makthavarna. Den tredje statsmakten, alltså pressen, uppstår alltså jämte riksdag och regering.<sup>11</sup>

1974 uttalade sig Riksdagen om mediernas roll i demokratin<sup>12</sup> angående förslag efter en pressutredning från 1972.<sup>13</sup> Detta uttalande backades upp av i stort sett hela det officiella Sverige med bland annat organisationer som Tidningsutgivarna, Journalistförbundet och Sveriges Radio som representanter.<sup>14</sup> I uttalandet, här redovisat av Björn Häger i boken *Reporter*, beskrivs mediernas huvuduppgift såhär:

1. Information: Medierna bör ge den information som är nödvändig för att medborgarna ska kunna ta ställning i samhällsfrågor.
2. Kommentar: Medierna bör fristående eller som språkrör för organiserade samhällsintressen kommentera skeendet i samhället.
3. Granskning: Medierna bör som allmänhetens företrädare granska och kontrollera de inflytelserika i samhället.
4. Gruppkommunikation: Medierna bör främja en kommunikation inom och mellan organisationer och grupper.<sup>15</sup>

Detta arbete är journalistikens kärna och anses så viktigt att journalister givits privilegier inom lagen som inte andra yrken kan njuta av. I vår demokrati är journalistens roll skyddad av grundlagen, genom både Tryckfrihetsförordningen<sup>16</sup> samt Yttrandefrihetsgrundlagen.<sup>17</sup>

---

<sup>10</sup> Häger, B. (2014, s. 22) *Reporter*. Lund: Studentlitteratur AB.

<sup>11</sup> Häger. (2014).

<sup>12</sup> Ibid.

<sup>13</sup> SOU 1975:79. *Svensk press: Betänkande av 1972 års pressutredning*. Stockholm: Finansdepartementet.

<sup>14</sup> Häger. (2014).

<sup>15</sup> Ibid s. 29.

<sup>16</sup> 1949:105. *Tryckfrihetsförordning*. Justitiedepartementet L6.

<sup>17</sup> 1991:1469. *Yttrandefrihetsgrundlag*. Justitiedepartementet L6.

Även idag säger sig de flesta tidningar tillhöra en politisk ideologi, om än fränkopplad från de politiska partierna, och benämner sig ofta som fristående eller oberoende. Detta brukar innebära att åsikterna som ledarskribenterna förmedlar ofta är i linje med tidningens politiska linjer, men det finns naturligtvis undantag. Men vad skiljer en ledare från en nyhetsartikel?

### 3.2 Vad är en ledarskribent?

En ledarskribent har två olika roller i sitt yrke. En objektiv journalist och en högljudd opinionsbildare med ansvar att uttrycka sig i frågor som angår samhället i stort. De olika rollerna har mycket gemensamt men vad som är viktigt är skillnaderna.

Först och främst är det viktigt att komma ihåg att ledarskribenten är journalist och därför svarar inför Spelregler för press, radio och TV.<sup>18</sup> Men en viktig skillnad gäller förhållandet till partiskheten. Opinionsjournalister i sitt yrke förväntas vara partiska i sina frågor och argumentera för sina åsikter, till skillnad från nyhetsjournalister som ska beskriva händelser objektivt.<sup>19</sup> Det innebär att en nyhet om exempelvis en villabrand som övertändes på grund av brandkårens försenade uttryckning beskriver händelseförloppet, informerar om familjens situation och ger både exempelvis citat från en kommundiensteman som kritiserar brandkårens senfärdighet samt ger brandkåren i fråga chans att förklara eller försvara sig mot kritiken. Ingenstans i artikeln bör man kunna finna reporterns egen åsikt gällande villabranden. Reporterns uppgift är i detta fall att låta berörda parter föra diskussionen och förmedla den till läsarna på ett objektivt sätt.

Å andra sidan kan nyhet om den övertända villan diskuteras på ledarsidan, här kan ledarskribenten uttrycka sin egen åsikt exempelvis gällande kommunens ekonomiska haveri som i sin tur resulterat i betydligt mindre pengar till brandkåren. I sin artikel kan skribenten vända sig direkt till kommundopparna och mana till förändring. Denne kan alltså ta ett annat grepp om samma nyhet men kan genom ledarsidan belysa problem eller väcka tankar hos läsaren som denne inte får via nyhetssidorna i tidningen.

Alltså beroende på vilken kostym journalisten bär för dagen, nyhetsreportern eller ledarskribenten, har denne olika verktyg och ansvar att förmedla information till läsarna.

Men hur stor makt har ledarskribenterna över sin publik och hur mycket kan de påverka opinionsbildningen och debatten egentligen? Det kommer vi att gå in djupare på i kommande avsnitt.

En av de tidigare modellerna som togs fram av medieforskare angående mediernas påverkan på publiken kallas injektionsteorin eller effektmodellen och går i korta drag ut på att

---

<sup>18</sup> Journalistförbundet. (Senast ändrad 2020) *Spelreglerna för Press, Radio & TV*. Hämtad 2020-11-17 från <https://www.sjf.se/yrkesfragor/yrkesetik/spelregler-press-radio-och-tv>.

<sup>19</sup> Nordenson, M. (2008) *Opinionsjournalistik: Att skriva ledare, kolumner och recensioner*. Lund: Studentlitteratur AB.

mediernas innehåll går direkt in i huvudet på publiken. Modellen är enkel och utgår från att medierna är en nästintill omnipotent källa till information och åsikter.

De senare undersökningarna ledde så småningom fram till den så kallade tvåstegshypotesen för mediernas makt. Den grundar sig i att en mindre, mer intresserad grupp, läser ledare varje dag för att sedan i sin tur sprida vidare åsikterna som förmedlades. Men senare forskning visar på att det inte riktigt är så enkelt med opinionsjournalistik. Dessa läsare, de så kallade opinionsledarna, tillgodoser sig information från fler än en källa och kan därför förmedla flera olika åsikter i olika frågor.<sup>20</sup>

Detta innebär alltså, om vi utgår från exemplet med villabranden, att personen som först läser ledartexten om kommunens ansvar i frågan även kan läsa en annan tidning där ledarskribenten istället lägger ansvaret på brandkåren eller lagstiftarna. Personen i fråga kanske håller med den första artikeln men i stort oftast håller med de åsikter som den senare förmedlar. Personen diskuterar senare villabranden med en kollega, som i sin tur för in ytterligare perspektiv som eventuellt ändrar personens uppfattning i frågan. Opinionsjournalistik och vad vi tycker i olika frågor är alltså dynamiskt och mediernas makt över konsumenterna debatteras fortfarande, men det kommer vi förklara mer ingående längre fram.

Det finns alltså inga ytterligare stadgar som gäller ledarskribenter utöver de regler som finns för journalister i stort att förhålla sig till. Däremot finns ett antal normer som verkar gälla för just opinionsjournalister. Nordensson behandlar i boken *Opinionsjournalistik* ett antal punkter såsom: att väcka debatt, provocera läsarna att tänka kring din fråga, arbeta för det allmännas bästa och inte sin egen, hjälpa demokratin att fungera väl genom att bidra till den fria debatten, ge läsare underlag för att kunna ta välgrundade beslut om frågor i samhället samt vara samhällets vakthund och hitta och belysa orättfärdigheter var än de befinner sig.<sup>21</sup>

Hur ledarskribenterna själva skulle beskriva sin yrkesroll i samhället varierar från person till person men ett exempel på hur man kan beskriva den finns i *National Conference of Editorial Writers, Basic Statement of Principles*.<sup>22</sup> Här finns nio punkter som beskriver de ålägganden som ledarskribenter bör förhålla sig till i sitt arbete. Dessa sammanfattas med (i svensk översättning):

“Ledarskrivandet är mer än ett annat sätt att tjäna pengar. Det är ett yrke som ska tjäna det allmännas bästa. Ledarskribenternas viktigaste plikt är att ge information och vägledning för de sunda bedömningar som är nödvändiga för att en demokrati ska fungera väl.”

Definitionen av vad en ledarskribent är och gör förblir något luftig men vad vi kan fastställa är att deras arbete är viktigt i den öppna demokrati som är Sverige. Än viktigare är det under

---

<sup>20</sup> Nordensson, M. (2008). *Opinionsjournalistik: Att skriva ledare, kolumner och recensioner*. Lund: Studentlitteratur AB.

<sup>21</sup> Ibid s. 19–20.

<sup>22</sup> Columbia University. (1975) *National Conference of Editorial Writers*. Philadelphia.

perioder av kris när demokratin riskerar att luckras upp. Men vilken roll har åsiktstexter inom krisjournalistiken?

### 3.3 Vad är krisjournalistik?

Krisjournalistik handlar om den journalistik som bedrivs när larmet går. När allvarliga störningar eller händelser drabbar ett samhälle eller delar av samhället ökar behovet av information drastiskt och allmänhetens förväntningar om vägledning läggs tungt på myndigheter.<sup>23</sup> Rapporteringen som sker efter katastrofer skiljer sig från vardagsrapporteringen och kraven på arbetet förändras.

Begreppet kris definieras som:

“En kris omfattar med andra ord händelser och förhållanden som skapar osäkerhet och som utgör ett hot mot grundläggande humanitära, materiella eller symboliska värden i samhället.”<sup>24</sup>

En samhällskris kan också definieras på flera olika sätt beroende på vilka egenskaper som utmärker den. Det kan handla om vilket tidsspänn krisen rör sig i, om den är plötslig eller väntad, flyktig eller långdragen. Även aspekter som fysiska kriser, som naturkatastrofer eller sociala kriser, som upplopp bör tas i beaktning i krisens definition. Krisens natur har betydelse för hur den utvecklas, hur den hanteras och hur media väljer att rapportera om den. Fysiska kriser tenderar att vara relativt avgränsade i tid, ha ett identifierbart ursprung och orsak samt likartade händelseförlopp. Nyhetsrapporteringen vid fysiska kriser som exempelvis en jordbävning eller bränder lägger i regel större vikt vid skadornas omfattning och vad som behöver göras för att hjälpa eventuellt drabbade människor. När krisen är över tenderar nyhetsrapporteringen att vända sin uppmärksamhet åt ett annat håll.<sup>25</sup>

Sociala kriser däremot kan vara mer mångfacetterad i sitt ursprung. Det finns många olika anledningar till att oroligheter kan uppstå och kriser av den här typen tenderar att få mer långtgående konsekvenser än fysiska kriser och utvecklas i fler riktningar. I nyhetsrapporteringen under sociala kriser dominerar frågor som rör ansvarsutkrävande och skuld. Dessutom utnyttjar de aktörer eller organisationer som på något sätt är upphov till eller driver krisen det faktum att händelsen får stort utrymme i media och använder detta utrymme till att föra fram sina idéer och budskap.

Publikens förväntningar på nyhetsrapporteringen skiljer sig också mellan de olika typerna av samhällskriser. Den generella uppfattningen från allmänheten är att krisjournalistiken ska vara snabb, direkt, uppdaterad, korrekt och trovärdig. Vid fysiska kriser prioriteras snabbhet och direkthet av allmänheten, något som är en utmaning för journalistiken att uppnå. Uppgifter

---

<sup>23</sup> Karlsson, M. & Strömbäck, J. (2019) *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur AB.

<sup>24</sup> Ibid s. 269.

<sup>25</sup> Karlsson, M. et al. (2019).

måste granskas och bekräftas innan de publiceras vilket skapar friktion med behovet av snabbhet.

Vid kriser som leder till social oro och osäkerhet är det istället kraven på opartiskhet och tillförlitlighet som är svårast för journalistiken att handskas med.

När det handlar om kriser som leder till social oro tolkas nyheter om ansvar och skuld i större utsträckning utifrån en åsikt kring den händelse som utlöste krisen. När nyhetsrapporteringen sammanfaller med åsikten upplevs den som tillförlitlig och när den inte gör det så upplevs rapportering som mindre pålitlig information.<sup>26</sup>

Denna forskning är gjord på nyhetsjournalistik under kristid och behandlar mestadels den opartiska delen utav media alltså nyheter. Vi tycker dock att detta är applicerbart även på opinionsjournalistiken som har som uppgift att vara partisk då ledarskribenter och deras texter bidrar med viktig information och debatt om samhället.

En annan aspekt att ta i beaktning är ledarskribenternas plats i det moderna medielandskapet. I dagens samhälle där mängden information är stor och antalet platser där människor kan tillgodose sig information är enorm, till stor del på grund av internet och sociala medier. Dessa har även gjort det möjligt för i princip vem som helst att bidra till informationen och opinionen. Med hjälp av sociala medier sprids nyheter och åsikter snabbt och lättillgängligt och slåss om utrymmet hos konsumenternas med mer traditionella medier. Hur påverkar detta de traditionella ledarsidorna?

### **3.4 Det förändrade medielandskapet**

I och med industrialiseringen av Sverige har de tekniska framgångarna avlöst varandra och samhället förändrats i grunden. Ekonomin expanderade och tryckfriheten växte så småningom fram till den form vi ser idag. Kombinationen av ökad ekonomi, möjlighet att uttrycka sig via skrift och allt fler människor som hade både tid och medel att läsa tidningen innebar att städer började trycka sina egna tidningar och landsortspressen bredde ut sig. Detta ledde till den så kallade partipressen framväxt under 1900-talets första decennium.

Partipressen under den här tiden innebar till stor del att lokaltidningar, som då fanns i princip i varje stad, hade en särskild anknytning till ett politiskt parti. Tidningen var tydligt vinklat till partiets fördel. Detta resulterade också att i varje tidning hade en lojal läsekrets eftersom läsarna valde den tidning som var kopplad till det parti man förespråkade.<sup>27</sup>

Tidningen kunde vara kopplad till ett parti genom att partiet ägde tidningen, genom att innehållet korresponderade med partiets politiska inställning, eller genom att innehållet stämde överens med läsarnas partisympatier. Innehållet i tidningen kunde ofta vara särskilt vinklat i en politisk riktning dels på ledarplats, alltså att ledarskribenterna förmedlar en viss

---

<sup>26</sup> Karlsson, M. & Strömbäck, J. (2019). *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur AB.

<sup>27</sup> Karlsson, M., et al. (2019).

typ av åsikter. Men också på nyhetsplats, då man valde att rapportera om nyheter som handlade om, eller talade för ett visst partis åsikter.

Lokaltidningarna kommenterade och rapporterade om pågående samhällsförändringar och debattfrågor som var aktuella. Det var främst den liberala pressen som började driva aktiv opinionsbildning i tidningarna, vilket gjorde att flera konservativa partier följde efter. Längre fram kom också Socialdemokraterna och flera röda partier att inrätta tidningar för att inte den liberala och konservativa opinionsbildningen skulle ta överhanden. Med tiden började marknaden att mättas och expansionen av antalet tidningstitlar började att stagnera. När ekonomin sedan försämrades under 1920-talet gav det försämrade förutsättningar för tidningsmarknaden. Detta ledde till ”den stora tidningsdöden” och innebar att de mindre eller svagare titlarna tvingades lägga ner och antalet tidskrifter i Sverige minskade.<sup>28</sup>

Under 1940-talet lanserades bolaget Tidningsstatistik. Det ägdes av företag och organisationer i annons- och tidningsbranschen och hade som uppgift att bedöma tidningarnas spridning och storlek på marknaden. Eftersom tidningarna i huvudsak finansierades av annonser var det alltså viktigt att nå ut till en så stor läsekrets som möjligt. Detta ledde till att partipressen så småningom började luckras upp då tidningarna ville erbjuda ett bredare innehåll och därmed locka en större grupp läsare. Istället för att prioritera politiken började man fokusera på de publicistiska och ekonomiska målen.

Redaktionerna började också intressera sig för en mer professionell journalistik med objektiv informationsförmedling som ideal, något som partipressen med sin partiska nyhetsförmedling utgjorde ett hinder för. Man såg journalistiken allt mer som en tredje statsmakt med uppgift att granska och förmedla objektiv information och tog inspiration från de statliga public service-bolagen som länge haft de idealen.<sup>29</sup>

Här påbörjades en professionalisering av journalistyrket där objektivitetsidealet stod i centrum. Tidningarna blev allt mer måna om att rapportera med en neutral inställning för att uppfattas som trovärdiga och behålla en långvarig och stark relation till läsarna. Därmed försvinner så småningom partiskheten och den politiska vinklingen från nyhetsplats.<sup>30</sup>

Tidningarnas politiska läggning fanns dock kvar och upprätthölls i åsiktstexterna, något som fortfarande är policyn för de flesta tidningar.

Sammantaget utgör den andra halvan av 1900-talet en ny era för tidningarna i den svenska mediavärlden.

Det medielandskap vi har idag, har givetvis påverkats mycket av internets intåg. Läsningen av papperstidningar minskar, och många har istället flyttat ut på internet i form av webbtidningar. I boken *Det svenska medielandskapet* förklarar Weibull med flera enligt

---

<sup>28</sup> Weibull, L., Wadbring, I. & Ohlsson, J. (2018). *Det svenska medielandskapet*. Stockholm: Liber AB.

<sup>29</sup> Weibull, L., et al. (2018).

<sup>30</sup> Karlsson M. & Strömbäck, J. (2019). *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur AB.



siffror från Nordicom Mediebarometer<sup>31</sup> att en genomsnittlig dag år 2000 läste fyra av fem personer en tryckt tidning. År 2016 var motsvarande siffra istället två av fem<sup>32</sup>.

Webbtidningarna erbjuder i regel allt, eller en viss del av sitt material gratis. Detta har gjort nyhetsmaterialet mer tillgängligt och läsarna har möjlighet att ta del av en större bredd av material från olika tidningar online. Detta har gjort att kampen om publik och därmed reklamintäkter återigen har blivit viktigt.

En annan faktor som förändrat medielandskapet är framväxten av sociala medier. Sociala medier har utmanat de traditionella mediehusen när det gäller nyhetsförmedling. Företagen bakom de stora sociala medier-sidorna är mycket snabba, flexibla och anpassar innehållet efter läsarens preferenser. De kan också använda nyheter från flera olika nyhetskällor. Detta gör att sociala medier kan erbjuda en bredare och mer riktad nyhetsförmedling, vilket är svårt att konkurrera med för de traditionella medierna.

Sociala medier erbjuder också möjligheten för användarna att uttrycka sina egna åsikter, vilket gör dem alla till potentiella opinionsbildare. Något som tidningarna, ända sedan partipressens dagar, haft som roll. Efter partipressens avveckling, blev det istället åsiktstexterna i de tryckta tidningarna som fick en ledande opinionsbildande roll. Idag är åsiktstexterna utmanade av sociala medier, där alla kan bli opinionsbildare.<sup>33</sup>

Frågan bör alltså ställas om hur relevanta ledartexterna är i dagens sprängfyllda åsiktskatalog som finns enkelt tillgänglig för alla med internetuppkoppling? Det finns dock en del viktiga skillnader mellan en åsikt publicerad via en ledarsida i en etablerad tidning och ett inlägg eller kommentar på vilken sociala medier-plattform som helst.

För det första har etablerade tidningar ett utgivningsbevis och en ansvarig utgivare. Detta innebär att de är skyddade av samt svarar inför tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Tidningarna och i förlängningen journalisterna utgår även från ett antal etiska regler i sin produktion, de så kallade ”Spelregler för Press, TV och Radio”. Dessa innehåller moraliska verktyg och vägledning i arbetet.<sup>34</sup> Pressen svarar även inför sina egna granskande organ såsom Medierna Etiknämnd och Medieombudsmannen (förr Pressens Opinionsnämnd och Pressombudsmannen), som sedan 1 januari 2020 även behandlar etermedier, därav namnbytet.<sup>35</sup>

För det andra besitter journalisterna på ledarsidan erfarenhet och förmåga att i sitt yrkesutövande inte publicera information som bryter mot reglerna, som exempelvis oförsiktig användning av känslig information eller namnpublicering.

---

<sup>31</sup> Nordicom. (2019). *Dagstidningsläsare i befolkningen 9–79 år en genomsnittlig dag 1990–2018 (procent)* Göteborg: Nordicom.

<sup>32</sup> Weibull, L., Wadbring, I. & Ohlsson, J. (2018 s.121). *Det svenska medielandskapet*. Stockholm: Liber AB.

<sup>33</sup> Weibull, L. et al. (2018).

<sup>34</sup> Funcke, N. (2016). *Att publicera*. Lund: Studentlitteratur AB.

<sup>35</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Mediernas etiknämnd*. Hämtad 2021-01-02 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/mediernas-etikn%C3%A4mnd>.

Dessa skydd och skyldigheter som kommer med ett utgivningsbevis finns inte för allmänheten och enskilda människor som uttrycker sig på sociala mediers olika plattformar. Detta i kombination med bristande kunskap om de publicistiska reglerna kan leda till åtal om en enskild exempelvis anklagar en namngiven person för ett brott eller likande på sociala medier.

Frågan kvarstår om ledarskribenterna har förmågan att förbli relevanta under internets guldålder, men vad som kan sägas är att de med sin utbildning, lagstadgade skydd samt skyldigheter och erfarenhet borde fortsätta att ge tyngd åt debatten i samhället även när det blåser i opinionen under kristider.

## 4. Teorier

I början av stormiga tider brukar de flesta av oss vara av åsikten att vi bör hjälpas åt för att reda upp situationen. Så också ledarna i de politiska partierna i Sverige. Detta fick vi se prov på i början av coronapandemin då partiledarna, som tidigare nämnt, slöt upp bakom statsminister Stefan Löfven och Folkhälsomyndigheten. Den politiska debatten i stort sett upphörde. En liknade samhörighet uppvisades av de partiledarna år 2003 efter mordet på Anna Lindh,<sup>36</sup> en händelse som i sig själv orsakade en kris i Sverige. Vad orsakar ett totalt debattstopp i en tid som kräver stora politiska ansträngningar?

### 4.1 Rally round the flag-effekten

Rally round the flag effekten myntades av den amerikanska statsvetenskapsforskaren John Mueller i artikeln "Presidential popularity from Truman to Johnson".<sup>37</sup> Där presenterar han teorin om att folket tycks enas i patriotism och att en presidents popularitet tenderar att gå upp när landet befinner sig i kris eller krig. Han kallar dessa perioder för "Rally Points". John Mueller använder Rally round the flag-effekten som variabel för att undersöka förtroendet för de amerikanska presidenterna under 1945–1963. För att definiera en "Rally Point" använde han sig utav tre variabler.

1. Ska vara sammanlänkat med en internationell händelse.
2. Händelsen ska involvera USA och i synnerhet presidenten.
3. Händelsen måste vara specifik, dramatisk och skarpt fokuserad.

Detta blev tydligt under president George W. Bush den yngres första presidentperiod. Efter elfte september-attacken 2001 övervägdes om USA skulle gå in med militära trupper i Irak. Detta dominerade löpsedlarna i slutet av 2002 och början av 2003. Undersökningar visade att den allmänna opinionen var mycket jämn, dock med en liten övervikt till de som tyckte att man skulle invadera Irak. Los Angeles Times frågade vid denna tid supportrar av Bush, varför de stod bakom honom. Färre än en av tio uppgav att president Bush inställning till Irak var anledningen. Den allmänna opinionen började skifta redan innan kriget hade brutit ut och precis innan invasionen inleddes hade opinionssiffrorna för ett krig, stigit till 64 procent.<sup>38</sup>

Det gjorde även populariteten för president Bush, som efter bara några dagar av strider, steg med 13 procentenheter. De flesta opinionsundersökningarna fokuserade under den här tiden på hur den amerikanska befolkningen enades bakom presidenten, men det fanns också en växande patriotism inför hela nationen. När USA tre veckor senare intog Bagdad fortsatte

---

<sup>36</sup> Garne, C. (2020, 22 april). *Coronastrategin är inget skäl att sluta ha åsikter*. Dagens samhälle. Hämtad 2020-12-29 från <https://www.dagenssamhalle.se/nyhet/coronastrategin-ar-inget-skal-att-sluta-ha-asikter-32304>.

<sup>37</sup> Mueller, J. (1970). *Presidential popularity from Truman to Johnson*. The American Political Science review. Volym nr 64. S. 18-34.

<sup>38</sup> Smith, C & Lindsey, J. M. (2003). *Rally 'round the flag: Opinion in the United States before and after the Iraq war*. Brookings.

förtroendet för president Bush att öka. I en gallupundersökning<sup>39</sup> uppgav 70 procent att president Bush gjort rätt när han lät landets styrkor inta Irak.

När det sedan övervägdes huruvida USA skulle försöka lämna Irak, tyckte 75 procent att man skulle ta den tid som krävdes för att noggrant kunna säkerställa att det upprättades en väletablerad regering i Irak, även om det innebar att de amerikanska trupperna skulle vara kvar en längre tid. Detta går sedan att jämföra med hur många som tio år senare, då Saddam Hussein fortfarande satt vid makten, tyckte att det hade varit värt kriget. Då svarade 51 procent att det hade varit värt det, men det var också 47 procent som tyckte att president Bush fokuserat för lite på den amerikanska ekonomin. Det är vanligt förekommande för Rally round the flag effekten att det är svårt för presidenten att omsätta populariteten från en Rally Point vidare ut ur krisperioden.<sup>40</sup>

Detta gäller såväl George W. Bush den yngre, som hans far som enligt samma princip fått förhöjt förtroende under Gulfkriget 1991, för att sedan förlora det igen när kriget var över.

Fenomenet känns igen från opinionens svängningar under coronapandemin. I februari 2020, innan covid-19 tog ett fast grepp om samhället uppvisade Socialdemokraterna det lägsta stödet i en opinionsundersökning på fyra år med 23 procents väljarstöd. Tre månader senare, när pandemin etablerat sig som en långvarig situation, uppvisade partiet i maj 2020 ett stöd på 30,9 procent medan de andra partierna alla tappade stöd den månaden.<sup>41</sup>

Nu när pandemin ännu fortgår uppvisar partiet längre siffror igen. I oktober 2020 landade Socialdemokraterna på 25,6 procent samtidigt som högerpartierna stiger i opinionen.

I förtroendemätningar från NOVUS<sup>42</sup> visar Stefan Löfven upp en förtroendesiffra i december 2019 på 23 procent för att sedan snabbt stiga till 44 procent i mars 2020. Förtroendet har sedan pandemins start sedan dalat för statsminister Löfven.

Teorin om Rally round the flag-effekten, även om den är utformad för USA och befolkningens förtroende för presidenten under kris och krig, borde kunna appliceras även på Sverige. Vi ser liknande tendenser i statistiken för förtroendet för svenska politiker under coronakrisen som i exemplet George W Bush och kriget i Irak. Undersökningarna visar tydligt ett först ökande förtroende för regeringen och Stefan Löfven tidigt i krisens tidsspann samt att förtroendet därefter dalar när krisen fortgår. Denna teori är därför relevant i vår undersökning och kan hjälpa oss att förklara varför debatten avstannade i början av pandemin och hur de som tyckte annorlunda än regeringen fick utstå påhopp, som exempelvis Peter Wolodarski.

---

<sup>39</sup> En typ av opinionsundersökning.

<sup>40</sup> Smith, C & Lindsey, J. M. (2003). *Rally 'round the flag: Opinion in the United States before and after the Iraq war*. Brookings.

<sup>41</sup> Val Digital. (u.å.). *Opinionsundersökningar över tid*. Hämtad 2021-01-02 från <https://val.digital/Chart/?type=PartyLineChart&from=2017-01&to=2021-01>.

<sup>42</sup> Novus. (2020). *Förtroende för partiledare*. Stockholm: Novus.

Om detta fenomen, att den politiska debatten avstannar i början av en kris, kan man argumentera för att ledarskribenterna som har som uppgift att tycka i de politiska frågor, tar upp stafettpipen och för diskussionen som partierna försummar. Att föra in värderingar i frågan om krishantering i Sverige, är politikens uppgift. När politikerna glömmer bort att föra fram sin politik uppstår ett vacuum i debatten. Därför är det kanske inte orimligt att ledarskribenterna försöker mana till handling? Men hur stor makt har medierna? Det ska vi behandla i nästa avsnitt.

## 4.2 Agenda setting eller dagordningsteorin

Agenda setting eller mediernas dagordningsmakt tar avstamp i att det dagliga informationsflödet som människor tar del av är alldeles för stort och variationsrikt för att de ska kunna orientera sig utan hjälp. Behovet av att hålla sig informerad och uppdaterad är viktigt för att kunna organisera sig och leva i vår tid. Behovet kan vara mer eller mindre strakt, men finns där oavsett. Informationen kan komma från samtal med nära och kära eller på arbetsplatsen men den största delen information som vi konsumerar kommer från nyhetsmedier. Genom nyheterna får vi vägledning genom viktiga händelsers förlopp och samhällets dagordning.<sup>43</sup> Det är extra viktigt under kristid, då behovet av information är större. Även mängden information tenderar att vara större och kravet på kvickhet från mediernas sida likaså.<sup>44</sup>

För att i dess enklaste form beskriva dagordningsmakten kan vi börja med att beskriva de tre olika formerna av dagordningar som finns inom agenda setting-teorin. För det första finns allmänhetens dagordning, vars huvudsyfte är att handskas med frågor som människor i stort tycker är viktiga. För det andra finns mediernas dagordning som behandlar vilka frågor som prioriteras i media. Den sista dagordningen är den politiska. Den gäller frågor som befinner sig i det politiska förloppet eller diskuteras i politiska organ.<sup>45</sup>

När en kris inträffar brukar nyheter gällande den aktuella situationen vara det som dominerar mediernas dagordning. I den utdragna kris vi nu lever i har detta även tagit över den allmänna samt politiska dagordningen.

Utöver dagordningsmakten finns ytterligare ett viktigt begrepp, den så kallade dagordningsfunktionen. Denna hänger intimt ihop med dagordningsmakten och förklaras av Strömbäck i boken *Makt medier och samhälle* såhär:

”Om mediernas dagordningsfunktion handlar om att medierna organiserar våra upplevelser av verkligheten, handlar mediernas dagordningsmakt om deras inflytande över vilka frågor människor tycker är viktiga. Mediernas dagordningsfunktion och dagordningsmakt hänger därmed ihop; det är genom att medierna har en dagordningsfunktion som de kan utöva

---

<sup>43</sup> Strömbäck, J. (2014). *Makt medier och samhälle – En introduktion till politisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur AB.

<sup>44</sup> Karlsson M. & Strömbäck, J. (2019). *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur AB.

<sup>45</sup> Strömbäck, J. *Ibid.* (2014).

dagordningsmakt och det är genom att människor har behov av medierna för information om vad som händer och sker som medierna har en dagordningsfunktion. Behovet av medierna som informationskälla leder till mediernas dagordningsmakt.”<sup>46</sup>

Grunden till dagordningsteorin handlar om att det finns kausalitet mellan de frågor och ämnen som får mycket utrymme i medierna och de frågor som konsumenterna tycker är viktiga. Eftersom varje enskild människa omöjligt kan ta in och granska den mängd med information som behövs för att själva ta reda på vilka frågor är viktiga vänder de sig till medierna för vägledning.

Att hjälpa läsarna att orientera sig i kristid är av stor vikt. Rak nyhetsrapportering blir viktigare men så även åsiktjournalistiken. Allmänheten behöver hjälp inte bara att uppdatera sig på läget men även att bilda sig en uppfattning om det som görs från politiskt håll och genom att ledarsidorna uttrycker sig i olika frågor bidrar de även till att allmänheten tycker att debatten kring krishantering blir en viktig fråga.

---

<sup>46</sup> Strömbäck, J. (2014 s.101). *Makt medier och samhälle – En introduktion till politisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur AB.

## 5. Material och urval

I denna undersökning utgår vi från tre olika kriser som på något sätt drabbat Sverige. De tre kriserna är på många sätt olika men har mycket gemensamt. De kriserna vi valt är den pågående covid-19 pandemin, flyktingkrisen 2015 samt finanskrisen 2008. Vi undersöker hur ledarsidorna i fem olika tidningar uttryckt sig angående kriserna. Men vad handlade de om?

### 5.1 De tre kriserna

Först och främst bör det redogöras för varför vi valt de kriser som presenteras mer ingående i senare avsnitt. De kan vid första anblick verka alltför olika för att kunna jämföras i en studie som denna. Men de har mycket gemensamt, egenskaper som vi redogör för i sexfältaren nedan. De olika fälten innehåller definitioner som behandlar krisens start, förlopp och konsekvenser. Vi har i arbetet med sexfältaren och begreppens definitioner hämtat inspiration från Ghersetti och Odén i boken *Pandemin som kom av sig*.<sup>47</sup>

Begreppen definieras nedan för att göra bedömningen så transparent som möjligt. Vi har placerat kriserna i fälten utifrån det svenska perspektivet, eftersom ingen av kriserna har sitt ursprung i Sverige. Därför kommer vi att utgå ifrån när kriserna uppstod i Sverige, och vilka de svenska konsekvenserna var.

De avgränsningar vi gjort har vi valt att definiera som plötslig, fysisk, långvarig samt smygande, social och kortvarig.

Finanskrisen har vi placerat in som plötslig, social och långvarig. Detta på grund av finanskrisens abrupta början. Att börserna skulle krascha i USA var det ingen i Sverige som var beredd på, det fanns inga tecken som visade på någon vacklande ekonomi av den kalibern. Definitionen inom ramen för social är med anledning av krisens konsekvenser, i begreppet social räknar vi in de aspekter som gäller det dagliga livet för människor som exempelvis arbete, bostad, ekonomisk situation osv. Därför passar finanskrisen bättre in bland de sociala konsekvenserna snarare än fysiska. Anledningen till att vi placerat just denna tid i fältet långvarig har att göra med att konsekvenserna av krisen märktes av under längre tid i Sverige. Lågkonjunkturen som följde finanskrisen påverkade mycket längre än själva krisen.

Flyktingkrisen har vi placerat in som smygande, social och långvarig. Denna kris är alltså annorlunda i dess början, enligt våra begreppsdefinitioner. Vi har valt att kategorisera flyktingkrisens början som smygande på grund av att tecken på en kris började synas innan den bröt ut ordentligt i Sverige. Vi kan alltså ana en förvarning, vilket inte är fallet med finanskrisens mer plötsliga start. Möjligheten att förbereda sig för en eventuell kristid finns alltså under flyktingkrisen. Vi har även valt att kategorisera krisen som social och långvarig. Social för att det som påverkas handlar mer om människor och deras livssituation än om

---

<sup>47</sup> Ghersetti, M., Odén, T. (2010). *Pandemin som kom av sig*. Göteborg: Göteborgs Universitet, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation.

materiella saker. Långvarig på grund av att konsekvenserna av flyktingkrisen än idag behandlas. Det är alltså inte konsekvenser som begränsas enbart till året 2015.

Coronakrisen har vi även den placerat in som smygande, social och långvarig. Vi kan definiera starten som smygande på grund av att coronaviruset redan börjat spridas utanför Sveriges gränser sent under 2019, månader innan det kom till Sverige. Även här finns alltså en varning om en kommande eventuell kris. Att definiera krisen som en social kris, istället för fysisk, går att diskutera. Vi har dock valt detta tillvägagångssätt för att kunna undersöka alla möjliga konsekvenser av coronapandemin. Fysisk kris har av oss definierats mer som förlust av materiella ting som exempelvis skog, byggnader och infrastruktur. Krisens konsekvenser kategoriernas av oss som långvariga på grund av att pandemin fortgår utanför den tidsram vi undersökt och förväntas pågå under lång tid framöver.

**Finanskrisen** – Plötslig, Social, Långvarig

**Flyktingkrisen** – Smygande, Social, Långvarig

**Coronakrisen** – Smygande, Social, Långvarig

<p><b>Plötslig</b> – Ett hot som oväntat uppstår och har ett kort händelseförlopp. Såsom jordbävningar, kärnkraftsolyckor osv.</p>	<p><b>Fysisk</b> – Materiella skador, såsom brand, översvämning, storm osv.</p>	<p><b>Långvarig</b> – En händelse som har långtgående konsekvenser på samhället såsom krig och lågkonjunktur.</p>
<p><b>Smygande</b> – Ett hot som byggs upp under en tid med tecken på att det kommer att inträffa. Såsom klimatkrisen och antibiotikaresistens. Möjlig förvarning.</p>	<p><b>Social</b> – Fysisk, psykisk och ekonomisk skada på människor. Såsom utvandringen till Amerika och Aids-utbrottet.</p>	<p><b>Kortvarig</b> – En händelse som inte har långtgående konsekvenser på samhället såsom upplopp och terrorattacker.</p>

Vi har valt att undersöka ledarskribenternas förhållningssätt gentemot makten under dessa tre kriser på grund av att vi vill undersöka kristid som paraplybegrepp. Vi har alltså valt tre kriser med olika orsak, händelseförlopp och konsekvenser, detta för att undvika att undersöka enbart exempelvis pandemier eller finansiella kollapser. Hade vi velat undersöka ledarskribenternas respons på exempelvis kriser som kommer ur ett hot från en sjukdom hade vi istället jämfört exempelvis coronapandemin med svininfluensan och spanska sjukan osv.

En andra anledning till vårt val av dessa tidsepoker handlar om att de ligger relativt nära i tid samt i nära anslutning till varandra vilket gör dem mer jämförbara för att ledarskribenternas uppdrag, arbetssätt och förutsättningar bör vara snarlika.



Eventuella risker som finns med att jämföra tre kristider av så olika karaktär kan vara är omfattningen av material samt innehållet och de frågor som diskuteras. Detta kan innebära att resultatet säger mer om varje enskild kris istället för i kristid som helhet.

Finanskrisen är en i mångt och mycket relativt smal kris med ett specifikt antal konsekvenser för en specifik grupp människor. Det handlar i mångt och mycket om arbetslöshet, främst inom arbetarklassen och konsekvenserna begränsas till den ekonomiska aspekten av livet utan att spilla över till andra delar. Detta ger utrymme för fler frågor och problem att diskuteras på ledarsidorna.

Flyktingkrisen är något bredare med fler möjliga påverkansområden. Här finns både ekonomiska aspekter för landets kommuner, bristen på boende i landet samt problematik gällande vad som är rätt och fel samt en diskussion om människovärde att ta i beaktning på ledarsidorna.

Coronapandemin är i sin tur en kris av aldrig tidigare skådat slag som påverkar i stort sett hela världen och nästan alla delar av det svenska samhällets och dess medborgares liv. Då konsekvenserna av denna kristid egentligen inkorporerar alla samhällets sektorer finns en uppsjö av frågor för ledarsidorna att behandla. De problem som kommer ur en pandemi kan handla om allt från enskilda vardagsproblem till stora frågor kring liv och död.

Det urval vi gjort, med sin pluralism, kan alltså bidra till att vi får en bred förståelse för ledarskribenternas förhållningsätt gentemot makten i en rad olika frågor och scenarier och kan innebära att vårt resultat blir mer generaliserbart. Det kan också innebära att resultatet vi får inte visar på några starka samband mellan kriserna, utan att ledarskribenter i stort förhåller sig olika beroende på krisens natur. Att jämföra skillnader är svårt, men vi tror att det urval vi gjort är det bästa för att kunna svara på våra forskningsfrågor.

Urvalet av kriser behöver vara likande varandra när det kommer till händelsens tidsförlopp och konsekvensernas långvarighet för att vi ska kunna utläsa någon eventuell uppkomst och förekomst av Rally round the flag-effekten i samhället samt på ledarsidorna. Vi har alltså valt kriser som sträcker sig över minst ett år, detta för att kunna läsa av svängningar i det politiska förtroendet för den sittande regeringen samt kunna se eventuella svängningar i de artiklar som publicerats. Vi har även valt dessa tre kriser, med sina olika orsaker och konsekvenser för att kunna urskilja huruvida en eventuell Rally round the flag-effekt går att se eller inte oberoende av krisens karaktär.

När vi valt ut kristiderna har det också varit viktigt för oss att välja kriser där regeringarna haft olika politisk färg. Detta för att få spridning åt vilket håll ledarsidorna kan rikta sin kritik eller följsamhet. Risken med att välja kristider där exempelvis Socialdemokraterna varit regeringsparti skulle kanske säga mer om ledarsidornas förhållning mot en röd regering istället för deras förhållning gentemot den styrande makten som helhet, oberoende av politiska färg. Även detta är intressant ur Rally round the flag-effektens synvinkel, då vi vill se om effekten uppstår kring den relevanta ledaren under krisen, inte enbart ett visst partis statsminister.

Även personer med makt under specifika kriser som inte håller posten som politisk ledare bör räknas in i effekten, som exempelvis Stefan Ingves under finanskrisen eller Anders Tegnell under coronapandemin.

### 5.1.1 Finanskrisen

Den 15 september 2008 gick investmentbanken Lehman Brothers i USA i konkurs. Detta chockade finansmarknader över hela världen och utvecklades till en världsomfattande finanskris.<sup>48</sup> Börs efter börs kraschade, världsekonomin bromsade in och ett stort antal människor förlorade arbeten och besparingar. Krisens ursprung fanns i den amerikanska ränte- och bostadsmarknaden.

Det hela tar sin början i slutet av 1990-talet då finansmarknaden avreglerades i USA. Detta ledde till att amerikanska banker började slå samman stora mängder bostadslån som såldes vidare till speciella bankägda bolag. Bolagen finansierade köpen genom att sälja värdepapper till bland annat fonder, försäkringsbolag och pensionsstiftelser runt om i världen. Detta medförde att kreditrisken flyttades från bankerna till köparna av dessa värdepapper som i sin tur ledde till att bankernas intresse för låntagarnas ekonomiska hälsa minskade och kreditbedömningarna för lån minskade. Politiska beslut att utöka utlåningen till dem som egentligen inte hade råd att ta dyra bostadslån bidrog också till förloppet. Allt detta resulterade i snabbt växande utlåning och kraftigt stigande kreditrisker.<sup>49</sup>

Det hela eskalerade under 2000-talet och tidiga tecken på en eventuell finansiell kollaps började synas. 2004 höjde den amerikanska centralbanken styrräntan och hushåll med mindre ekonomiska reserver började få problem att betala sina bostadslån.<sup>50</sup> Under de kommande åren tilltog problemen med uteblivna amorteringar och allt fler banker anade oråd då man inte visste vem som satt på kreditriskerna och marknaden fick panik.<sup>51</sup> Bankerna började hålla i pengarna och slutade göra affärer med varandra, vilket innebar att handeln på interbankmarknaden (marknaden för banksektorns interna långivning) stagnerade. Detta ledde till att bankerna fick svårt att finansiera sina egna verksamheter.<sup>52</sup> Centralbanken hjälpte till en början de banker som låg sämst till att bli uppköpta av andra banker. När det sedan blev Lehman Brothers tur att köpas upp fanns ingen som kunde köpa banken och den gick i konkurs. Detta blev starten på finanskrisen.<sup>53</sup>

---

<sup>48</sup> Riksbanken. (2018). *Finanskrisen 2007–2010*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.riksbank.se/sv/finansiell-stabilitet/riksbankens-uppdrag-inom-finansiell-stabilitet/krisantering-vid-en-finansiell-kris/finanskrisen-2007-2010/>.

<sup>49</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Finanskrisen 2007–08*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/internationella-finanskrisen-2007-08>.

<sup>50</sup> Ibid.

<sup>51</sup> Sveriges Television. (2018). *Finanskrisen – vad var det som hände?* Hämtad 2020-12-28, från <https://www.svt.se/nyheter/ekonomi/finanskrisen-vad-var-det-som-hande>.

<sup>52</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.).

<sup>53</sup> SVT. (2018).

Även Sverige drabbades av finanskrisen. Den svenska kronan störtade nästan 40 procent i värde från april 2008 till mars 2009 och Stockholmsbörsen rasade med nära 60 procent på ett år. Svenska exportföretag kunde inte sälja sina varor, räntan stegrade och Swedbank stod på konkursens brant.<sup>54</sup> I Sverige låg arbetslösheten 2007 på 6,1 procent för att sedan stiga till över åtta procent 2009 respektive 2010.<sup>55</sup>

Som respons på det akuta ekonomiska läget sänkte Riksbanken reporäntan dramatiskt och det pumpades in mer pengar i systemet för att hålla ekonomin på fötter.<sup>56</sup>

Vi har i vår undersökning avgränsat krisen mellan den 15 september 2008 och ett år framåt. Vi valde startdatumet utifrån Lehman Brothers konkurs som startade den första, akuta fasen på finanskrisen. De artiklar vi tittar på är alltså publicerade inom den bestämda tidsramen.

### 5.1.2 Flyktingkrisen

År 2015 drabbades Europa av ovanligt stora flyktingströmmar från olika delar av världen till följd av konflikter och krig som pågick utanför Europa. EU:s gränskontrollmyndighet rapporterade att det 2015 registrerades 1,8 miljoner otillåtna gränsövergångar inom EU. Det var dubbelt så många som året innan. Den största anledningen till detta var det växande inbördeskriget i Syrien, men också försämrade säkerhetslägen i både Afghanistan och Irak.<sup>57</sup>

Sverige var ett av de europeiska länder som tog emot flest antal asylansökningar.<sup>58</sup> Enligt Statistiska centralbyråns statistik hade Sverige hundrasextio tusen asylsökande år 2015 där nästan en tredjedel utgjordes av flyktingar från Syrien. I förhållande till året innan är det en fördubbling.<sup>59</sup>

Flyktingkrisen låg också till grund för en intensiv politisk debatt om Sveriges hantering av det stora antalet flyktingar. Under första halvan av 2015 var Sveriges flyktingpolitik en av de mest generösa i Europa. Sverige, tillsammans med Österrike, Tyskland och Ungern, tog emot en tredjedel av antalet nya asylansökningar inom EU under 2015.<sup>60</sup>

Dublinförordningen, en förordning inom EU som infördes 2003, reglerar vilket medlemsland som ansvarar för att handlägga ansökan om asyl. Enligt Dublinförordningen kan en migrant som kommer till Europa inte själv välja vilket land som ska pröva asylansökningen. Enligt

---

<sup>54</sup> Sveriges Television. (2018). *Finanskrisen – vad var det som hände?* Hämtad 2020-12-28, från <https://www.svt.se/nyheter/ekonomi/finanskrisen-vad-var-det-som-hande>.

<sup>55</sup> Statistiska Centralbyrån. (Senast uppdaterad 2020). *Arbetslöshet i Sverige*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/arbetsloshet-i-sverige/>.

<sup>56</sup> Sveriges Television. (2018).

<sup>57</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Flyktingkrisen 2015*. Hämtad 2020-12-26, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/flyktingkrisen-2015>.

<sup>58</sup> Ibid.

<sup>59</sup> Statistiska Centralbyrån. (Senast uppdaterad 2020). *Asylsökande i Sverige*. Hämtad 2020-12-26, från <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/asylsokande-i-sverige/>.

<sup>60</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.).

förordningen ska asylansökan prövas i det första säkra EU-land som migranten först anländer till. Om migranten rest vidare kan denne tvingas att resa tillbaka till det land som är skyldig att pröva asylansökningen.<sup>61</sup> Denna förordning har kritiserats då de länder som ligger vid EU:s gräns, tvingas att ta emot fler asylansökningar, eftersom det är dit de allra flesta flyktingar först anländer. Sådana länder, främst Italien och Grekland, valde trots Dublinförordningen att inte registrera alla människor som anlände till länderna.

Detta gjorde att ansvarsfördelningen för flyktingarna inom EU ifrågasattes och flera av de länder som fick flest asylansökningar införde strängare gränskontroller.

Dublinförordningen slutade därför praktiskt taget att gälla år 2015.<sup>62</sup>

Det stora antalet asylsökande som kom till Sverige blev i flera avseenden en utmaning och vissa samhällsinstanser var stundtals överbelastade. Migrationsverket uppgav vid flera tillfällen att bristen på bostäder var ett växande problem. I utredningen "Att ta emot människor på flykt" som regeringen publicerade 2017, beskrivs att Migrationsverket tillsammans med MSB fick i uppdrag att ordna boenden i form av tält till nyanlända flyktingar då det rådde akut brist på bostäder. Till slut misslyckades även detta vilket resulterade i att vissa av dem tvingades sova utomhus.

Även polismyndigheten rapporterade om problem. De bedömde att den stora tillströmningen av människor hotade den allmänna ordningen och den inre säkerheten i landet.<sup>63</sup> Stefan Löfven höll i september 2015 ett uppmärksammat tal, på medborgarplatsen i Stockholm. Där förklarade han att han förespråkar ett flyktingvänligt Europa.

"Nu måste vi återigen bestämma vilket Europa vi ska vara. Mitt Europa tar emot människor som flyr från krig, solidariskt och gemensamt. Mitt Europa bygger inte murar, vi hjälps åt när nöden är stor.", sade Löfven i talet.<sup>64</sup>

I november samma år beslutade den svenska regeringen att införa tillfälliga gränskontroller till Sverige, för att begränsa det stora flöde av flyktingar som kom till Sverige med motiveringen att den stora flyktingströmmen skulle innebära en alltför stor påfrestning på det svenska samhället. Detta utgjorde en del i en politisk omvändning vilket antalet asylansökningar sedan dess har minskat.<sup>65</sup>

---

<sup>61</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Dublinförordningen*. Hämtad 2020-12-26, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/dublinf%C3%B6rordningen>.

<sup>62</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Flyktingkrisen 2015*. Hämtad 2020-12-26, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/flyktingkrisen-2015>.

<sup>63</sup> SOU 2017:12. *Att ta emot människor på flykt: Sverige 2015*. Stockholm: Regeringskansliet.

<sup>64</sup> Stefan Löfven. (2015). *Tal av statsminister Stefan Löfven vid manifestationen för flyktingar*. Hämtad 2020-12-26, från <https://www.regeringen.se/tal/2015/09/tal-av-stefan-lofven-vid-manifestationen-for-flyktingar-den-5-september/>.

<sup>65</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Flyktingkrisen 2015*.

Vi har i vår undersökning avgränsat krisen mellan den första januari 2015 till ett år framåt. Vi valde startdatumet då vi ville se hela förloppet under året 2015. De artiklar vi tittar på är alltså publicerade inom den bestämda tidsramen.

### 5.1.3 Coronakrisen

I slutet av 2019 började en ny sjukdom att spridas i den kinesiska staden Wuhan.<sup>66</sup> De sjuka uppvisade symptom på lunginflammation i form av feber och hosta.<sup>67</sup> Orsaken visade sig så småningom vara ett nytt coronavirus som ursprungligen kom från fladdermöss men som spridit sig vidare först till andra djur och sedan vidare till människor. Det nya viruset fick officiellt namnet SARS-Cov-2 och sjukdomen som det orsakade fick namnet Covid-19. Virusets tros ha spridits till människor på en stor matmarknad i Wuhan, där flera olika typer av djur säljs levande.<sup>68</sup>

Det första officiella fallet av sjukdomen rapporterades i Wuhan den 31 december 2019. Virusets var mycket smittsamt och spred sig snabbt över hela världen. En månad senare beslutade världshälsoorganisationen (WHO) att utlysa globalt nödläge till följd av den snabba smittspridningen.

I Sverige rapporterades det första fallet den 31 januari. Det var en kvinna i 20-årsåldern som kommit tillbaka från en vistelse i Wuhan och lagts in på isolering på länssjukhuset Ryhov i Jönköping.

Smittan fick snabbt fäste i Sverige och i mars höjde Folkhälsomyndigheten risknivån för smittspridning till "mycket hög". De införde också kort därpå ett antal restriktioner för befolkningen. Dessa innebar bland annat besöksförbud på äldreboenden, förbud mot tillställningar med fler än 50 deltagare och ett inreseförbud.

Under samma tid klassade WHO officiellt spridningen av viruset som en pandemi.<sup>69</sup>

Pandemin kom att förvärras avsevärt och resulterade i en världstäckande kris.

Under 2020 har ca 1,8 miljoner människor världen över dött i sviterna av covid-19.<sup>70</sup>

I Sverige är den siffran över åtta tusen människor under året.<sup>71</sup> Utöver det stora antalet avlidna, resulterade smittan också i stora negativa konsekvenser såväl för det svenska samhället som i övriga världen.

---

<sup>66</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Coronavirus*. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/coronavirus>.

<sup>67</sup> Folkhälsomyndigheten. (2020). *Nytt coronavirus upptäckt i Kina*. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/januari/nytt-coronavirus-upptackt-i-kina/>.

<sup>68</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.).

<sup>69</sup> Sveriges Television. (2020). *Detta har hänt - coronaviruset i världen*. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/detta-har-hant-corona-viruset-i-kina>.

<sup>70</sup> World Health Organization. (2020). *World Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard*. Hämtad 2020-12-31, från <https://covid19.who.int/>.

<sup>71</sup> Folkhälsomyndigheten. (2020) *Veckorapport om covid-19, vecka 52*. Solna: Folkhälsomyndigheten.

Det svenska samhället påverkades mycket negativt i stort sett inom alla sektorer och verksamheter.

De som drabbats allra hårdast är sjukvårdssektorn, regioner och kommuner och andra verksamheter som arbetar med att försöka lindra coronavirusets effekter på samhället.<sup>72</sup>

Sverige har i förhållande till övriga världen stuckit ut när det gäller hanteringen av smittspridningen som ett av de länder med mildast restriktioner.

Folkhälsomyndigheten använder sig av det de kallar för ”*allmänna råd och rekommendationer*” vilket innebär uppmaningar till befolkningen istället för förbud.

Myndigheten framhåller det individuella ansvaret hos varje medborgare att bekämpa smittan. ”Alla i samhället, både individer och verksamhetsansvariga, har en skyldighet att vidta åtgärder för att förhindra smittspridning” skriver de på sin hemsida.

Folkhälsomyndigheten uppmanar befolkningen att stanna hemma om man är sjuk, tvätta händerna noggrant och att undvika trängsel samt att följa de övriga rekommendationerna.

Någon nedstängning av verksamheter i samhället och näringslivet har inte gjorts.

Folkhälsomyndigheten uppmanar istället alla verksamheter till eget ansvar att vidta nödvändiga åtgärder och man vill se att så många som möjligt ska arbeta hemifrån i största möjliga utsträckning. För- och grundskolor har i Sverige hållits öppna, medan gymnasieskolor och universitet har rekommenderats att övergå till distansundervisning.<sup>73</sup>

Sveriges hantering av coronasmittan har beskrivits som unik i Europa, där de flesta länder införde utgångsförbud, krav på att använda munskydd samt att alla butiker, biografier och andra allmänna samlingsplatser stängdes.

Sveriges statsepidemiolog Anders Tegnell blev ansiktet utåt för den svenska modellen av hanteringen av covid-19. Han har uppmärksammats mycket även internationellt, där han och hans tillvägagångssätt kritiserats för att vara alltför liberal och mild. Men den svenska modellen har också hyllats på vissa håll.<sup>74</sup>

Även inom Sverige skapade Anders Tegnells och Folkhälsomyndighetens unika strategi högljudda diskussioner. I maj 2020 skrev 22 forskare under en uppmärksammat debattartikel i Dagens Nyheter där de starkt kritiserade Folkhälsomyndighetens linje och kallade den ”orealistisk”.<sup>75</sup> Men Anders Tegnell fick under första halvan av 2020 ett stort förtroende hos den svenska befolkningen. Det startades en Facebookgrupp vid namn ”Anders Tegnell

---

<sup>72</sup> Statskontoret. (2020). *Förvaltningsmodellen under coronapandemin*. Stockholm: Statskontoret.

<sup>73</sup> Folkhälsomyndigheten. (2020). *Nationella allmänna råd och rekommendationer under helger och högtider*. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/skydda-dig-och-andra/jul-och-andra-hogtider/>.

<sup>74</sup> Lapidus, A (2020, 20 september). *Vändningen om Sverige - hyllas för coronastrategin*.

Expressen. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.expressen.se/nyheter/vandningen-om-sverige-hyllas-for-coronastrategin/>.

<sup>75</sup> Bjermer, L., Carlsson, M., Einhorn, L., Einhorn, S., Ewing, A., Frisé J., Wahlin, A. (2020, 14 maj).

”*Flockimmunitet är en farlig och orealistisk coronastrategi*”. Dagens Nyheter. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.dn.se/debatt/flockimmunitet-ar-en-farlig-och-orealistisk-coronastrategi/>.

fanclub” med trettiofyra tusen medlemmar.<sup>76</sup> Det upprättades också en hemsida vid namn anderstegnell.se, där svenskar delar sina hyllningar till statsepidemiologen.<sup>77</sup>

Opinionsmätningar presenterade i DN från IPSOS visar också att Anders Tegnell hade högt förtroende hos folket under större delen av 2020.<sup>78</sup>

## 5.2 Tidningarna

Tidningarna och dess ledarsidor som vi valt att analysera har vi valt ut genom att ta hänsyn till politisk tillhörighet, storlek och geografiskt område. Vi ville ha en blandning av sympatier på ledarplats från både höger och vänster för att kunna jämföra ställningstagandet i olika frågor. Tidningens storlek och geografiska område ville vi undersöka för att jämföra frekvensen av artiklar skrivna samt om frågorna som debatteras skiljer sig åt beroende på vart i landet tidningen ges ut och läses. Därför ville vi ha med mindre lokala tidningar samt stora tidningar som läses i hela landet.

### 5.2.1 Dagens Nyheter

Dagens Nyheter, i vår undersökning redogjord för som DN, grundades av Rudolf Wall 1864. Sedan 1973 har tidningen varit oberoende men bedrivit åsikter i liberal anda på ledarsidorna. Betäckningen oberoende liberal tillkom dock 1998. Tidningen drev en uppmärksam kampanj på ledarsidorna mot kärnenergi, åren före folkomröstningen 1980.<sup>79</sup>

Tidningen är en morgontidning som ges ut varje dag med huvudsaklig läsekrets är Storstockholm men den läses även nationellt.<sup>80</sup>

### 5.2.2 Göteborgs-Posten

Göteborgs-Posten, i vår undersökning redogjord för som GP, grundades 1859 av D.F Bonnier och var från start en liberal tidskrift. Den övergick senare till en mer konservativ politisk linje men när tidningen köptes av Skandinaviska Tryckeriaktiebolaget 1896 gick den tillbaka till en liberal silhuett. Längre var GP den enda morgontidningen i Göteborg tack vare ett medvetet beslut att hålla tidningen billig och lättillgänglig för läsarna. Tidningens läsare är i huvudsak personer i Göteborgsområdet.

---

<sup>76</sup> <https://www.facebook.com/groups/797526950758017/>. Hämtad 2020-12-31.

<sup>77</sup> Anders Tegnell. (2020). Hämtad 2020-12-31, från <https://anderstegnell.se/>.

<sup>78</sup> Holmgren, M., Rosén, H (2020, 30 oktober). Dagens Nyheter. *Förtroende för Tegnell i topp när smittan ökar*. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.dn.se/sverige/fortroendet-for-tegnell-i-topp-nar-smittan-okar/>.

<sup>79</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Dagens Nyheter*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/dagens-nyheter>.

<sup>80</sup> Dagens Nyheter. (2020, 12 december). I *Wikipedia*. Hämtad 2021-01-26 från [https://sv.wikipedia.org/wiki/Dagens\\_Nyheter](https://sv.wikipedia.org/wiki/Dagens_Nyheter).

GP ingår idag i mediekoncernen Stampen AB och har betäckningen oberoende liberal.<sup>81</sup>

### 5.2.3 Västerbottens-Kuriren

Västerbottens-Kuriren, i vår undersökning redogjord för som VK, grundades i Umeå år 1900. Tidningen ägs av Stiftelsen Västerbottens-Kuriren Press och ges ut sex dagar i veckan. VK är en morgontidning som följer en vänsterliberal linje och har beteckningen frisinnad liberal. Tidningens huvudsakliga läsekrets finns i Västerbotten.<sup>82</sup>

### 5.2.4 Dala-Demokraten

Dala-Demokraten, i vår undersökning redogjord för som DD, är en morgontidning som grundades 1917 i Falun. Tidningen har sedan 1935 getts ut sex dagar i veckan och ägdes tidigare av Folkkrörelsernas mediastiftelse i Dalarna. Även om tidningen numera hör till Bonnier News så utser stiftelsen fortfarande chefredaktören. Dala-Demokraten har betäckningen fristående socialdemokratisk och har sin huvudsakliga läsekrets i dalarnaområdet.<sup>83</sup>

### 5.2.5 Aftonbladet

Aftonbladet, i vår undersökning redogjord för som AB, är en kvällstidning som grundades 1830 av Lars Johan Hierta. Tidningen var under sin ungdom Hiertas verktyg för att kritisera den dåvarande kungen och drev en slagkraftig liberal opposition för borgarklassens krav på reformer. Idag har tidningen beteckningen oberoende socialdemokratisk. Aftonbladet trycks i Stockholm men läses även nationellt.

Tidningen har sedan 1910 getts ut dagligen och kom som första svenska dagstidningen ut på internet med Aftonbladet Kultur år 1994.<sup>84</sup>

## 5.3 Artiklarna

Vi har i vår efterforskning avgränsat artiklarna vi använt i undersökningen till de texter som huserat på respektive tidnings ledarsida, med några undantag. De texter vi valt att sälla bort

---

<sup>81</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Göteborgs-Posten*. 2020-12-28, från [https://sv.wikipedia.org/wiki/Dagens\\_Nyheterhttps://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/g%C3%B6teborgs-posten](https://sv.wikipedia.org/wiki/Dagens_Nyheterhttps://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/g%C3%B6teborgs-posten).

<sup>82</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Västerbottens-Kuriren*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/v%C3%A4sterbottens-kuriren>.

<sup>83</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Dala-Demokraten*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/dala-demokraten>.

<sup>84</sup> Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Aftonbladet*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/aftonbladet>.



redan i första skedet av undersökningen är mycket korta texter såsom notiser, telegram och diverse dikter eller likande som legat på ledarsidan. Detta har vi valt att göra på grund av att vi förutsatt att sådana texter inte innehåller några längre politiska resonemang.

Längre texter som funnits på ledarsidan, men inte varit skrivna av ledarredaktionen eller journalister på tidningen har vi tagit med i undersökningen, då tidningen ändå valt att publicera dem och därför har ett ansvar för de åsikter som uttrycks i texterna. Texter av exempelvis sakkunniga som forskare inom olika områden eller politiska företrädare, även de som strider mot tidningens politiska linje, har därför tagits med. Eftersom vi i undersökningen fokuserat på krisernas förlopp, konsekvenser samt hanteringen av dem i Sverige har vi även sorterat bort artiklar som handlar om rätt händelse, men i fel land. Artiklar som behandlar den amerikanska regeringens tillvägagångssätt för att stävja finanskrisen eller Tysklands gränspolitik har vi därför bedömt vara irrelevanta för just vår svenska vinkel.

Artiklarna har vi hämtat från två svenska arkiv, Mediearkivet samt Kungliga bibliotekets arkiv. Vi har med hjälp av ett antal sökord sorterat artiklarna för varje tidning respektive tidsram. Vi har även sorterat bort artiklar som innehållit något eller några av sökorden, men där vi bedömt att huvudfokus legat utanför det område vi velat undersöka. Ett hypotetiskt exempel på detta vore att Anders Tegnell omnämns i en artikel om årets bästa klädda män.

Antalet artiklar som kvarstod efter gallringen och som finns med i vår undersökning uppgår till totalt 708 artiklar utspridda på fem tidningar under tre kristider.

Från artiklarna under tiden för finanskrisen har vi använt endast tre texter totalt från samtliga tidningar. Från flyktingkrisen är siffran 164 respektive 481 artiklar för coronapandemin.

## **5.4 Diskussion kring urval**

För att kunna utföra den här undersökningen, alltså att undersöka hur ledarskribenter förhåller sig till makten i Sverige under kristid, måste vi i urvalet ta ett par faktorer i beaktning. För det första måste kristiderna vara relevanta utifrån vår definition av kris, som presenterats tidigare i kapitlet.

För det andra så måste krisernas tidsavgränsning vara relevant. Krisens förlopp måste alltså vara tillräckligt långt för att vi ska kunna dra några slutsatser kring debattens förändring under den tiden.

Den andra aspekten kring tidsavgränsningen handlar om att ta hänsyn till krisens egenskaper i sin inledande fas. Till exempel finanskrisen, med sin plötsliga start, ger oss möjligheten att vid ett speciellt datum konstatera krisen inledning. Detta är inte möjligt i flyktingkrisen eller i coronakrisen på grund av deras smygande början. Här har vi istället valt att sätta starten för krisen en tid innan den bryter ut i Sverige, för att dessa kriser redan tidigare gjort sig till känna i världen och därför genererat debatt på Sveriges ledarsidor innan de etablerat sig i Sverige.

Detta har vi valt att göra för att vi vill fånga upp den inledande fasen i debatten, och inte bara den inledande delen av krisen.

När det kommer till urvalet av tidningar har vi även där tagit flera frågor i beaktning. För att på bästa sätt kunna ge en så bred och realistisk bild av ledarsidorna i Sverige som möjligt, har vi valt tidningar som genom sina egenskaper representerar olika delar av den tryckta pressen i Sverige. Vi har därför valt tidningar med olika politisk inriktning, geografiskt spridningsområde och storlek.

Både i urvalet av kriser och tidningar att använda i undersökningen har vi medvetet valt material och tidsavgränsningar för att de ska variera i karaktär, samtidigt som de tillsammans ska ge en så realistisk bild av verkligheten som möjligt och därigenom höja generaliserbarheten i resultatet.

Utifrån det urval vi gjort bör man kunna argumentera för att materialet och tidsperioderna är relevanta för vår undersökning och bör kunna generera en hög validitet i resultatet.

Huvudfrågan i vår undersökning är att undersöka hur ledarskribenter i Sverige förhåller sig till den styrande makten under kristid. För att besvara frågan behövs ett brett urval av varierande tidningar och kriser. Eftersom vi valt fem olika tidningar och tre olika krisperioder bör vi kunna svara på frågan utifrån vårt urval. Vilket bör ge undersökningen hög validitet.

Om vi istället valt ett fåtal tidningar under en specifik kristid, hade resultatet av undersökningen inte gett oss svaret på huvudfrågan. Det hade istället gett oss svaret på hur dessa tidningar förhållit sig till makten under just den specifika krisen. Detta hade gett undersökningen lägre validitet.

## 6. Metod

Vi har i vår undersökning valt att använda oss av både kvantitativ och kvalitativ analys. Detta med syfte att besvara samtliga frågeställningar och för att ge validitet till vårt urval i den kvalitativa analysen. Undersökningens fokus ligger dock på den kvalitativa analysen. Vi har valt att använda oss av bägge metoderna med anledning att för det första bringa klarhet i frekvensen av ledare skrivna med anledning av covid-19 pandemin, flyktingkrisen samt finanskrisen. För det andra vill vi ta reda på i vilken utsträckning de olika tidningarna, med sina olika egenskaper uttryckt sig om de olika ämnena på sina ledarsidor. Vi vill även ta reda på om det finns intressanta skillnader mellan tidningarna. Genom den kvantitativa analysen, hoppas vi kunna redogöra för hur de olika ledartexterna ställer sig gentemot den officiella linjen kring hanteringen av de olika kriserna och i vilken grad de uttryckt åsikterna. Vi kommer utifrån resultatet i den kvantitativa analysen att göra ett urval av texter som vi kommer att djuploda i den kvalitativa analysen.

### 6.1 Kvantitativ metod

Kvantitativ innehållsanalys går ut på att metodiskt undersöka jämförbart material utifrån ett antal variabler. I undersökningen söker man svar på frekvensen av olika företeelser i materialet. En kvantitativ metod lämpar sig därför bäst när man ämnar undersöka stora mängder data för att hitta svar på en frågeställning. Denna typ av analys ger svar på frågor som gäller mängd, såsom hur ofta eller hur mycket något förekommer.<sup>85</sup>

Vi kommer att använda den kvantitativa metoden för att redogöra för hur många ledartexter som skrevs under olika kristider i Sverige (utifrån de källor vi valt), hur många de olika tidningarna publicerat samt hur ledartexterna i stort förhöll sig till den officiella linjen från makten angående hanteringen av krisen. Denna typ av analys ger oss även annan värdefull information såsom könsfördelning bland skribenterna och hur ofta osignerade ledartexter förekommer i de olika tidningarna.

### 6.2 Kvalitativ metod

Vi har använt diskursanalys för att undersöka ett antal artiklar som vi valt ut från materialet vi använde i den kvantitativa analysen. Diskursanalys kan användas för att utforska maktförhållanden i text men även användandet av språket för att belysa verkligheten.<sup>86</sup>

Artiklarna är medvetet utvalda av oss för att belysa hur olika ledartexter med stora åsiktsskillnader kan se ut, samt visa hur samma fråga kan diskuteras utifrån tidningarnas respektive ståndpunkter. Att välja de starkaste exemplen på åsiktstext gagnar hela studien. Vi

---

<sup>85</sup> Esaiisson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.

<sup>86</sup> Ibid.

har valt ett medvetet urval för att kunna påvisa hur olika retoriska grepp, värdeord, användandet av metaforer och underliggande ton kan användas för att föra fram en åsikt.

### 6.3 Att kombinera metoder

Anledningen till att vi valt att använda både en kvantitativ respektive kvalitativ metod för att analysera vårt material grundar sig i att vi behöver ta reda på både på vilket sätt, alltså hur, man kan utläsa att en text förhåller till en viss fråga men även hur ofta texterna förhåller sig till de olika ställningarna.

Vi behöver alltså veta hur man kan se att en text förhåller sig antingen kritisk, analytisk eller följsam till den styrande makten men också hur ofta dessa tre kategorier visar sig för att kunna dra några slutsatser om de olika tidningarnas ledarsidors agerande under kristid.

Definitionen av begreppen ”Kritisk”, ”Följsam” och ”Analytisk/Icke ställningstagande” grundar sig alla i aktivt uttryckta åsikter. Man kan argumentera för att speciellt en kritisk eller följsam hållning även kan definieras genom att inte uttrycka sig. Vi har dock valt att definiera våra begrepp utifrån ett aktivt uttryck av en ställning.

Vi har använt samma definitioner i både den kvalitativa och den kvantitativa analysen och de är som följer:

**Kritiskt förhållningsätt** – Negativ eller ifrågasättande ton eller åsikt gentemot den styrande makten/eller personer med makt som svarar inför denna, angående uttalanden, politiska beslut eller den allmänna krishanteringens alternativt avsaknaden av agerande.

**Följsamt förhållningsätt** – Positiv eller medhållande ton eller åsikt gentemot den styrande makten/eller personer med makt som svarar inför denna, angående uttalanden, politiska beslut eller den allmänna krishanteringens alternativt avsaknaden av agerande.

**Analytisk/Icke ställningstagande förhållningssätt** – En artikel som saknar ställningstaganden gentemot makten eller saknar underliggande positiv eller negativ ton, men som diskuterar krisens konsekvenser eller förlopp utifrån ett mer abstrakt plan alternativt moraliska frågeställningar. Ledarskribenten är mer betraktande än påverkande i sin beskrivning av händelsen.

Vi har valt att använda dessa tre begrepp som tre olika variabler i vårt kodschema. Detta för att ha möjligheten att placera en artikel i fler än en kategori där det är tydligt att fler än en variabel stämmer. Det kan uppstå situationer då ledarskribenten är både kritisk och följsam i samma artikel, till exempel kan denne vara kritisk till tidigare krishanteringsmetod men följsam gentemot en förändring i och med nya beslut från makten.

Undersökningen är alltså beroende av att de olika metoderna kompletterar varandra.

Om vi bara använder en kvantitativ metod i vår undersökning riskerar vi att resultatet visar på frekvensen av ledarsidornas olika inställning, men ger ingen indikation på hur de olika hållningarna kan se ut och hur vi kunnat visa på att de olika ställningarna existerar.

Om vi å andra sidan bara använt en kvalitativ metod, hade resultat visat på hur man kan se de olika ställningstagandena i texten, men inte gett någon indikation på hur ofta dessa olika hållningar förekommer.

#### **6.4 Reliabilitet och validitet**

Genom att använda båda metoderna, ger vi resultatet ökad reliabilitet. Genom att använda den kvalitativa metoden som ett sätt att exemplifiera hur de olika hållningarna kan vara utformade ger vi tyngd åt vår kvantitativa analys, då begreppen kritisk, analytisk och följsam utgår från samma kriterier i de båda metoderna.

Detta gör vi genom att ställa relevanta frågor till ett antal artiklar i vår kvalitativa analys och får genom detta olika modeller på artiklar som visar på ett visst förhållningsätt. Den kvalitativa metoden belyser inte bara att artiklarna kan vara skrivna med olika vinkel gentemot makten, men visar också att artiklar under samma kategori kan se olika ut.

Genom att säkerställa att begreppen alltid definieras på samma sätt och innebär samma slutsats så ger vi vår undersökning en ökad reliabilitet och validitet.

Vi är medvetna om att antalet artiklar som behandlas i vår undersökning ger utrymme för en viss felmarginal. Vi har vidtagit åtgärder för att minimera detta genom att manuellt gå igenom samtliga kodböcker ett antal gånger. Vi hittade ett antal artiklar som var felkodade eftersom de saknade ett värde i vissa variabelstaplar. Vi kunde åtgärda problemet och tog det steg för steg tills våra siffror stämde överens med kodböckerna. Vi har medvetet kodat vissa artiklar med mer än ett värde som passat in på mer än ett förhållningsätt och vi kunde genom kontrollen säkerställa att rätt antal artiklar var dubbelkodade.

Vi valde att gå igenom kodböckerna manuellt eftersom vi var lite osäkra på hur feltestning i kodningsprogrammet fungerar. Istället för att göra ett test i programvaran och inte vara säkra på att vi skulle förstå och därför missa eventuella fel valde vi istället ett manuellt test för att vara säkra på att vi skulle se felen när vi stötte på dem.

Under kodningsprocessen har vi även stämt av med varandra så att vi båda definierat variablerna likadant och när vi varit osäkra på hur en artikel bör kodats har vi diskuterat och kodat den tillsammans för att säkerställa likvärdighet i resultatet.

## 7. Resultat

Nedan presenteras resultaten som framkommit av den kvantitativa respektive kvalitativa analysen av vårt material.

### 7.1 Resultat av kvalitativ analys

I den här delen av vår forskning används en ett urval från de artiklar som använts i den kvantitativa analysen. Dessa har vi valt ut på grund av att de är goda exempel på kritiska, analytiska och följsamma ställningstaganden från ledarsidorna från alla kristider. Vi har med hjälp av vårt analyschema<sup>87</sup> ställt ett antal frågor till varje text och därigenom kunnat avgöra vilken typ av åsikt som finns representerad i texten.

#### 7.1.1 Sänkta räntan måste bli en väckarklocka

**Tidning:** Aftonbladet

**Datum:** 5 december 2008

**Skribent:** Ingvar Persson

**Tidningens politiska ideologi:** Oberoende Socialdemokratisk

**Ämne:** Riksbankens sänkning av reporäntan som reaktion på finanskrisen och den följande lågkonjunkturen.

#### Vilket/vilka ställningstagande tar skribenten i texten?

Skribenten uttrycker i artikeln kritik mot den då styrande regeringen med Fredrik Reinfeldt som statsminister. I texten beskrivs Riksbankens sänkning av reporäntan, till 2 procent, som både historisk och aggressiv. Denna händelse beskrivs som en välbehövlig reaktion på finanskrisen och skribenten uppmanar Reinfeldt och hans regering att också vidta åtgärder för att stävja finanskrisen.

#### Finns några värdeord eller metaforer i texten?

Här finns ett antal värdeord såsom historiskt, aggressivt, passivitet samt väckarklocka. Riksbankens beslut beskrivs som *historiskt* och *aggressivt* medan regeringen beskrivs som *passiv* och i behov av en *väckarklocka*.

#### Hur förhåller sig artikeln till den styrande makten och dess organ?

Artikeln som tidigare nämnts förhåller sig kritisk mot den dåvarande regeringens hantering av finanskrisen. Skribenten uttrycker sin kritik på flera ställen, två avsnitt i brödtexten och i två

---

<sup>87</sup> Analyschema (se bilaga 1).

underrubriker. I texten står *"På det svenska finansdepartementet härskar dock friden. Efter ansträngningarna med att skapa bankpaketet tycks kraften vara uttömd."*

Skribenten riktar sig även direkt till statsminister Reinfeldt på två ställen, där står *"Gårdagens dramatiska räntebesked borde fungera som en väckarklocka. Nu behövs också finanspolitiska stimulanser, Fredrik Reinfeldt."* Även en underrubrik får agera uppmaning till statsministern i form av *"Vakna, Fredrik!"*.

I avsnittet med underrubriken *"Departementet sover"* står *"Riksbankens beslut – ekonomer kallar det aggressivt – sätter också ljuset på den passivitets som härskar i regeringskvarteren."*

### **Hur förhåller sig texten till tidningens politiska ideologi?**

När artikeln skrevs styrde en borgerlig koalitionsregering i Sverige. Den bestod av fyra partierna Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna. Att uttrycka kritik mot regeringen Reinfeldts politik stämmer väl överens med Aftonbladets socialdemokratiska politiska ideologi.

#### **7.1.2 Kraftfullt agerat**

**Tidning:** Dagens Nyheter

**Datum:** 5 december 2008

**Skribent:** Osignerad

**Tidningens politiska ideologi:** Oberoende Liberal

**Ämne:** Riksbankens sänkning av reporäntan som reaktion på finanskrisen och den följande lågkonjunkturen.

#### **Vilket/vilka ställningstagande tar skribenten i texten?**

Tidningen är positivt inställda till Riksbankens agerande och det anas redan i rubriken *"Kraftfullt agerat"*. Tidningen är även positiv till regeringens efterföljande åtgärder, då finansminister Anders Borg specifikt.

#### **Finns några värdeord eller metaforer i texten?**

Ett antal värdeord kopplade till sänkningen av reporäntan finns i texten. Dessa är beskriver händelsen som bland annat *starkt positiv*, *historisk chocksänkning* att Riksbanken *tar i med råge* och att *extraordinära åtgärder* är påkallade.

#### **Hur förhåller sig artikeln till den styrande makten och dess organ?**

Tidningen förhåller sig följsam till Riksbankens agerande samt till regeringens planerade åtgärder, även om det spelar en mindre roll i artikeln. Vi kan se ställningstagande redan i rubriken, som tidigare nämnts. I texten återfinns ställningstaganden på flera ställen. Bland

annat står det att Riksbankens agerande är *”helt rätt i nuvarande läge.”* samt att *”Det är ett resolut agerande som skapar förtroende.”*

Skribenten tycker också att *”Den rekordstora räntesänkningen är vad ekonomin behöver i det nuvarande svåra läget.”* Det återfinns även ett avsnitt om regeringens och Anders Borgs förberedelser för ytterligare åtgärder, vilket artikeln beskriver som *”Borg gör klokt i att komplettera Ingves räntechock med nya åtgärder.”*

### **Hur förhåller sig texten till tidningens politiska ideologi?**

Artikeln riktar ingen kritik mot den sittande borgerliga regeringen utan hintar istället om att den politiska makten sköter sig bra. Detta stämmer väl överens med Dagens Nyheters liberala politiska ideologi.

### **7.1.3 Utgifter ingen mirakelkur**

**Tidning:** Göteborgs-Posten

**Datum:** 15 januari 2009

**Skribent:** Osignerad

**Tidningens politiska ideologi:** Oberoende Liberal

**Ämne:** Kommentar på en partiledardebatt där Mona Sahlin och Fredrik Reinfeldt diskuterat regeringens budget.

### **Vilket/vilka ställningstagande tar skribenten i texten?**

Artikeln ställer sig positiv till regeringens budget samtidigt som skribenten anser att Sahlins invändningar upplevdes som slätstrukna.

### **Finns några värdeord eller metaforer i texten?**

I texten beskrivs regeringens budget som *”Europas kanske mest expansiva lågkonjunktursbekämpande budgeten.”* Oppositionens ekonomiska tillvägagångssätt beskrivs med *”vore att spela på chans.”*

### **Hur förhåller sig artikeln till den styrande makten och dess organ?**

Artikeln förhåller sig följsam gentemot den styrande makten, regeringen Reinfeldts, budget och ekonomiska politik. Detta ser vi flera exempel på i texten. Bland annat står att *”En klok regering sparar i lågkonjunktur för att kunna spendera i högkonjunktur.”* vilket var precis det som var regeringens förhållningsätt för att bekämpa finanskrisen.

Skribenten kommenterar budgeten med *”Alliansen gör därför rätt”* och beskriver regeringens metoder med *”Det förefaller därför klokt när regeringen nu väljer att analysera satsningarnas effekter och den ekonomiska utvecklingen i stället för att bara ösa på med mer pengar.”*



Skribenten sågar dessutom oppositionens metoder i avsnittet ”Men att höja skatterna under en lågkonjunktur är synnerligen olämpligt” och kommenterar Mona Sahlins prestation i debatten med ”Mona Sahlin lät retoriken flöda. Men bakom de många orden gjorde hon en slät figur.”

### **Hur förhåller sig texten till tidningens politiska ideologi?**

Artikelns ställningstaganden stämmer väl överens med Göteborgs-Postens liberala politiska ideologi genom att hålla med den sittande borgerliga regeringen samt kritisera den socialdemokratiska oppositionen.

#### **7.1.4 Stöd kommunerna, regeringen!**

**Tidning:** Dala-Demokraten

**Datum:** 12 mars 2009

**Skribent:** Robert Sundberg

**Tidningens politiska ideologi:** Fristående Socialdemokratisk

**Ämne:** Kommentar på regeringens ekonomiska politik och dess effekter på Sveriges kommuner.

#### **Vilket/vilka ställningstagande tar skribenten i texten?**

Skribenten ställer sig kritisk till regeringens politik och anser att regeringen är passiv inför kommunernas ekonomiska problematik.

#### **Finns några värdeord eller metaforer i texten?**

Kommunerna beskrivs som *hårt pressade* och att politiken som förs *slår hårt* mot dem. Regeringen beskrivs som passiv och statsminister Fredrik Reinfeldt beskrivs som förvirrad när han *blandar bort korten*.

#### **Hur förhåller sig artikeln till den styrande makten och dess organ?**

Skribenten förhåller sig kritisk till den borgerliga regeringens ekonomiska politik. I texten uppmanas även utbildningsministern och partiledare för Folkpartiet att se till att kommunerna stöds ekonomiskt då det borde gynna hans intresse att styrka lärarna i landets kommuner i avsnittet ”Här har Björklund, och den regering han är i, chans att i handling stärka lärarna, genom att regeringen tillför kommunerna mer resurser.”

Skribenten uppmanar till handling med ”Det är staten som kan gå med underskott och som måste hjälpa kommunerna i deras pressade läge.”

I artikeln anklagas även regeringen och statsministern för att förhålla sig likgiltiga inför kommunernas problem med texten ”Regeringen är passiv och statsminister Fredrik Reinfeldt uttalade häromdagen att kommunerna inte kan ropa efter staten för att den ska hjälpa dem med ekonomin och lindra tillkortakommanden.”

## Hur förhåller sig texten till tidningens politiska ideologi?

Det kritiska förhållningsättet i artikeln stämmer väl överens med Dala-Demokratens socialdemokratiska ideologi. Då kritiken riktar sig till den borgerliga regeringen och dess ledare samt vurmar för kommunernas välstånd passar den väl in i den socialdemokratiska politiken.

### 7.1.5 En vägledning för att förstå Sverige

**Tidning:** Västerbottens-Kuriren

**Datum:** 27 oktober 2015

**Skribent:** Karin Rebas

**Tidningens politiska ideologi:** Frisinnad Liberal

**Ämne:** Texten behandlar flyktingkrisen och vilka utmaningar den kan skapa i form av oro för demokratin, arbetsmarknaden och välfärden, men också den splittring som riskerar att uppstå hos folket.

#### Vilket/vilka ställningstagande tar skribenten i texten?

Skribenten menar att de faror som den så kallade ”*extremhögern*” tar upp angående samhällskollaps och välfärdens urholkning enbart är skräckpropaganda och inte bör tas på alltför stort allvar. Hon påpekar dock att man bör värna om vissa grundläggande demokratiska värderingar eftersom de länder där flyktingarna kommer från, ofta har ett samhällssystem där dessa värden inte existerar i samma grad. Idéerna om yttrandefrihet, religionsfrihet, jämställdhet och föreningsfrihet är saker som skribenten tar upp som viktiga att värna om och ta vara på även under hanteringen av flyktingkrisen.

Men även det förhållandet som det svenska folket har till varandra, den så kallade ”*mellanmänskliga tilliten*”, bör inte bara värnas om, utan bör också användas som ett verktyg för att underlätta för alla de nyanlända i Sverige, menar skribenten. Mellanmänsklig tillit innebär i sammanhanget att befolkningen tror gott om varandra och utgår från att människor i allmänhet är goda medborgare och hedersamma individer.

Skribenten presenterar också två förslag på lösningar för att understödja samhällets värderingar och tilliten till varandra. Det första är att det skulle vara hjälpsamt att specifika klassiker inom svensk litteratur snabböversätts och distribueras ut till flyktingboenden, för att ge människorna där en förståelse för Sverige och dess befolkning.

Det andra är att det bör upprättas vad hon kallar för en ”*demokratikanon*” som skulle ge nyanlända bättre förutsättningar att förstå grunderna till den svenska demokratin.

#### Finns några värdeord eller metaforer i texten?

I rubriken använder skribenten ordet ”*Vägledning*” om den lösning som hon presenterar. Författaren kallar också hösten under flyktingkrisen för ”*omvälvande*”.

För att beskriva relationen många flyktingar har till makthavarna i sina hemländer använder hon ordet "*Frukta*".

Hon använder ord som "*skramlar*" och "*mobiliserar*" när hon berättar om tidigare åtgärder. Hon kallar också vissa meningsmotståndare för "*Främlingsfientliga*" och "*Extremhöger*". Skribenten beskriver den sammanhållning hon menar att svenska folket har som ett "*framgångsrecept*". Hon menar också att man bör hitta en allmän "*Värdegemenskap*" kring demokratin i Sverige. Hon skriver också att denna doktrin kan behöva en "*skjuts*" för att bli verklighet. Slutligen skriver hon att sammanhållning inte ska baseras på värderingar som är "*förment ursvenska*".

### **Hur förhåller sig artikeln till den styrande makten och dess organ?**

I artikeln kommenterar inte skribenten maktens hantering i någon större utsträckning. Hon rör sig istället på en mer abstrakt nivå, där hon pratar om sammanhållningen mellan svenska folket och de grundläggande värderingar som dess individer delar.

Hon kommer med förslag på lösningar men ställer inte dessa i relation till de åtgärder som redan vidtagits. Det blir därför svårt att veta hur hon ställer sig till makten. Skribenten uttrycker sig positivt om ett förslag som lags fram av Folkpartiets utrikespolitiska talesperson Birgitta Ohlsson, vilket möjligtvis kan uppfattas som något kritiskt mot makten, då Folkpartiet sitter i opposition. Det är dock snarare ett positivt ställningstagande till oppositionen, än kritik mot regeringen. Några politiska partier, politiker eller andra makthavare inom den styrande makten kommenteras inte, eller ens omnämns.

### **Hur förhåller sig texten till tidningens politiska ideologi?**

Skribenten skriver i linje med tidningens liberala politiska hållning. Hon förespråkar en liberal demokrati och dess värderingar, med religionsfrihet och yttrandefrihet som exempel. Hon refererar också till en ledartext på Dagens Nyheters ledarsida, som också benämner sig som liberal, med förslag på lösning på de problem som tas upp. Hon refererar också till ett annat förslag av en politiker från Folkpartiet som är ett liberalt parti.

#### **7.1.6 Realism och tårar**

**Tidning:** Dala-Demokraten

**Datum:** 26 november 2015

**Skribent:** Göran Greider

**Tidningens politiska ideologi:** Fristående Socialdemokratisk

**Ämne:** Texten behandlar regeringens beslut att införa utökade gränskontroller in i Sverige. Detta för att begränsa och kontrollera den tidigare stora flyktingström som kom till Sverige.

### **Vilket/vilka ställningstagande tar skribenten i texten?**

Skribenten menar att regeringens beslut om att införa gränskontroller är berättigat och riktigt. Han beskriver att han *"känner med dem"* och har förståelse för att det var ett mycket svårt beslut att ta.

Skribenten poängterar dock att han inte tycker att regeringen ger efter för kritik, utan att de även gjorde rätt från början, men att det i det här skedet är detta rätta beslutet.

Han menar att det i längden är ohållbart att ta emot så mycket flyktingar som Sverige har gjort under flyktingkrisen, och menar att EU istället borde fördela ut ansvaret bättre bland sina medlemsländer. Han menar också att eftersom alltför EU-länder stänger sina gränser för flyktingar, kommer antalet som tar sig till Sverige blir ännu högre om vi fortsätter att ha en alltför generös flyktingpolitik. Skribenten förklarar att vissa som förespråkar helt öppna gränser och ett mycket generöst flyktingmottagande inte har förstått det akuta läget sig i och förfaller naiva.

Skribenten påpekar dock att detta är ett nödvändigt men sorgligt beslut, därför använder han parollen *"Realism och tårar"*. Han menar att detta är tråkig insikt, som knappast kan uppfattas som lycklig.

Skribenten tar också extra stark ställning mot Sverigedemokraterna, och skriver att man ska *"ge det partiet det föraktfulla likgiltighet det förtjänar"*. Han menar också att för mycket fokus lagts på partiet, och att debatten om flyktingkrisen tagit skada av det.

### **Finns några värdeord eller metaforer i texten?**

Skribenten använder sig av mycket värdeord och metaforer i texten. Rubriken är *"Tårar och realism"* vilket i sig är två värdeord som användes under presskonferensen som föranledde artikeln. Greider skriver också att detta beslut innebär ett "skifte" i svensk flyktingpolitik. Han kritiserar andra EU-länder för att ha *"slagit igen dörren med en smäll"* och förklarar att Sverige har nått en *"gräns"* och att nationen som hel är *"nödda"* till detta beslut. För att beskriva hur allvarlig situationen har varit under senaste tiden, skriver han att *"larmen har gått höga"* från kommuner och myndigheter och att deras system riskerar att *"braka ihop"*. Greider skriver även att ingen vill gå Sverigedemokraternas *"ärenden"*, men även att partierna på vänsterkanten istället *"låst sig ute"* från debatten. För att beskriva Sverigedemokraterna använder han ordet *"domedagspredikanter"*.

Greider skriver också att presskonferensen innehöll *"hyckleri"* och att asylrätten *"urholkas"*. Han argumenterar också emot de som *"förkastar"* den nya flyktingpolitiken. Skribenten hävdar att de *"paradoxalt nog"* tror på en *"inverterad nationalsocialism"*.

Han beskriver vidare, att vi idag lever i de *"ändlösa skuggorna"* av den amerikanska invasionen av Irak och att det gjorde så att hela nationalstaten Irak *"kollapsade"*.

Skribenten poängterar att de på vänstersidan som förespråkar öppna gränser, har en *"solidarisk"* inställning.

Slutligen skriver han att både *"Tårarna och realismen"* var *"nödvändiga"*, och att det inte kommer någon *"glädje"* ur detta beslut. Han förtydligar att det innebär mer lidande för de flyktingar som flyr från *"misär"*.

### **Hur förhåller sig artikeln till den styrande makten och dess organ?**

Skribenten förhåller sig på det stora hela mycket positiv till den styrande makten och dess organ i texten. Han berömmar vid flertalet tillfällen regeringens agerande, dels beslutet om att införa strängare gränskontroller, dels regeringens hantering av krisen innan beslutet togs, detta trots att regeringens linje då var raka motsatsen till denna mer restriktiva öppenhet.

Han argumenterar också emot flera av kritiska rösterna till regeringens agerande. Han kritiserar dem som vill ha öppna gränser och hävdar att flyktingmottagandet istället borde vara hela EU:s angelägenhet, inte bara Sveriges.

Trots att han ger tämligen mycket beröm till regeringen, delar han också ut lite kritik. Han hävdar att det under presskonferensen som Löfven och Romson höll, förekom visst hyckleri. Han hänvisar till asylrätten som skribenten menar blir urholkad i samband med detta beslut.

### **Hur förhåller sig texten till tidningens politiska ideologi?**

Texten går helt i linje med Dala-Demokratens socialdemokratiska silhuett. Han berömmar och försvarar det beslut som den rödgröna regeringen, med Socialdemokraterna i ledning, har tagit. Vilket givetvis är det naturliga ställningstagandet för en socialdemokratisk tidning i den här frågan. Vidare så kritiserar han också andra politiska linjer, som både håller med och tycker motsatsen, vilket gör att artikeln blir mycket följsamt inställd till den regerande makten.

#### **7.1.7 Bättre förberedelse hade underlättat**

**Tidning:** Göteborgs-Posten

**Datum:** 10 december 2015

**Skribent:** Anela Murguz

**Tidningens politiska ideologi:** Oberoende Liberal

**Ämne:** Texten behandlar det beslut som regeringen tagit om att utöka gränskontrollerna in i Sverige, vars syfte är att kontrollera och begränsa den flyktingström som flyktingkrisen har inneburit.

#### **Vilket/vilka ställningstagande tar skribenten i texten?**

Skribenten medger att flyktingkrisen har satt stor press på det svenska samhället. Hon tar upp flera exempel på tecken som tyder på att samhället är överbelastat såsom, att stadsdelsnämnden Majorna-Linné i Göteborg tvingats Lex-Sarah anmäla sig själva för att de inte klarar sitt uppdrag. Att migrationsverket inte längre kan garantera att nyanlända får någonstans att bo och att ensamkommande flyktingbarn anländer till Sverige och sedan försvinner spårlöst är andra problem som skribenten tar upp.

Skribenten menar att Sverige har haft en mycket generös flyktingpolitik i förhållande till de flesta EU-länder, och att det nu är rätt att Sverige värnar om den egna gränsen. Skribenten ställer sig dock mycket kritisk till regeringens förberedelser och beredskap under flyktingkrisen. Hon jämför beslutet om gränskontroller med det tal som statsminister Stefan Löfven höll bara några månader tidigare, där han uppgav att det inte skulle byggas några

murar i hans Europa, och påpekar kritiskt att detta är en totalt motsatt hållning i relation till den man nu antar.

Skribenten menar därför att regeringens ageranden framstår som röriga, veliga och oförberedda. Hon menar att regeringen istället borde haft en klarlagd plan för hur flyktingkrisen skulle hanteras, mycket tidigare. Då hade man kunnat undvika att snabbt behöva hantera problemen allt eftersom de uppstår för att sedan maskera problematiken med vackra tal.

### **Finns några värdeord eller metaforer i texten?**

Skribenten menar att *"Udden"* (spetsen) har riktats mot tillvägagångssättet med införandet av gränskontrollerna.

Hon skriver också att flyktingar inte längre kan garanteras *"tak över huvudet"*, som en metafor för boende eller ett hem. Hon skriver också att stadsdelsnämnden Majorna-Linné tvingats anmäla sig själva på grund av *"oförmåga"* att ta hand om flyktingarna. Skribenten beskriver även Sverige med sin generösa flyktingpolitik som *"unikt"*. Hon kallar också regeringens agerande som *"yrvaket"* och *"veligt"* beteende. Hon skriver att regeringen i sin brist på beredskap, tvingas ta allt på *"volley"*, alltså hantera problem vid uppkomst, och att hösten kunde blivit lättare att *"mäkta med"* med lite mer framförhållning.

### **Hur förhåller sig artikeln till den styrande makten och dess organ?**

Skribenten medger att flyktingkrisen har varit svårhanterlig för regeringen och tycker att beslutet om att införa utökade gränskontroller är nödvändigt, vilket kan uppfattas som något följsamt mot regeringen. Skribenten kritiserar dock regeringen hårt för att de tar detta beslut som de tidigare ställt sig emot. Hon är också mycket kritisk till att regeringen haft dålig beredskap och inte varit tillräckligt väl förberedda på ett ökat inflöde av flyktingar. Hon menar att makten framstår som *"veliga"* och *"yrvakna"*, och snabbt tvingas lösa problemen när de uppstår. Hon är alltså generellt sett mycket kritisk till den styrande maktens agerande.

### **Hur förhåller sig texten till tidningens politiska ideologi?**

Skribenten är i texten kritisk till den rödgröna-regeringens agerande, vilket tekniskt sett ligger i linje med tidningens politiska inriktning eftersom den är liberal, och därför är i en slags ideologisk opposition med regeringen. Skribenten kritiserar dock främst regeringens beredskap och framförhållning. Därför kritiseras inte några sakpolitiska frågor, vilket gör texten något svårare att placera ideologiskt. Skribenten kommenterar dock rimligheten i att införa utökade gränskontroller som mycket stor. Att införa strängare gränskontroller är inte nödvändigtvis en typisk liberal åsikt, vilket möjligtvis avviker något från tidningens politiska linje, men detta var dock något många vid den här tiden tyckte var nödvändigt.

#### **7.1.8 Dä ä int bar o åk!**

**Tidning:** Dala-Demokraten

**Datum:** 3 april 2020

**Skribent:** Göran Greider

**Tidningens politiska ideologi:** Fristående Socialdemokratisk

**Ämne:** Texten handlar om att flera företag och entreprenörer valt att tillfälligt stänga sina skidanläggningar i syfte att försöka minska spridningen av Covid-19.

**Vilket/vilka ställningstagande tar skribenten i texten?**

Skribenten berömmar Romme alpins VD och Skistar som valt att stänga sina skidanläggningar. Han skriver att de förtjänar mycket beröm, och att han är glad att leva i ett land där statsmakterna inte agerar som diktaturer, utan istället litar på att folket tar sitt eget ansvar. Han skriver att den svenska strategin nog är rätt väg att gå. Han avslutar också med att påpeka att åka utförsåkning under den här tiden, vore att håna de som jobbar inom den ansträngda vården.

**Finns några värdeord eller metaforer i texten?**

Textens rubrik *"Dä ä int bar o åk!"* refererar till ett citat av Ingemar Stenmark och utgör en slags metafor för textens innehåll.

Skribenten berömmar Romme alpins VD och skriver att han fick en *"välförtjänt ros"* men förtjänar en hel *"rosenrabatt"*. Skribenten skriver också att det är upp till varje *"ansvarsfull"* företagsledare att ta egna beslut om vad som är *"rätt"*. Han avslutar också med att skriva att det vore ett *"hån"* mot de som *"sliter"* i vården att åka utförsåkning i detta skede.

**Hur förhåller sig artikeln till den styrande makten och dess organ?**

Skribenten är i texten mycket positiv till den strategi som makten, i detta fallet Folkhälsomyndigheten, valt för att hantera coronapandemin. Han skriver uttryckligen *"Jag tror på den här strategin att steg för steg gå fram med strängare rekommendationer"*. Artikeln är således mycket positivt inställd till den styrande makten och dess organ.

**Hur förhåller sig texten till tidningens politiska ideologi?**

Dala-Demokraten är en fristående socialdemokratisk tidning och i den här artikeln är skribenten mycket positivt inställd till den rödgröna regeringen med en socialdemokratisk statsminister. Artikeln följer alltså tidningens politiska ideologi.

**7.1.9 Om svenskar ska ta eget ansvar måste de veta hur**

**Tidning:** Dagens Nyheter

**Datum:** 27 mars 2020

**Skribent:** Amanda Sokolnicki

**Tidningens politiska ideologi:** Oberoende Liberal

**Ämne:** Texten behandlar Folkhälsomyndighetens och regeringens corona-strategi och de restriktioner som de har fastställt och hur dessa kan och har tolkats olika.

### **Vilket/vilka ställningstagande tar skribenten i texten?**

Skribenten tycker att de restriktioner som Folkhälsomyndigheten och regeringen har gått ut med är alltför vaga och öppna för tolkning. Detta gör att de som tolkar restriktionerna mindre restriktivt därför kan gå på middagar medan de som tolkat restriktionerna hårdare istället tvingas sitta hemma. Skribenten menar att detta premierar de som tolkat restriktionerna mera lättamt medan det försvårar för de som valt att tolka restriktionerna hårdare. Skribenten tycker också att Anders Tegnell resonerar fel när han säger "Alla kan ju inte gå ut och träffa kompisar" samtidigt som han lämnar utrymme för detta i restriktionerna. Hon menar att otydligheten och tolkningsmöjligheterna i restriktionerna har en negativ inverkan på moralen hos de som väljer att isolera sig och att Folkhälsomyndigheten inte tycks ha något problem med att vissa kan tolka restriktionerna mildare.

### **Finns några värdeord eller metaforer i texten?**

Skribenten menar att den svenska strategin för corona i grunden är "*sympatisk*". Hon skriver också att den låter "*vuxna människor*" ta egna beslut. Skribenten menar också att de olika tolkningarna av restriktionerna är "*diametralt*" åtskilda. Hon skriver också att de som inte följer dem "*tydligaste*" råden visar "*arrogans*". Slutligen skriver hon att tvetydigheten i restriktionerna innebär ett "*onödigt risktagande*".

### **Hur förhåller sig artikeln till den styrande makten och dess organ?**

I den här artikeln utgör Folkhälsomyndigheten den makthavande och styrande instansen. Skribenten är mycket kritisk till Folkhälsomyndighetens agerande under coronakrisen. Skribenten menar att de restriktionerna som myndigheten har gått ut med är tvetydiga och att de därför skadar moralen hos befolkningen och orsakar onödigt lidande. Hon menar också att statsepidemiolog Anders Tegnell svarar alldeles för lättamt på detta och därför skapar ytterligare förvirring bland folket. Skribenten är således mycket kritisk till Folkhälsomyndigheten som styrande organ i coronakrisen.

### **Hur förhåller sig texten till tidningens politiska ideologi?**

I texten kommenteras inte några sakpolitiska frågor och skribenten blottar därför inte särskilt mycket av sin politiska mening i texten. Hon är mycket kritisk till Folkhälsomyndigheten som dock är en myndighet och således politiskt obunden, därför blir det också svårt att skönja de politiska motiven. Hon uttrycker sig dock positivt angående grunden i den svenska Coronastrategin, där folket uppmanas att ta eget ansvar och tänka själva och inte tvingas till något. Detta är att betrakta som en liberal hållning i frågan, även om den är något försiktig. Därför följer skribenten tidningens frisinnade liberala linje.

## **7.1.10 Som vanligt stirrar vi oss blinda på en kris i taget**

**Tidning:** Västerbottens-Kuriren

**Datum:** 16 april 2020

**Skribent:** Ola Nordebo

**Tidningens politiska ideologi:** Frisinnad Liberal



**Ämne:** I texten belyser skribenten de problem som kan uppstå under coronakrisen men som inte är direkt berörda av själva smittan. De människor som hamnar i personlig ekonomisk knipa, de som inte får träffa sina närstående som ligger för döden, de som är rädda för att behöva leva sina sista år ensamma, eller andra som på mer indirekta sätt påverkas av nedstängning och social distansering.

### **Vilket/vilka ställningstagande tar skribenten i texten?**

Skribenten konstaterar i texten att man under en pandemi måste införa vissa inskränkningar i den personliga friheten och begränsa människoliv i kampen mot smittspridningen.

Skribenten tar inte någon stark ställning till den officiella hanteringen av coronakrisen men han påpekar dock att de indirekta konsekvenser som kan komma med en nedstängning och social distansering, inte nödvändigtvis kan användas som ett argument för eller emot de åtgärder som har valts. Han påpekar att rätt åtgärder måste sättas in vid rätt tidpunkt, bara under en begränsad tid. Han vänder sig också till läsarna och ber dem att göra de de kan för i den mån det går lindra det indirekta lidande som vissa utsätts för under pandemin.

Han skriver också om att vi inte enbart får stirra oss blinda på en kris i taget och att det i samhället råder en hierarki och en maktstruktur för smärta. Där *"blåmärken"* och smärta allt för ofta hålls tillbaka och inte pratas om, annat än vid enstaka stora tillfällen, och att en viss typ av smärta kan anses viktig i ett särskilt skede. Därför är han orolig att allt under pandemin kommer att handla om Corona, trots att det finns andra typer av lidande som också måste vädras.

### **Finns några värdeord eller metaforer i texten?**

Skribenten beskriver att våldet mot kvinnor och barn riskerar att öka *"dramatiskt"* i samband med coronakrisen. Han skriver också att den psykiska ohälsan kommer att *"förvärras allvarligt"*. Han beskriver att ekonomin har växande *"påfrestningar"* och att det finns bortglömt *"lidande"* som inte handlar om viruset.

Han skildrar pandemin som *"farlig"* och att långtgående restriktioner kan innebära *"djupa och långvariga folkhälsoproblem"*. Detta på grund av att många faller *"offer"* för *"krisbekämpningens baksidor"*. Nordebro skriver att *"de flesta tårar fälls i tystnad"* och att alla *"blåmärken"* inte syns.

Han beskriver också en *"solidaritet"* även om många är *"marginaliserade"* och lider i *"enslig vanmakt"* och att många är *"usla"* på att tala om *"dödens närvaro"*. Skribenten menar att många tenderar att *"stirra sig blinda"* på samma stora problem och beskriver det som att vi samlas runt en *"gemensam eld"* och att man pratar om det som *"intensivt och heligt"* och de som pratar om något annat börjar *"släcka ner"* sina vittnesmål.

Han beskriver att den största *"hjälplösheten"* finns i det *"glömda Sverige"*, som en metafor för de som hamnar i skymundan i krisen. Skribenten menar att det uppstår många olika intressen kring den stora frågan, något han kallar för en *"djungel av intressen"*.

Slutligen uppmanar skribenten att lyssna noga efter de som ”ropar på hjälp”. Han beskriver dem som att de inte känner sig ”tappra nog”.

### **Hur förhåller sig texten till tidningens politiska ideologi?**

Texten behandlar inga sakpolitiska frågor utan rör sig istället på ett abstrakt plan.

Skribenten belyser flera problem som kan uppstå under Corona pandemin men som inte direkt rör virussmittan. Han resonerar kring begrepp som strukturer, hierarkier och den kollektiva medkänslan. Han berättar om de som känner skam över sina känslor och hamnar i skymundan och om de som ropar på hjälp.

Dock berör han inte något konkret som en enskild individ eller ens en viss grupp. Således finns inget större politiskt motiv i texten. Han berör vid ett tillfälle nödvändiga åtgärder som bör vidtas. Han skriver att det är auktoritära ingrepp som görs på människors frihet och liv. Han medger dock att dessa är nödåtgärder och måste trots de skador som de medför måste genomföras. Här kan man skönjas en viss liberal läggning hos skribenten, om än tämligen subtil. I textens avslutning vänder sig skribenten till läsarna och uppmanar dem att lyssna efter de som ropar på hjälp. Texten är alltså snarare en reflektion med en uppmaning till läsaren, snarare än en politisk text, men viss antydning till liberala åsikter finns i den. Därför håller sig skribenten trots allt till tidningens politiska linje.

## **7.2 Resultat av kvantitativ analys**

Det första som går att utläsa ur det resultat som framkommit av den kvantitativa analysen vi gjort finns i forskningsfrågan gällande vem eventuell kritik eller hyllning riktar sig till, vilken läsare artikeln är skriven för och huruvida den finns skillnader i rapporteringen beroende på tidning och geografisk plats.

Vi har undersökt 708 artiklar som publicerades under kristider i Sverige. Dessa kommer från fem olika tidningar med olika politisk inriktning, som riktar sig till olika typer av läsare, på flera olika platser i landet. Huruvida artiklarna uttrycker sig kritiskt eller följsamt gentemot den styrande makten sätts i förhållande till vilket parti som vid tiden var regeringsparti samt i förhållande till vissa relevanta myndigheter. Även kritik mot lokala makthavare i form av kommunchefer och ansvariga i regioner räknas som styrande makt.

Vi kan i våra resultat av undersökningen se ett samband mellan kritik mot makten från ledarsidor med motsatt politisk inriktning än regeringen. Detsamma kan sägas om följsamheten till makten från ledarsidor på samma sida av det politiska spektret som regeringen. Alltså är kritiken från ledarsidorna generellt större om de befinner sig i opposition till makten.

Då ledartexterna som vi undersökt till största del innehåller mer kritik än följsamhet, går det att dra slutsatsen att ledarsidorna i större utsträckning riktar sig till läsare som vill ta del av kritik mot makten. Detta ger alltså ett svar på frågan gällande vilken läsare texten är skriven för.

### 7.2.1 Resultat av finanskrisen presenterat i tabell

Under finanskrisen 2008 var Moderaterna, med Fredrik Reinfeldt i spetsen, regeringsparti och bildade regering med allianspartierna. Detta innebar alltså att den svenska krishanteringens angående finanskrisen lutade politiskt åt höger. Ledarsidornas respons på krishanteringens skiftar därför beroende på politisk inriktning. Tidningar som kallar sig oberoende liberal, som Göteborgs-Posten och Dagens Nyheter var under tiden mer återhållsamma med kritiken än tidningar med socialdemokratisk lutning, som Aftonbladet och Dala-Demokraten, där de flesta texter uttryckte kritik mot den styrande maktens krishantering och politiska åtgärder. Västerbottens-Kuriren skrev endast ett fåtal artiklar gällande krisen och hanteringen av den, dessa utifrån ett mer analytisk och icke ställningstagande perspektiv än de andra tidningarna. Ställningstaganden från ledarsidorna som handlar om myndigheter har också tagits i beaktning. I detta fall är exempelvis Riksbanken, med Stefan Ingves i spetsen, relevant då denna instans hade stor makt över finanskrisens förlopp.

**Tabell 7.2.2 Tidningarnas förhållning (på ledarplats) gentemot den styrande makten under finanskrisen 2008**

Tidning	Kritisk hållning	Följsam hållning	Analytisk hållning	Totalt antal artiklar
Aftonbladet	17	0	4	21
Göteborgs-Posten	3	8	5	16
Västerbottens-Kuriren	1	0	4	5
Dagens Nyheter	1	3	3	7
Dala-Demokraten	12	1	1	14
Totalt antal	34	12	17	63

Aftonbladets ledarsida har enligt tabellen uppvisat en i majoritet kritisk hållning gentemot makten under den här tidsperioden. Detta överensstämmer med tidningens socialdemokratiska ideologi som vid tillfället var i opposition till det moderata styret.

Göteborgs-Posten å andra sidan var mer följsam till den styrande maktens hantering av krisen. Den kritik som uttrycktes var av lokal anknytning. Den följsamhet som Göteborgs-Postens ledarsida uppvisar stämmer överens med tidningens politiska lutning.

Västerbottens-Kuriren diskuterade finanskrisen tämligen måttligt på sin ledarsida. De artiklar som behandlade ämnet var av analytisk och icke ställningstagande karaktär.

Dagens Nyheter ledare diskuterade även de finanskrisen i Sverige måttligt, med tanke på tidningens storlek. Detta är ett resultat som sticker ut i jämförelse med andra krisperioder som vi undersökt. Detta kan dock förklaras i viss mån med att Dagens Nyheter, i större uträkning än de andra tidningarna, fokuserade mycket på utrikespolitiken under den tiden. De ledartexter som handlade om den svenska krishanteringens var dock av följsam eller analytisk karaktär, vilket stämmer överens med tidningens politiska ideologi.

Dala-Demokratens ledarskribenter uttryckte sig i majoritet kritiskt till regeringens agerande vid den här tiden. Detta i enlighet med dess socialdemokratiska lutning.

### 7.2.3 Diskussion

Resultaten i tabellen ovan är både förväntade och förvånade, av flera olika anledningar. I generella drag kan vi utläsa att majoriteten av de ledartexter som vi undersökt förhåller sig kritiska till den styrande makten under kris. Däremot kan ett antal intressanta resultat utläsas från varje enskild ledarsida.

Västerbottens-Kurirens analytiska förhållningssätt gentemot den styrande maktens hantering av finanskrisen är enligt oss intressant. Även den lilla mängden artiklar på ämnet väcker frågor. Gällande Västerbottens-Kurirens brist på politiskt ställningstagande angående finanskrisen kan vila på två tänkbara faktorer. Den första gäller tidningens liberala politiska lutning. Vi tycker oss se (inte bara i Västerbottens-Kuriren, utan även i Göteborgs-Posten respektive Dagens Nyheter) att engagemanget från ledarsidan är mindre om det finns lite eller ingen kritik att framföra. Man väljer då istället att skriva om andra problem, som i detta fall faller utanför vårt forskningsområde. Den andra faktorn att ta i beaktning gäller ledarsidans karaktär. Vi tycker oss skönja att just Västerbottens-Kurirens ledarsida är mer lagd åt betraktelser än ställningstaganden angående de frågor som behandlas. Detta fenomen återkommer i alla kriser vi undersökt. Tidningens ledarsida jobbar mer med texter som har en mer generell framtoning än spetsig slutsats.

Dagens Nyheters ledarsida har bidragit med förvånansvärt få artiklar i just den här delen av vår undersökning. Detta kan förklaras med tidningens stora utrikespolitiska bevakning. Dagens Nyheter skrev många ledartexter angående finanskrisen, men där de flesta gällde krishantering utomlands, såsom den amerikanska responsen på börskraschen. De fokuserade även (precis som Göteborgs-Posten) mycket på EU-valet, som även det var aktuellt 2008/2009 istället för att debattera krisen i Sverige. Detta tror vi beror på att tidningen beskriver sig som liberal, och därför inte har speciellt mycket kritik att utdela till den då sittande regeringen Reinfeldt. Även här, som i fallet med Västerbottens-Kuriren, så behandlas andra frågor på ledarplats, istället för att skriva en rad positiva ledartexter gentemot makten.

### 7.2.4 Resultat av flyktingkrisen presenterat i tabell

Under flyktingkrisen 2015 var Socialdemokraterna regeringsparti tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet med Stefan Löfven som statsminister. Hanteringen av krisen var därför av rödgrön politisk karaktär. I föregående tabell syns tydligare korrelation mellan tidningar i politisk opposition och framförd kritik. När vi istället undersöker resultaten från flyktingkrisen syns inte samma tydliga mönster. Även åsikter gällande myndigheter, såsom i detta fall, Migrationsverkets ageranden har behandlats.

Aftonbladets ledarsida uppvisar här en förhållandevis kritisk, men även till stor del analytisk hållning gentemot den styrande makten, som i detta fall har samma politiska ideologi som tidningen. Även Göteborgs-Postens ledarsida påvisar en kritisk samt i viss mån analytisk hållning. Detta ställningstagande överensstämmer med tidningens politiska identitet, då den är i opposition till den styrande makten under den tiden. Västerbottens-Kuriren fortsätter förhålla sig i majoritet analytisk eller icke ställningstagande till krisen på ledarplats, om än något mer kritisk under den här tidsperioden. Dagens Nyheters ledarsida tog under perioden mer analytisk ställning till krisen, men framförde även en del kritik. Även Dala-Demokraten var i majoritet med analytisk till frågan i sina ledartexter.

**Tabell 7.2.5 Tidningarnas förhållning (på ledarplats) gentemot den styrande makten under flyktingkrisen 2015**

Tidning	Kritisk hållning	Följsam hållning	Analytisk hållning	Totalt antal artiklar
Aftonbladet	23	6	12	40*
Göteborgs-Posten	32	1	19	52
Västerbottens-Kuriren	10	4	19	32*
Dagens Nyheter	8	2	10	20
Dala-Demokraten	5	5	10	20
Totalt	78	18	70	164

\*Totalen uppgår till 166 då vissa (i det här fallet två) artiklar kodats i två av variablerna, detta på grund av att de passat lika väl in på två olika.

### 7.2.6 Diskussion

Resultatet av vår undersökning kring flyktingkrisen präglas av en stor del analytiska artiklar, även om majoriteten är av kritisk karaktär. Tidningar som har en motsatt politisk hållning till den styrande makten, exempelvis Dagens Nyheter, uppvisar snarare en mer analytisk hållning än kritisk. Det gör även Dala-Demokraten och Västerbottens-Kurirens ledarsidor. Dessa tre tidningar har olika politisk lutning, men delar här den analytiska hållningen gentemot krisen. Två aspekter som vi tror präglade debatten under flyktingkrisen är dels att diskussionen i krisens inledande fas snarare handlade om människovärde och olika etiska frågor kring att hjälpa människor på flykt, snarare än renodlad flyktingpolitik. Detta tror vi har påverkat mängden analytiska eller icke ställningstagande artiklar. Den andra aspekten är att Socialdemokraterna bytte politisk strategi mitt i flyktingkrisen genom att införa strängare gränskontroller vilket innebar en skiftning i debatten. Detta tror vi påverkade Aftonbladets ledarsida, som trots att de har en socialdemokratisk hållning, förhållit sig mestadels kritiska till regeringen. Dagens Nyheter har även under flyktingkrisen skrivit tämligen få ledartexter där de berör Sveriges hantering av krisen. Detta tror vi, likt finanskrisen, har att göra med deras stora utrikespolitiska bevakning där de istället tar upp ämnen som rör flyktingkrisen inom hela EU och därför publicerar artiklar som faller utanför vårt forskningsområde.

### 7.2.7 Resultat av coronakrisen presenterat i tabell

Även under pågående coronakris sitter Stefan Löfven som statsminister i en rödgrön regering. Det som är utmärkande för just denna kris är antalet artiklar som vi kunnat använda i vår forskning. Samtliga tidningar har producerat fler ledartiklar angående den styrande makten och dess hantering av pandemin i Sverige. Denna del av undersökningen är dessutom kortare rent tidsmässigt och spänner över elva månader istället för tolv som i de tidigare.

I den här delen av undersökningen ställer sig samtliga tidningar (med undantag för Västerbottens-Kuriren, som har lika stor mängd kritiska som analytiska artiklar) kritiska mot den styrande maktens hantering av krisen, oavsett politisk lutning.

Dagens Nyheter ledarsida bryter här trenden som vi sett i de två förgående tabellerna och levererar här flest antal artiklar med stor marginal. De har även publicerat, tillsammans med

Göteborgs-Postens ledarsida, minst andel följsamma artiklar, vilket stämmer överens med tidningarnas politiska ideologi.

**Tabell 7.2.8 Tidningarnas förhållning (på ledarplats) gentemot den styrande makten under coronakrisen 2020**

Tidning	Kritisk hållning	Följsam hållning	Analytisk hållning	Totalt antal artiklar
Aftonbladet	63	19	17	92*
Göteborgs-Posten	61	5	39	105
Västerbottens-Kuriren	22	13	22	57
Dagens Nyheter	115	20	44	178*
Dala-Demokraten	25	14	11	49*
Totalt	284	71	132	481

\* Totalen uppgår till 490 då vissa (i det här fallet nio) artiklar kodats i två av variablerna, detta på grund av att de passat lika väl in på två olika.

### 7.2.9 Diskussion

Vi tror att anledningen till den stora mängden artiklar grundar sig i att coronakrisen, till skillnad från de övriga, påverkat i princip alla människor såväl som de flesta delarna av samhället. Det har därför funnits många olika aspekter att debattera och pandemin har genomsyrat alla samhällets skikt och delar. Att diskutera politik, ekonomi, etik, kultur, sociala problem och folkhälsa i stort utan att ta coronapandemin i beaktning har alltså varit ofrånkomligt. En kris som denna, som påverkar alla delar av alla människors liv och uppehälle genererar alltså en stor mängd åsikter på landets ledarsidor, varav vi tagit del av endast ett fåtal.

På grund av krisens karaktär och bredd har det även genererats en stor mängd instanser och ansvariga att kritisera eller berömma, som även överbryggar politiska ideologier och sakfrågor på ett sätt som är unikt för just coronakrisen. Exempelvis ett moderat regionsråd som sitter under en socialdemokratisk regering kan vara föremål för debatten och därmed i vår undersökning kunna räknas som en styrande maktfaktor. Detta tror vi kan vara en bidragande faktor till antalet artiklar. Även ministrar, kommunpolitiker såväl som forskare och sjukhuschefer har på något vis varit en del av kritiken och berömmet. Att exempelvis kulturministern och en chef för Västtrafik skulle ha ett någorlunda liknande ansvar i en kris som handlar om en smittsam sjukdom är tämligen ovanligt och unikt bland de kriser vi valt att undersöka.

En annan faktor som vi tror är starkt bidragande är Folkhälsomyndighetens frekventa närvaro i krishanteringen, med statsepidemiolog Anders Tegnell som frontfigur. Myndighetens stora roll och ansvar i krisen är även den unik för denna tidsperiod och går inte att jämföra med exempelvis Riksbankens roll i finanskrisen. Folkhälsomyndighetens befogenheter och möjlighet att begränsa människors liv under krisen tror vi har bidragit till antalet artiklar.

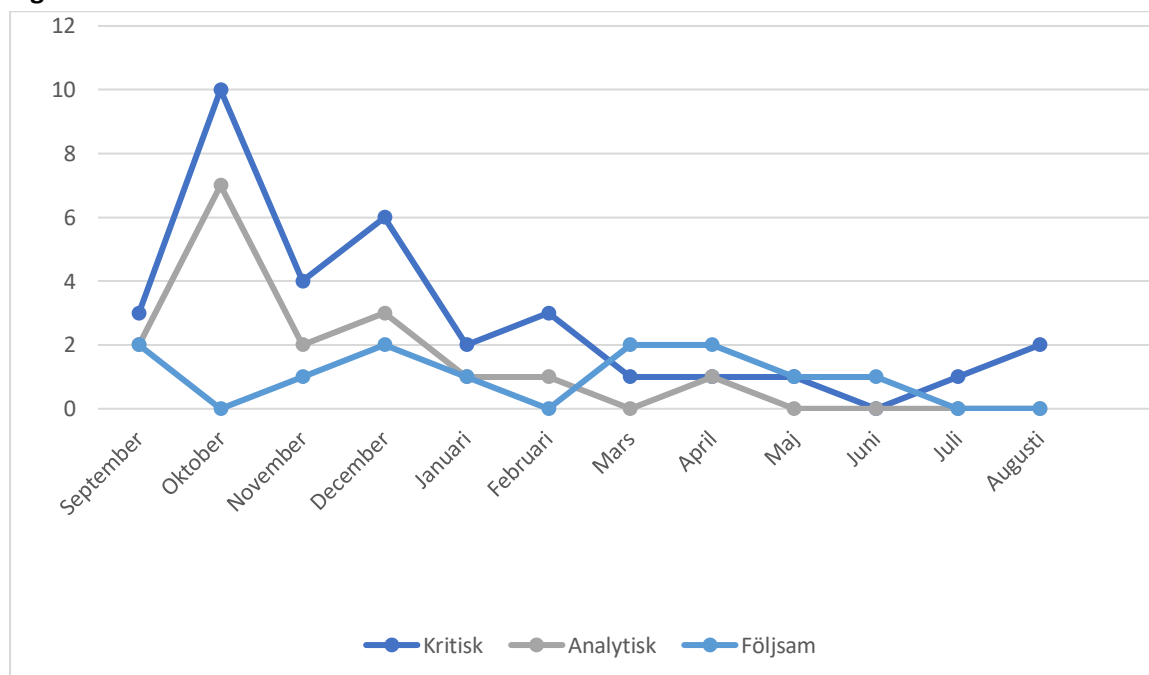
### 7.3 Resultat av enskilda kriser över tid i linjediagram

Det material som vi använt i den här undersökningen sträcker över en längre period i alla tre fallen. Detta innebär att även ett resultat baserat på åsikter över tid och som följer krisens förlopp är av relevans. Genom att kartlägga de olika krisernas tidslinje och de artiklar som publicerades under perioden och deras respektive hållning i frågan kan vi se hur debatten förändras under krisens olika skeenden. Detta är av vikt för att kunna dra slutsatser kring Rally round the flag-effekten i Sverige.

#### 7.3.1 Resultat av finanskrisen i linjediagram

Finanskrisen 2008 har vi definierat som plötslig, social med långvariga konsekvenser i tidigare avsnitt. Egenskapen plötslig är finanskrisen ensam om i vår undersökning, något som syns i reaktionerna i linjediagrammet nedan. Här, till skillnad från de andra kriserna, når antalet artiklar per månad sin absoluta topp redan tidigt i krisens händelseförlopp, i något som under 2008 kallades för ”den akuta fasen”. I oktober, då mellan två och sex veckor hunnit förflyta sedan börskraschen i USA, steg alltså både antalet kritiska samt analytiska artiklar samtidigt som antalet följsamma artiklar sjönk till nära noll. Den största delen av debatten sker alltså i början av krisen, för att sedan plana ut med tiden.

Figur 7.3.2 Totala antalet artiklar under finanskrisen sett över tid



**Kommentar:** Det totala antalet artiklar som användes i undersökningen uppgick till 63.

#### 7.3.3 Diskussion

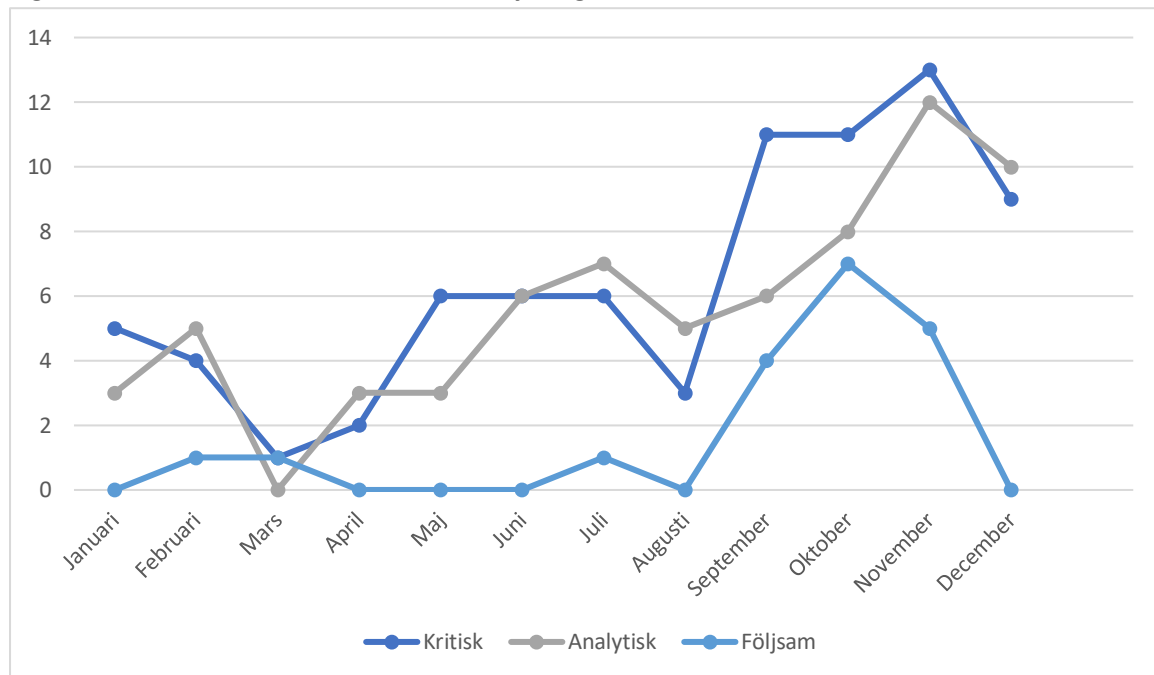
I fallet med finanskrisen kan vi inte se några tendenser på Rally round the flag-effekten på ledarsidorna utan snarare det motsatta då antalet kritiska artiklar är som flest i krisens

tidigaste skede. Om vi hade sett tendenser på att Rally round the flag-effekten påverkat ledarsidorna så hade vi sett ökad följsamhet och minskad kritik alternativt en låg frekvens på antalet artiklar i krisen tidiga stadier. Vi hade även sett att frekvensen av artiklar, och kritiken speciellt, hade ökat senare i krisens händelseförlopp.

### 7.3.4 Resultat av flyktingkrisen i linjediagram

Flyktingkrisen har vi definierat med egenskaperna smygande, social med långvariga konsekvenser. Den smygande starten på krisen syns tydligt i diagrammet nedan. Här når istället antalet artiklar per månad toppen i den andra halvan av året som vi undersökt. Detta kan jämföras med finanskrisen, som hade en plötslig start och därför nådde toppen under ett tidigare skede. Antalet artiklar under flyktingkrisen ökade som mest från september till oktober 2015. Detta tror vi beror på att det i september infördes strängare gränskontroller och i och med detta bytte regeringspartiet linje angående sin flyktingpolitik.

**Figur 7.3.5 Totala antalet artiklar under flyktingkrisen sett över tid**



**Kommentar:** Det totala antalet artiklar som användes i undersökningen uppgick till 164.

### 7.3.6 Diskussion

Även under flyktingkrisen ser vi inga tendenser till Rally round the flag-effekten på ledarsidorna. Om vi hade sett antydning till effekten så hade vi sett en mycket mängd följsamma artiklar under krisens första halva. Vi ser dessutom att följsamheten aldrig överstiger kritiken under hela händelseförloppet.

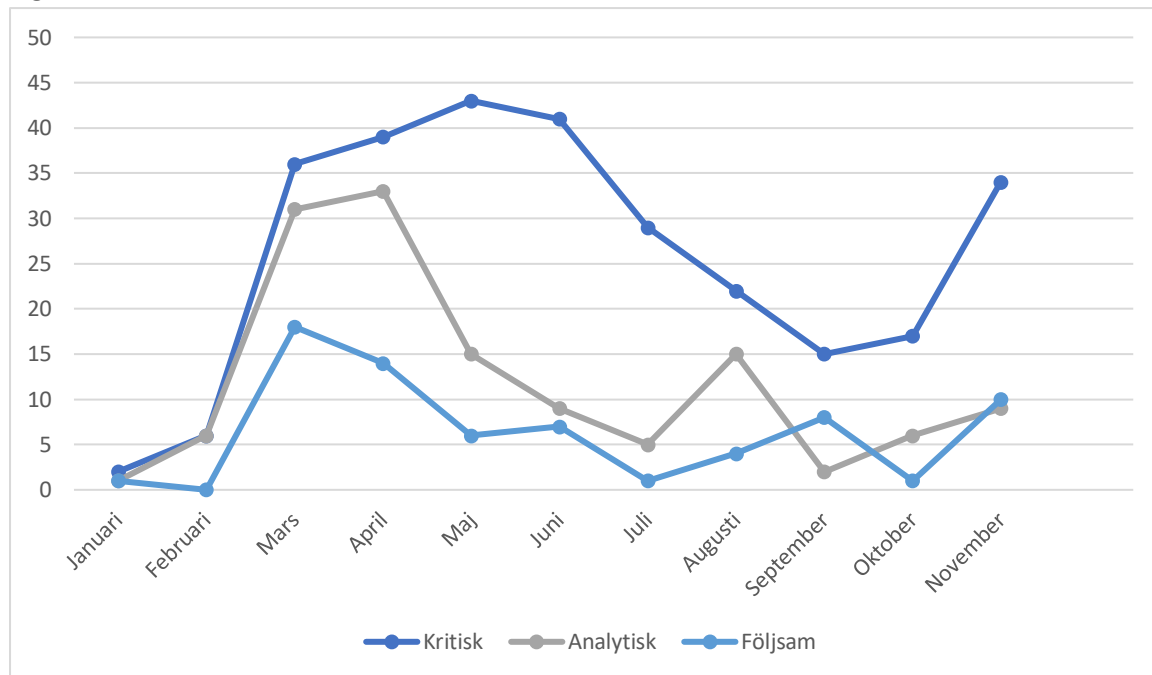
### 7.3.7 Resultat av coronakrisen i linjediagram

Coronakrisen har vi definierat som smygande, social och med långvariga konsekvenser. Den smygande starten på krisen syns i linjediagrammet nedan, men vi kan också utläsa en tydlig



start på pandemin i Sverige i mars månad. Detta kan vi se på grund av att mängden kritiska, analytiska samt följsamma artiklar alla skjuter i höjden den månaden. I september/oktober kan vi även se en andra brant ökning av antalet kritiska artiklar. Detta kan förklaras med att pandemin går in en andra våg av smittspridning. Vi kan också utläsa att antalet analytiska texter dalar under sommarmånaderna.

**Figur 7.3.8** Totala antalet artiklar under coronakrisen sett över tid



**Kommentar:** Det totala antalet artiklar som användes i undersökningen uppgick till 481.

### 7.3.9 Diskussion

Även under coronakrisen kan några tendenser på Rally round the flag-effekten inte uppvisas. Detta kan vi se på grund av den massiva ökningen av antalet artiklar i mars månad samt att följsamheten är låg under hela perioden som vi undersökt. Om vi hade sett en antydning till Rally round the flag-effekten hade vi sett en mindre andel kritiska artiklar i krisens första månader.

Vi tror att mängden analytiska texter är som störst under krisens inledande skede på grund av att mycket ny information måste diskuteras och förklaras, för att sedan dala under sommarmånaderna, då krisen befann sig i ett mer stabilt läge och mindre ny information tillfördes. Vi kan även se att mängden analytiska och kritiska texter ligger nära varandra i antal under krisens första månader. Detta tror vi beror på att en pandemi, av den kaliber vi nu bevittnar, är helt ny mark att beträda, även för ledarskribenter och därför avvaktar ledarsidorna med politiska ställningstaganden i större uträkning än under tidigare kriser.

## 7.4 Resultat av samtliga kriser

Resultatet baserat på samtliga tidningars ledarsidor och texter under alla kristider som vi

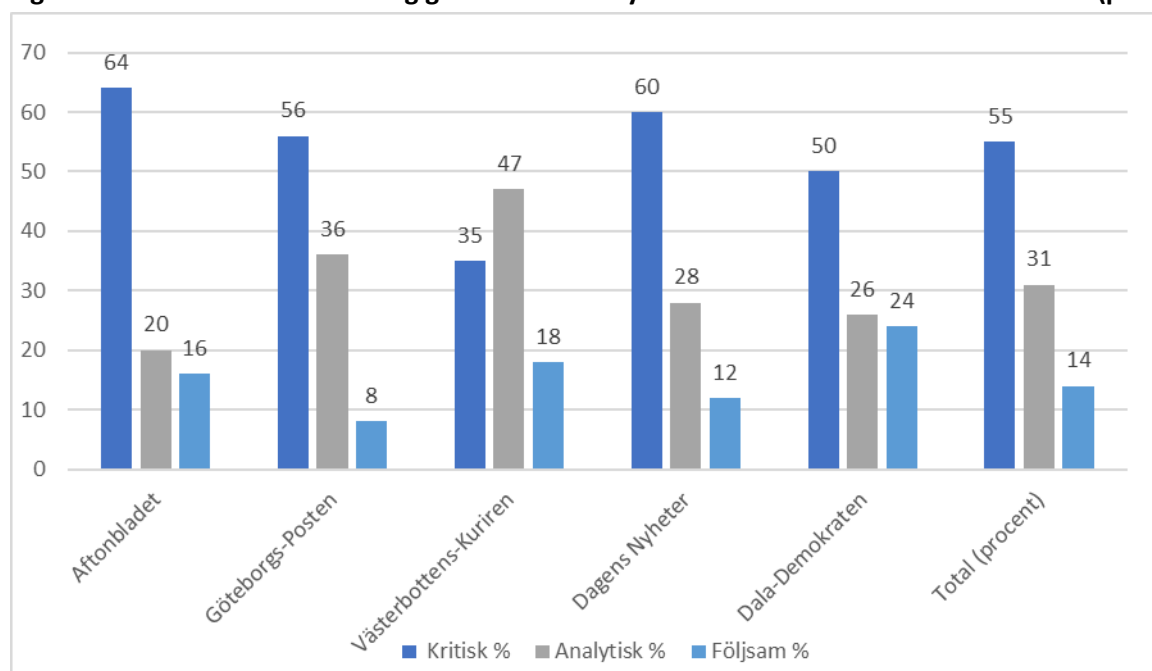
undersökt. Detta resultat svarar på frågan gällande hur ledarskribenter förhåller sig till den styrande makten under kristid. Det visar att majoriteten av ledarskribenter förhåller sig kritiska till den styrande makten i Sverige under kristid.

Detta resultat ger oss också ett övergripande svar på hur ledarsidorna förhållit sig till samtliga kriser som helhet och inte bara till varje enskild kris. Detta ger oss möjlighet att bedöma varje tidnings hantering av kristid i stort och ledarskribenternas förmåga att förbli granskande gentemot den styrande makten även när samhället är i gungning.

### 7.4.1 Resultat av samtliga kriser i stapeldiagram

Resultatet som visas i stapeldiagrammet nedan, visar att av de artiklar som vi har analyserat så är 55% av dessa kritiska till den styrande makten. Detta innebär alltså att majoriteten är av kritisk karaktär. Vi kan också utläsa att fyra av fem av de tidningar vi valt att analysera skrev flest kritiska artiklar. Undantaget är Västerbottens-Kuriren, som var mest analytisk. Följsamheten visade sig vara lägst i samtliga tidningar och översteg aldrig 24% av artiklarna som publicerades.

**Figur 7.4.2 Ledarsidornas hållning gentemot den styrande makten under alla tre kristider (procent)**



**Kommentar:** Det totala antalet förhållningssätt (kritisk, analytisk, följsam) uppgår till 719, baserat på material insamlat från samtliga tidningar.

### 7.4.3 Diskussion

Göteborgs-Posten uppvisar den lägsta procenten följsamhet av alla tidningarna. Detta kan förklaras med att ledarsidan i tidningen lutar åt höger på det politiska spektret och därför haft anledning att i två av tre kriser ta ställning gentemot makten som i de fallen varit av socialdemokratisk ledning.

Detta går att jämföra med Dala-Demokraten, som lutar mer åt vänster på det politiska spektret. Dala-Demokratens ledarsida uppvisar högst följsamhet av alla tidningar och detta kan sättas i samma perspektiv som Göteborgs-Posten, alltså att tidningen i vår undersökning haft anledning att uttrycka sig mer följsamt till den socialdemokratiska makten.

Aftonbladet, som även den har en ledarsida som lutar mer mot vänster, påvisar den mest kritiska hållningen av alla tidningar. Detta trots att två av tre kriser haft ett socialdemokratiskt regeringsparti.

Detta visar att ledarsidorna, tenderar att kritisera den styrande makten i högre utsträckning när dess politisk färg befinner sig på motsatt sida gentemot tidningens egen. Det ska dock vara sagt att detta inte alltid är fallet, utan Aftonbladets ledarsida bryter den trenden.

## 8. Analys och slutdiskussion

Vi kan i det resultat som framkommit av vår forskning tydligt se att majoriteten av ledarskribenter i Sverige förhåller sig kritiskt till den styrande makten under kristid. Detta bör kunna appliceras på ledarsidorna i stort, då fyra av fem av de tidningar som vi undersökt förhåller sig kritiskt till makten. Alltså tyder vårt resultat på att de flesta ledarsidorna i Sverige, även de förhåller sig kritiska till makten under kristid.

Vi kan också se ett samband mellan kritik mot makten från ledarsidor med motsatt politisk inriktning än regeringspartiet. Detsamma kan sägas om följsamheten till makten från ledarsidor på samma sida av det politiska spektret som regeringen. Alltså är kritiken från ledarsidorna generellt större om de befinner sig i opposition till makten. Detta är dock inte alltid fallet, vilket bevisas av Aftonbladets ledarsida som är mest kritisk i vår undersökning även fast de har stor möjlighet att vara mest följsamma. Samtidigt måste inte den styrande makten enbart representeras av ett regeringsparti.

Då ledartexterna som vi undersökt till största del innehåller mer kritik än följsamhet, kan man dra slutsatsen att ledarsidorna i större utsträckning riktar sig till läsare som vill ta del av kritik mot makten. Detta ger alltså ett svar på frågan gällande vilken läsare texten är skriven för.

I vårt resultat kan vi inte se några betydande indikationer på att geografisk plats eller bevakningsområde skulle ha någon påverkan på ledarsidorna. Det enda vi kan notera på ämnet är att Västerbottens-Kuriren är mest analytisk av alla tidningar som vi undersökt. Huruvida detta beror på de geografiska aspekterna kan vi inte svara på genom det resultat som vi fått fram.

Vi tror snarare att det kan bero på att ledarsidan i Västerbottens-Kuriren är av en annan karaktär och är mer lagd åt betraktelser än ställningstaganden angående de frågor som behandlats. Detta fenomen återkommer i alla kriser vi undersökt. Tidningens ledarsida skriver i större utsträckning texter som har en mer generell framtoning än spetsig slutsats. Detta är dock inget vi kan bevisa.

Vi bidrar, med denna avhandling, till ny forskning angående opinionsskribenters roll i krisjournalistiken. Vi ser en brist på den opinionsbildande aspekten av mediernas roll gentemot befolkningen under tider av kris. Vi tycker oss ha funnit en lucka i den tidigare forskningen på ämnet och vi bidrar med detta arbete till att fylla det tomrummet.

Vi har under arbetets gång kunnat se tendenser på Rally round the flag-effekten i samhället under specifikt coronapandemins start i Sverige. Detta kunde vi se när vi tittade på opinionssiffrorna från början av året 2020 i samband med att viruset började spridas i landet. Dessa sköt i höjden för regeringspartiet Socialdemokraterna, efter att en månad tidigare ha legat på de lägsta siffrorna på fyra år. Förekomsten av Rally round the flag-effekten innebär,

med svenska mått mätt, att den politiska debatten kring sakfrågor avstannade samtidigt som förtroendesiffrorna stiger för regeringen och statsministern, allt i skenet av krisen. Befintlighet av Rally round the flag-effekten tenderar att leda till större enighet kring maktens hantering av krisen, vilket vi också kan se på statsministerns ökande förtroende siffror.

Kritiska röster tenderar att bli färre i takt med att Rally round the flag-effekten får större inverkan på debatten. Detta fenomen kan vi inte se några tendenser på bland de svenska ledarsidorna. Utan snarare motsatsen.

Enligt vår forskning kan vi istället se en markant ökning av antalet artiklar under krisens mest intensiva faser, speciellt de kritiska ställstagandena till maktens hantering tilltar. Alltså verkar ledarsidornas engagemang i frågan öka när rally Round the flag-effekten växer.

Här kommer även teorin om mediernas dagordningsmakt in. Enligt denna teori så besitter medierna makt att påverka vilka frågor som läsarna tycker är viktiga genom att medierna sätter dagordningen kring vilka frågor som får mest utrymme. En annan viktig faktor är att människors behov av att hålla sig informerad är stort för att kunna organisera sig och leva i vår tid under normala omständigheter. Behovet av detta är ännu större under en kris. I detta behov ingår även att få hjälp att navigera i debatten kring krishantering och de politiska beslut som tas angående krisen. Genom att bistå människor med denna vägledning och förse läsarna med åsikter i olika frågor bidrar ledarsidorna även till att allmänheten tycker att debatten kring krishantering blir en viktig fråga. Därigenom bidrar de även till en öppen debatt, vilket är en viktig ingrediens i journalistikens demokratiska roll och befäster opinionsjournalistikens roll och relevans i krisjournalistiken.

Vad som förväntas av en ledarskribent kan summeras med ett ansvar att förmedla åsikter och perspektiv kring olika frågor och därigenom utbilda och vägleda läsarna i diskussionen samt bidra till en mångfacetterad debatt. Detta ska de göra genom att vara en högljudd opinionsbildare med ansvar att uttrycka sig i frågor som angår samhället i stort.

I mars 2020, befann sig coronakrisen i ett kritiskt skede då risknivån för smittspridning höjdes till mycket hög och de första av många restriktioner infördes i Sverige. Då steg också antalet kritiska texter på ledarsidorna markant. Det var också då Peter Wolodarski publicerade sin första kritiska ledartext i Dagens Nyheter, varpå han mötte hårt motstånd och anklagades för alarmism och populism. I själva verket var Wolodarskis artikel inte ensam i sin kritik, utan sällade sig till många andra kritiska artiklar under samma tid. Resultatet av vår forskning visar att antalet kritiska artiklar även fortsatte att öka under de efterföljande månaderna. Det Wolodarski med många andra ledarskribenter gjorde under den tiden, befinner sig inom ramen för vad som förväntas av en opinionsbildare. Att uttala sig och ta ställning i frågor som angår samhället i stort ingår i en god ledarskribents yrkesansvar.

## 9. Referenser

1949:105. *Tryckfrihetsförordning*. Justitiedepartementet L6.

1991:1469. *Yttrandefrihetsgrundlag*. Justitiedepartementet L6.

*Anders Tegnell* (2020). Hämtad 2020-12-31, från <https://anderstegnell.se/>.

Bjermer, Leif., Carlsson, Marcus., Einhorn, Lena., Einhorn, Stefan., Ewing, Andrew., Frisé Jonas., Wahlin, Anders. (2020 maj). "Flockimmunitet är en farlig och orealistisk coronastrategi". Dagens Nyheter. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.dn.se/debatt/flockimmunitet-ar-en-farlig-och-orealistisk-coronastrategi/>.

Dagens Nyheter. (2020, 12 december). I *Wikipedia*. Hämtad 2021-01-26 från [https://sv.wikipedia.org/wiki/Dagens\\_Nyheter](https://sv.wikipedia.org/wiki/Dagens_Nyheter).

Esaisson, Peter., Gilljam, Mikael., Oscarsson, Henrik. & Wängnerud, Lena. (2012). *Metodpraktikan*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.

Falk, Hans. (Producent) (2020, 22 september). *P4 Extra-Gästen*. [Podcast]. Hämtad 2020-11-12 från <https://sverigesradio.se/avsnitt/1586121>.

Folkhälsomyndigheten. (2020). *Veckorapport om covid-19, vecka 52*. Solna: Folkhälsomyndigheten.

Folkhälsomyndigheten. (2020). *Nationella allmänna råd och rekommendationer under helger och högtider*. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/skydda-dig-och-andra/jul-och-andra-hogtider/>.

Folkhälsomyndigheten. (2020). *Nytt coronavirus upptäckt i Kina*. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/januari/nytt-coronavirus-upptackt-i-kina/>.

Funcke, Nils. (2016). *Att publicera*. Lund: Studentlitteratur AB.

Garne, Cecilia. (2020, 22 april). *Coronastrategin är inget skäl att sluta ha åsikter*. Dagens samhälle. Hämtad 2020-12-29 från <https://www.dagenssamhalle.se/nyhet/coronastrategin-ar-ingen-skal-att-sluta-ha-asikter-32304>

Ghersetti, Marina., Odén, Tomas. (2010). *Pandemin som kom av sig*. Göteborg: Göteborgs Universitet, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation.

Holmgren, Mia., Rosén, Hans (2020, 30 oktober). Dagens Nyheter. *Förtroende för Tegnell i topp när smittan ökar*. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.dn.se/sverige/fortroendet-for-tegnell-i-topp-nar-smittan-okar/>.

Häger, Björn. (2014). *Reporter*. Lund: Studentlitteratur AB.

Journalistförbundet. (Senast ändrad 2020). *Spelreglerna för Press, Radio & TV*. Hämtad 2020-11-17 från <https://www.sjf.se/yrkesfragor/yrkesetik/spelregler-press-radio-och-tv>

Karlsson Michael. & Strömbäck, Jesper. (2019). *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur AB.

Lapidus. Arne. (20 september 2020). *Vändningen om Sverige - hyllas för coronastrategin*. Expressen. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.expressen.se/nyheter/vandningen-om-sverige-hyllas-for-coronastrategin/>.

Mueller, John. (1970). *Presidential popularity from Truman to Johnson*. The American Political Science review. Volym nr 64. S. 18-34.

Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Dagens Nyheter*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/dagens-nyheter>.

Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Aftonbladet*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/aftonbladet>.

Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Coronavirus*. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/coronavirus>.

Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Dala-Demokraten*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/dala-demokraten>.

Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Dublinförordningen*. Hämtad 2020-12-26, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/dublinf%C3%B6rordningen>.

Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Finanskrisen 2007–08*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/internationella-finanskrisen-2007-08>.

Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Flyktingkrisen 2015*. Hämtad 2020-12-26, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/flyktingkrisen-2015>.

Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Göteborgs-Posten*. 2020-12-28, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/g%C3%B6teborgs-posten>.

Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Mediernas etiknämnd*. Hämtad 2021-01-02, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/mediernas-etikn%C3%A4mnd>.

Nationalencyklopedin [NE]. (u.å.). *Västerbottens-Kuriren*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/v%C3%A4sterbottens-kuriren>.

Nordenson, Magdalena. (2008). *Opinionsjournalistik: Att skriva ledare, kolumner och recensioner*. Lund: Studentlitteratur AB.

Nordicom. (2019). *Dagstidningsläsare i befolkningen 9–79 år en genomsnittlig dag 1990–2018 (procent)*. Göteborg: Nordicom.

Novus. (2020). *Förtroende för partiledare*. Stockholm: Novus.

Petterson, Karin. (2020, 15 Mars). *Dagens Nyheter ägnar sig åt populism*. Aftonbladet. Hämtad 2020-11-10 från <https://www.aftonbladet.se/kultur/a/3JOKa0/dagens-nyheter-agnar-sig-at-populism>.

Ramberg, Thomas. (Programledare). (2020, 27 december). *2020 – året när politiken muterade*. [Podcast]. Hämtad 2021-01-02 från <https://sverigesradio.se/artikel/7634749>.

Riksbanken. (2018). *Finanskrisen 2007–2010*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.riksbank.se/sv/finansiell-stabilitet/riksbankens-uppdrag-inom-finansiell-stabilitet/krishantering-vid-en-finansiell-kris/finanskrisen-2007-2010/>.

Smith, Caronline & Lindsey, James. M. (2003). *Rally 'round the flag: Opinion in the United States before and after the Iraq war*. Brookings.

SOU 1975:79. *Svensk press: Betänkande av 1972 års pressutredning*. Stockholm: Finansdepartementet.

SOU 2017:12. *Att ta emot människor på flykt: Sverige 2015*. Stockholm: Regeringskansliet

Statens Medieråd (2018). *Publicistguiden*. Stockholm: Statens Medieråd.

Statistiska Centralbyrån. (Senast uppdaterad 2020). *Asylsökande i Sverige*. Hämtad 2020-12-26, från <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/asylsokande-i-sverige/>.



Statistiska Centralbyrån. (Senast uppdaterad 2020). *Arbetslöshet i Sverige*. Hämtad 2020-12-28, från <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/arbetsloshet-i-sverige/>.

Statskontoret. (2020). *Förvaltningsmodellen under coronapandemin*. Stockholm: Statskontoret.

Stefan Löfven. (2015). *Tal av statsminister Stefan Löfven vid manifestationen för flyktingar*. [Text]. Hämtad 2020-12-26, från <https://www.regeringen.se/tal/2015/09/tal-av-stefan-lofven-vid-manifestationen-for-flyktingar-den-5-september/>.

Strömbäck, Jesper. (2014 s.101). *Makt medier och samhälle – En introduktion till politisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur AB.

Sveriges Television. (2020). *Detta har hänt - coronaviruset i världen*. Hämtad 2020-12-31, från <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/detta-har-hant-corona-viruset-i-kina>.

Sveriges Television. (2018). *Finanskrisen – vad var det som hände?* Hämtad 2020-12-28, från <https://www.svt.se/nyheter/ekonomi/finanskrisen-vad-var-det-som-hande>.

Val Digital. (u.å.). *Opinionsundersökningar över tid*. Hämtad 2021-01-02, från <https://val.digital/Chart/?type=PartyLineChart&from=2017-01&to=2021-01>.

Weibull, Lennart., Wadbring, Ingela. & Ohlsson, Jonas. (2018). *Det svenska medielandskapet*. Stockholm: Liber AB.

Wolodarski Peter. (2020, 13 mars). *Stäng ner Sverige för att skydda Sverige*. Dagens Nyheter. Hämtad 2020-09-14, från <https://www.dn.se/ledare/peter-wolodarski-stang-ned-sverige-for-att-skydda-sverige/>.

Wolodarski, Peter. (2020, 8 mars). *Ursäkta, måste vi vara plågsamt långsamma?* Dagens Nyheter. Hämtad 2020-09-14, från <https://www.dn.se/ledare/peter-wolodarski-ursakta-maste-vi-vara-plagsamt-langsamma/>.

von Schreeb, Johan. (2020, 16 mars). *Wolodarski undergräver svensk expertis*. Svenska Dagbladet. Hämtad 2020-11-10, från <https://www.svd.se/johan-von-schreeb-wolodarski-bidrar-till-kunskapsforaktet>.

World Health Organization. (2020). *World Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard*. Hämtad 2020-12-31, från <https://covid19.who.int/>.

## 10.Bilagor

### Bilaga 1

Kodschema med variabler

1. Tidning (Namn på tidning)
2. Textens rubrik
3. Geografiskt bevakningsområde (1 Lokalt, 2 Rikstäckande)
4. Datum (åååå-mm-dd)
5. Politisk tillhörighet
6. Kön (1 Kvinna, 2 Man, 3 Båda, 4 Annat)
7. Kritisk (1 Ja, 2 Nej)
8. Analytisk/Icke ställningstagande (1 Ja, 2 Nej)
9. Följsam (1 Ja, 2 Nej)
10. Kodare (1 Annie, 2 Gustav)

## Bilaga 2 Kodbok - Finanskris

V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10
VK	Bakom knastertorr	1,00	2008-10-16	Frisinnad Liber	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00
GP	Stark budget i svår	1,00	2008-09-23	Oberoende Libe	4,00	2,00	2,00	1,00	1,00
GP	Krismedicin för Vä	1,00	2008-10-11	Oberoende Libe	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
GP	Inte mycket att yv	1,00	2008-10-15	Oberoende Libe	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00
GP	Frizon mot segreg	1,00	2008-10-15	Oberoende Libe	4,00	2,00	1,00	2,00	1,00
GP	Varför vänta med r	1,00	2008-11-14	Oberoende Libe	4,00	1,00	2,00	2,00	1,00
GP	Otack är världens l	1,00	2008-12-19	Oberoende Libe	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00
GP	Utgifter ingen mira	1,00	2009-01-15	Oberoende Libe	4,00	2,00	2,00	1,00	1,00
GP	Kan mycket bli tillr	1,00	2009-04-08	Oberoende Libe	4,00	2,00	2,00	1,00	1,00
DN	Krishanteringens k	2,00	2008-10-10	Oberoende Libe	4,00	1,00	2,00	2,00	1,00
DN	Alla ska få	2,00	2008-09-23	Oberoende Libe	4,00	2,00	1,00	2,00	1,00
DN	Ord och siffror stä	2,00	2008-10-08	Oberoende Libe	1,00	2,00	1,00	2,00	1,00
DN	Kraftfullt agerat	2,00	2008-12-05	Oberoende Libe	4,00	2,00	2,00	1,00	1,00
DN	Tredje gången gilt	2,00	2009-04-05	Oberoende Libe	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00
DN	Stabil krisgeneral	2,00	2009-05-12	Oberoende Libe	4,00	2,00	2,00	1,00	1,00
DN	Klok krishantering	2,00	2009-06-24	Oberoende Libe	4,00	2,00	2,00	1,00	1,00
DD	Hur ska folk överle	1,00	2008-10-13	Fristående Soci	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
DD	Kan sparsamhet rä	1,00	2008-11-19	Fristående Soci	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
DD	Riksbankens sista c	1,00	2008-12-05	Fristående Soci	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00
DD	En bil utan motor	1,00	2008-12-06	Fristående Soci	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
DD	Dalarnas svarta mä	1,00	2008-12-09	Fristående Soci	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
DD	Anders Borg bör d	1,00	2008-12-10	Fristående Soci	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
DD	Rätt att stödja bilir	1,00	2008-12-12	Fristående Soci	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00
DD	Ideologisk telefons	1,00	2008-02-11	Fristående Soci	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
DD	Staten bör rädda S	1,00	2009-02-18	Fristående Soci	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
DD	Stöd kommunerna	1,00	2009-03-12	Fristående Soci	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
DD	Oh, vilken härlig kr	1,00	2009-04-22	Fristående Soci	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
DD	Det kommer att bl	1,00	2009-07-29	Fristående Soci	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
DD	"Vi ska titta på det	1,00	2009-08-20	Fristående Soci	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
DD	Blåa och kalla vind	1,00	2009-08-29	Fristående Soci	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
VK	Trendbrott och reg	1,00	2009-09-10	Frisinnad Liber	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00
VK	Kommunerna får h	1,00	2009-09-08	Frisinnad Liber	4,00	2,00	2,00	1,00	1,00
VK	Mer skada än nytt	1,00	2009-01-07	Frisinnad Liber	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
VK	En jäsande brygd a	1,00	2008-11-27	Frisinnad Liber	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00
VK	Tungt fall, men bät	1,00	2008-11-06	Frisinnad Liber	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00
VK	Oppositionens här	1,00	2008-10-15	Frisinnad Liber	4,00	2,00	1,00	2,00	1,00
GP	Lite gladare om vi f	1,00	2008-09-17	Oberoende Libe	4,00	2,00	2,00	1,00	1,00
GP	Flexibel krona däm	1,00	2008-10-19	Oberoende Libe	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00
GP	Det har äntligen vä	1,00	2008-11-16	Oberoende Libe	4,00	2,00	2,00	1,00	1,00
GP	Det trygga alternat	1,00	2009-02-15	Oberoende Libe	4,00	2,00	1,00	2,00	1,00
GP	Väljarna överger Si	1,00	2009-03-05	Oberoende Libe	4,00	2,00	2,00	1,00	1,00
GP	Nästan nos vid mo	1,00	2009-03-15	Oberoende Libe	4,00	2,00	2,00	1,00	1,00
GP	Fritt fall för Mona !	1,00	2009-04-09	Oberoende Libe	4,00	2,00	2,00	1,00	1,00
GP	Reinfeldt bara forn	1,00	2009-05-20	Oberoende Libe	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Citronsocialism	2,00	2009-02-04	Oberoende Soc	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Regeringen tvingas	2,00	2009-01-23	Oberoende Soc	4,00	2,00	1,00	2,00	1,00
AB	Finanskrisen gynna	2,00	2009-01-03	Oberoende Soc	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Anders Borgs tre ki	2,00	2008-12-11	Oberoende Soc	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Bilpaketet - inte er	2,00	2008-12-12	Oberoende Soc	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00

AB	Därför förlorar reir	2,00	2008-12-12	Oberoende Soc	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Sänkta räntan mås	2,00	2008-12-05	Oberoende Soc	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Sluta förneka finan	2,00	2008-11-26	Oberoende Soc	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Haveriet med a-ka:	2,00	2008-11-05	Oberoende Soc	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Maud Olofsson lov	2,00	2008-10-31	Oberoende Soc	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Finanskris blir jobb	2,00	2008-10-24	Oberoende Soc	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Tuffa tider, Odell	2,00	2008-10-21	Oberoende Soc	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	A-kassan växer - i v	2,00	2008-10-16	Oberoende Soc	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00
AB	A-kassan kan bli er	2,00	2008-09-10	Oberoende Soc	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Det är inte ord Vol	2,00	2008-10-09	Oberoende Soc	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Trygg skuggbudget	2,00	2008-10-08	Oberoende Soc	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Struntar i krisen	2,00	2008-10-06	Oberoende Soc	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Den största förlust	2,00	2008-10-01	Oberoende Soc	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Borgs finansplan re	2,00	2008-09-23	Oberoende Soc	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00
AB	Jobben skapar bud	2,00	2008-09-23	Oberoende Soc	2,00	2,00	1,00	2,00	1,00
AB	Krisen är på riktigt	2,00	2008-09-17	Oberoende Soc	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00

## Bilaga 3 Kodbok - Flyktingkrisen

V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10
DD	Ingen lugn kovändn	1,00	2015/12/12	Fristående soci	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	20-procentsparti i r	1,00	2015/11/28	Fristående soci	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Realism och tårar	1,00	2015/11/26	Fristående soci	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Hårda tag i mottag	1,00	2015/11/12	Fristående soci	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Stabil och respektfu	1,00	2015/11/11	Fristående soci	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Dags att skälla ut El	1,00	2015/11/10	Fristående soci	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Ett nytt allvar i flykt	1,00	2015/11/07	Fristående soci	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	KD kan bli oopålitlig	1,00	2015/10/10	Fristående soci	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Varje svensk är en g	1,00	2015/10/01	Fristående soci	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	I skuggorna från 20	1,00	2015/09/30	Fristående soci	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Standardlösningen	1,00	2015/09/15	Fristående soci	1,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Låt 2015 bli året då	1,00	2015/09/09	Fristående soci	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Torsdagen som föri	1,00	2015/09/05	Fristående soci	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Ständigt dessa Sver	1,00	2015/08/21	Fristående soci	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Borgeligheten är i k	1,00	2015/07/04	Fristående soci	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	"Frihet byggs bäst i	1,00	2015/05/02	Fristående soci	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	KD är påväg att bli	1,00	2015/02/25	Fristående soci	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Det progressiva sva	1,00	2015/02/23	Fristående soci	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Skrattet är en mäkt	1,00	2015/02/17	Fristående soci	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Rasisternas frågor s	1,00	2015/02/04	Fristående soci	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Sanning är inte farli	2,00	2015/12/30	Oberoende libe	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Många frågor utan	2,00	2015/12/19	Oberoende libe	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Debatten har blivit	2,00	2015/12/13	Oberoende libe	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Krafttag, var god dr	2,00	2015/12/09	Oberoende libe	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Ömsesidig respekt,	2,00	2015/12/07	Oberoende libe	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Med risk att bli fart	2,00	2015/11/26	Oberoende libe	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	LO står i vägen för j	2,00	2015/11/07	Oberoende libe	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Rätt att riva lägret	2,00	2015/11/02	Oberoende libe	4,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Vänstern är tredje l	2,00	2015/10/30	Oberoende libe	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Låt inte elden sprid	2,00	2015/10/21	Oberoende libe	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Facket har också an	2,00	2015/10/12	Oberoende libe	4,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Splittrat svar om sa	2,00	2015/09/19	Oberoende libe	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Rätt ide på fel plats	2,00	2015/07/19	Oberoende libe	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Smömos från Ylva J	2,00	2015/07/16	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Politik är alltid att v	2,00	2015/07/13	Oberoende libe	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Bara jobben som sa	2,00	2015/07/04	Oberoende libe	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Både fristad och arl	2,00	2015/07/03	Oberoende libe	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Nödvändig kursänd	2,00	2015/06/26	Oberoende libe	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Dags att tänka om	2,00	2015/03/05	Oberoende libe	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	FP-krav tar sikte på	2,00	2015/01/29	Oberoende libe	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Nationen gör come	1,00	2015/01/25	Oberoende libe	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Sätt stopp för facke	1,00	2015/12/16	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Bättre förberedelse	1,00	2015/12/10	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Bara början av fram	1,00	2015/12/09	Oberoende libe	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Överdriv inte kristä	1,00	2015/11/30	Oberoende libe	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Sverige är i stort be	1,00	2015/11/28	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Gränsen för den gri	1,00	2015/11/27	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Hur kommer vi vide	1,00	2015/11/26	Oberoende libe	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Viktig politisk tillnyl	1,00	2015/11/25	Oberoende libe	1,00	2,00	1,00	2	2,00

GP	Hälsningar till västk	1,00	2015/11/23	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Ökad realism i polit	1,00	2015/11/15	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Olikheter är inte pr	1,00	2015/11/14	Oberoende libe	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Värna de yttre grän	1,00	2015/11/13	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Omvärldsbevakar ir	1,00	2015/11/07	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Dags att bryta innai	1,00	2015/11/05	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Ska 12-åringar utvis	1,00	2015/11/01	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	De kom överens - n	1,00	2015/10/24	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Det här har vi inte g	1,00	2015/10/23	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Sörjd och saknad av	1,00	2015/10/18	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Systemskifte, inte k	1,00	2015/10/17	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Dags att dumpa mil	1,00	2015/10/15	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	KD satte stopp för f	1,00	2015/10/10	Oberoende libe	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Total förvirring i fly	1,00	2015/10/03	Oberoende libe	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Varför är inte alla s	1,00	2015/09/25	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Invandring - för ven	1,00	2015/09/21	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Det som göms i snö	1,00	2015/09/19	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Byråkratin stryper f	1,00	2015/09/18	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Löfven saknar en ty	1,00	2015/09/16	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Vad är ont och gott	1,00	2015/09/12	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Varför fortgår flykti	1,00	2015/09/01	Oberoende libe	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	En famn både liber:	1,00	2015/08/23	Oberoende libe	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Fri rörlighet eller re	1,00	2015/08/22	Oberoende libe	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Öberge de moralisk	1,00	2015/08/09	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Skjut inte på budbä	1,00	2015/08/07	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Sanningen om det e	1,00	2015/07/30	Oberoende libe	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Orimlig politik om e	1,00	2015/07/20	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Sluta vilseleda om i	1,00	2015/07/08	Oberoende libe	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Regeringen låtsas a	1,00	2015/06/23	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Vägval väntar på m	1,00	2015/06/13	Oberoende libe	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	De får bygga!	1,00	2015/06/04	Oberoende libe	4,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Antirastister utan p	1,00	2015/05/11	Oberoende libe	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Moderater sätter p	1,00	2015/05/10	Oberoende libe	4,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Västlänk och migra	1,00	2015/05/05	Oberoende libe	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Färre antal asylsök	1,00	2015/05/02	Oberoende libe	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Vägval väntar på m	1,00	2015/04/14	Oberoende libe	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Blanda inte korten	1,00	2015/04/14	Oberoende libe	4,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Rättvisare asytpoliti	1,00	2015/02/23	Oberoende libe	4,00	2,00	2,00	1	2,00
GP	Leta efter barnen!	1,00	2015/02/21	Oberoende libe	4,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Inga tak på invandr	1,00	2015/02/05	Oberoende libe	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Centern tar rygg på	1,00	2015/02/04	Oberoende libe	4,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Avskaffa lagen om c	1,00	2015/01/22	Oberoende libe	4,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Utvisa inte till Nord	1,00	2015/01/14	Oberoende libe	4,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Rättigheterna och v	1,00	2015/12/09	Frisinnat liberal	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	En febrig stämning	1,00	2015/12/03	Frisinnat liberal	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	En vägledning för a	1,00	2015/10/27	Frisinnat liberal	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Bra att de ändå kon	1,00	2015/10/24	Frisinnat liberal	2,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	En uppgift partiern:	1,00	2015/10/23	Frisinnat liberal	4,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Tillfälligt stöd till ko	1,00	2015/10/19	Frisinnat liberal	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Sverige har råd me	1,00	2015/10/08	Frisinnat liberal	1,00	1,00	2,00	2	2,00

VK	Oklar betydelse av	1,00	2015/09/23	Frisinnat liberal	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Nu kan det vända -	1,00	2015/09/18	Frisinnat liberal	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Möjligheternas lanc	1,00	2015/09/15	Frisinnat liberal	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Duttande löser inte	1,00	2015/09/15	Frisinnat liberal	2,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Sverige är ett rutine	1,00	2015/09/07	Frisinnat liberal	1,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	Betydelsen av alter	1,00	2015/08/26	Frisinnat liberal	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Ta ansvar tillsamm	1,00	2015/08/22	Frisinnat liberal	2,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Förljugna, främings	1,00	2015/08/04	Frisinnat liberal	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	De små kommuner	1,00	2015/07/28	Frisinnat liberal	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Generös migrations	1,00	2015/07/16	Frisinnat liberal	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Bra förslag om sver	1,00	2015/07/11	Frisinnat liberal	1,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	Det går att göra inv	1,00	2015/07/02	Frisinnat liberal	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Fel att säga invandr	1,00	2015/06/26	Frisinnat liberal	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Tala om tur snarare	1,00	2015/06/10	Frisinnat liberal	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Att förbättra skolor	1,00	2015/06/02	Frisinnat liberal	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Villhelm Mobergs L	1,00	2015/05/25	Frisinnat liberal	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Alliansen i långssa	1,00	2015/05/09	Frisinnat liberal	2,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Riv europas murar	1,00	2015/04/23	Frisinnat liberal	2,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Därför behöver vi ir	1,00	2015/04/15	Frisinnat liberal	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Alla människor är e	1,00	2015/04/06	Frisinnat liberal	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Försäkra inte för fl	1,00	2015/02/28	Frisinnat liberal	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Länet skulle behöva	1,00	2015/02/20	Frisinnat liberal	4,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Fel fokus hos FP i d	1,00	2015/01/29	Frisinnat liberal	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Allianspartierna un	1,00	2015/10/15	Frisinnat liberal	2,00	1,00	2,00	1	2,00
VK	Människor på flykt	1,00	2015/01/03	Frisinnat liberal	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Åtta löften för Löfv	2,00	2016/01/01	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Apokalypsens fyra r	2,00	2015/12/26	Oberoende soc	2,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Här får ingen passe	2,00	2015/12/25	Oberoende soc	2,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Sluta prata om syst	2,00	2015/12/17	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Något håller på att	2,00	2015/12/16	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Väldärdsstaten är v	2,00	2015/12/13	Oberoende soc	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Vem representera	2,00	2015/12/11	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Har flyktingarna tvi	2,00	2015/12/05	Oberoende soc	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	SD:s tillväxt inte för	2,00	2015/12/02	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Sverige ska inte täv	2,00	2015/11/25	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Terrorn utnyttjas so	2,00	2015/11/17	Oberoende soc	1,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Panikslagna politike	2,00	2015/11/14	Oberoende soc	2,00	1,00	2,00	1	2,00
AB	Snart dags för mitte	2,00	2015/11/12	Oberoende soc	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Fascism är värre än	2,00	2015/11/10	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Flyktingarna är inte	2,00	2015/11/09	Oberoende soc	2,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Flyktingkrisen försv	2,00	2015/11/05	Oberoende soc	2,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Skälen till kriserna i	2,00	2015/11/01	Oberoende soc	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	De rikaste kan försi	2,00	2015/10/31	Oberoende soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Din skatt ska inte gi	2,00	2015/10/27	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Lägre löner löser in	2,00	2015/10/20	Oberoende soc	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Vår integration är b	2,00	2015/10/27	Oberoende soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Sänk inte lönen för	2,00	2015/10/15	Oberoende soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Nationalisera Bert t	2,00	2015/10/09	Oberoende soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	I Lemmes värld kry	2,00	2015/10/06	Oberoende soc	1,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Jag ser dig inte, Ste	2,00	2015/09/15	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00

AB	Att skydda är euro:	2,00	2015/09/09	Oberoende soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Att vara på flykt är	2,00	2015/09/06	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Löfven har ett i-lan	2,00	2015/09/05	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Tyskland är det god	2,00	2015/08/30	Oberoende soc	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Miljonvinster på fly	2,00	2015/07/16	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Fel uttal - då hamn:	2,00	2015/06/28	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Klassklyftor är ett h	2,00	2015/06/27	Oberoende soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Idéer finns, men re:	2,00	2015/06/24	Oberoende soc	4,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Hälften av alla som	2,00	2015/06/23	Oberoende soc	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Flyktingarna är en c	2,00	2015/06/23	Oberoende soc	4,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Dags för S att rycka	2,00	2015/05/31	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Löfvens kompass sr	2,00	2015/05/05	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Liberalerna måste t	2,00	2015/03/10	Oberoende soc	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Bra att folk komme	2,00	2015/01/31	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Björklund lyssnar in	2,00	2015/01/29	Oberoende soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
		#####			#####	#####	#####	####	#####



## Bilaga 4 Kodbok - Coronakrisen

V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10
DN	Vett och etikett	2,00	2020/11/28	Oberoende lib	1,00	2,00	2,00	2	2,00
DN	Smittkurvan vär	2,00	2020/11/28	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Att Britton har f	2,00	2020/11/28	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Inte ens om döc	2,00	2020/11/27	Oberoende lib	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Äldre lämnade z	2,00	2020/11/25	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Dumsnåla regio	2,00	2020/11/25	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Långvarig svält	2,00	2020/11/24	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Julhandeln avgc	2,00	2020/11/24	Oberoende lib	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Sluta sopa obek	2,00	2020/11/23	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Luftsmitta kröve	2,00	2020/11/23	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Rödgrön pandei	2,00	2020/11/21	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Därför bör Sveri	2,00	2020/11/20	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Det svenska fias	2,00	2020/11/19	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Ensamt hade Sv	2,00	2020/11/18	Oberoende lib	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Så hålls skolorn:	2,00	2020/11/17	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	1	2,00
DN	Dags för Sverige	2,00	2020/11/17	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Stackars turist t	2,00	2020/11/16	Oberoende lib	1,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Vart tog vänster	2,00	2020/11/15	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	När viljan briste	2,00	2020/11/15	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Sluta pressa foll	2,00	2020/11/14	Oberoende lib	1,00	2,00	2,00	2	2,00
DN	Strategin hade \	2,00	2020/11/13	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Munskydd kan r	2,00	2020/11/09	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Tegnell satsade	2,00	2020/11/07	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Julen blir dyste	2,00	2020/11/06	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Marknader och	2,00	2020/11/04	Oberoende lib	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Helgen måste ir	2,00	2020/10/31	Oberoende lib	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Skåne har visat	2,00	2020/10/30	Oberoende lib	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Önsketänkande	2,00	2020/10/27	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Rätt att alla ska	2,00	2020/10/23	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Den svenska syr	2,00	2020/10/20	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Tyvärr finns inge	2,00	2020/10/17	Oberoende lib	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	De dansar mitt i	2,00	2020/10/17	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Sverige skulle sk	2,00	2020/10/15	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Öppna A-kassar	2,00	2020/10/04	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Viktigt med klar	2,00	2020/10/01	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Nu öppnar vi Ju	2,00	2020/01/10	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Visselblås när d	2,00	2020/09/28	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Helt rätt att lås	2,00	2020/09/26	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Mer hänsyn krä	2,00	2020/09/25	Oberoende lib	1,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Tegnells sticksp.	2,00	2020/09/21	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Jättebudgeten r	2,00	2020/09/19	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Öppenhet är vå	2,00	2020/09/17	Oberoende lib	4,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Nej, den svensk	2,00	2020/09/08	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Rätt att inte stä	2,00	2020/09/03	Oberoende lib	1,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Så värnas den ä	2,00	2020/09/02	Oberoende lib	1,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Inte bara en anc	2,00	2020/09/02	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Nästa steg: En a	2,00	2020/08/31	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Sverige är en fri	2,00	2020/08/30	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Äldre människo	2,00	2020/08/28	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00

DN	Frågan om mun	2,00	2020/08/26	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Undivk Stockho	2,00	2020/08/24	Oberoende lib	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Munskydd alltr	2,00	2020/08/18	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Aldrig har 95 mi	2,00	2020/08/16	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Hatten av för vå	2,00	2020/08/15	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Statsministern t	2,00	2020/08/14	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Använd den led	2,00	2020/08/14	Oberoende lib	4,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	"Sveriges coron	2,00	2020/08/10	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Strategin bredd	2,00	2020/08/10	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Munskydd bord	2,00	2020/08/04	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	En nationell vår	2,00	2020/08/03	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	I Sverige har vi v	2,00	2020/08/02	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Även små aktör	2,00	2020/08/01	Oberoende lib	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Upprepa inte m	2,00	2020/07/30	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Vaccination kon	2,00	2020/07/27	Oberoende lib	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Munskydd passi	2,00	2020/07/25	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Coronapandemi	2,00	2020/07/25	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Alla har rätt till	2,00	2020/07/21	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	De yngre klarar	2,00	2020/07/20	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Skolan borde pl	2,00	2020/07/18	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Staten måste hj	2,00	2020/07/16	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Sammanhållning	2,00	2020/07/15	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Äntligen får jag	2,00	2020/07/11	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Sverige svek de	2,00	2020/07/08	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Sverige behöve	2,00	2020/07/03	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Coronakrisen bl	2,00	2020/07/02	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Coronastrategir	2,00	2020/06/30	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Varför ryggar vi	2,00	2020/06/30	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Receptet för att	2,00	2020/06/26	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Se de sjuka i cov	2,00	2020/06/25	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Självkritiken sak	2,00	2020/06/23	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Ovärdig kamp o	2,00	2020/06/21	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Lång dags färd r	2,00	2020/06/20	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Strategin har int	2,00	2020/06/16	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Resor är tillätna	2,00	2020/06/13	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Vansinnigt att k	2,00	2020/06/12	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Pandemin visar	2,00	2020/06/12	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Smittskyddslag	2,00	2020/06/11	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Det krävdes en	2,00	2020/06/11	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Påstå inte att ni	2,00	2020/06/09	Oberoende lib	4,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Det här är frågo	2,00	2020/06/07	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Ansvar försvir	2,00	2020/06/06	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Riskgrupper och	2,00	2020/06/05	Oberoende lib	1,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Regeringen bor	2,00	2020/06/04	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Krisen avslöjade	2,00	2020/06/02	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Resten av Sverig	2,00	2020/05/31	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Covidgrupper pi	2,00	2020/05/30	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Sveriges bereds	2,00	2020/05/29	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Den som inte te	2,00	2020/05/28	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Tala klarspråk o	2,00	2020/05/27	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00

DN	Säg ja till nejsäg	2,00	2020/05/27	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Vi valde väg - nu	2,00	2020/05/26	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Moderata regio	2,00	2020/05/26	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Stuprören lever	2,00	2020/05/25	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Att möta somm	2,00	2020/05/25	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Sverige bilden få	2,00	2020/05/24	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Så här skulle de	2,00	2020/05/23	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Stefan Löfven ki	2,00	2020/05/21	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	De äldre är värd	2,00	2020/05/20	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Sverige strategi	2,00	2020/05/18	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Coronaskulden	2,00	2020/05/17	Oberoende lib	4,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Det är inget VM	2,00	2020/05/16	Oberoende lib	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Klarspråk krävs	2,00	2020/05/15	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Tegnell borde ta	2,00	2020/05/14	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Både Bildt och T	2,00	2020/05/13	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Regeringens cor	2,00	2020/05/12	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Fem saker vi bö	2,00	2020/05/07	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Varför dröjer re	2,00	2020/05/06	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Sverige kan inte	2,00	2020/05/06	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Partierna går i s	2,00	2020/05/06	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Dagens unga ve	2,00	2020/05/05	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Det får inte var	2,00	2020/05/03	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Att testa eller in	2,00	2020/05/03	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Dags för LO att l	2,00	2020/05/02	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Notan för rehab	2,00	2020/05/01	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Berättelsen från	2,00	2020/04/29	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Han gjorde fel,,	2,00	2020/04/27	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Krisen kommer	2,00	2020/04/25	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Vi kommer bara	2,00	2020/04/24	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Det här är inte r	2,00	2020/04/24	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Barn måste få s	2,00	2020/04/22	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Förtroende är b	2,00	2020/04/19	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Regeringen viss	2,00	2020/04/18	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Det är åldringar	2,00	2020/04/18	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Mycket i männi:	2,00	2020/04/17	Oberoende lib	1,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Anders Tegnells	2,00	2020/04/17	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Värsta krisen se	2,00	2020/04/16	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Nej socialdemol	2,00	2020/04/15	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Därför är överv:	2,00	2020/04/15	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Vardagens saml	2,00	2020/04/11	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Paragrafrytteri f	2,00	2020/04/09	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Coronakrisen k	2,00	2020/04/07	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Regeringen beh	2,00	2020/04/06	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Alla talar om be	2,00	2020/04/04	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Snenonius kan i	2,00	2020/04/03	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Coronakrisen st	2,00	2020/04/03	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	De riskerar livet	2,00	2020/04/03	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Hög tid att utök	2,00	2020/03/31	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Vårdpersonalen	2,00	2020/03/29	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Vår svenska tilli	2,00	2020/03/28	Oberoende lib	1,00	2,00	2,00	1	2,00

DN	Virtuset har gjo	2,00	2020/03/28	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	SL-strategin äve	2,00	2020/03/27	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Om svenskar sk	2,00	2020/03/27	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Fler respiratore	2,00	2020/03/27	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Därför måste sv	2,00	2020/03/26	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Alltför många h	2,00	2020/03/25	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Man kan inte kr	2,00	2020/03/24	Oberoende lib	1,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Sverige mobilise	2,00	2020/03/22	Oberoende lib	4,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	Corona avslöjar	2,00	2020/03/22	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Viruset lockar fr	2,00	2020/03/21	Oberoende lib	1,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	De viktiga men	2,00	2020/03/21	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Nu ser vi varför	2,00	2020/03/20	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Folkhälsomyndi	2,00	2020/03/20	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	En sak är alla öv	2,00	2020/03/19	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	I pandemins spå	2,00	2020/03/18	Oberoende lib	4,00	2,00	2,00	1	2,00
DN	I Sverige talar vi	2,00	2020/03/16	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Kriser kräver un	2,00	2020/03/14	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Bästa bromsme	2,00	2020/03/14	Oberoende lib	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Ekonomin kräve	2,00	2020/03/13	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Folkhälsomyndi	2,00	2020/03/13	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Rektorer måste	2,00	2020/03/13	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Tidiga insatser ä	2,00	2020/03/12	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Sajten som inte	2,00	2020/03/11	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Politiker - inte F	2,00	2020/03/11	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Dags att lindra c	2,00	2020/03/10	Oberoende lib	4,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Dags att kliva fr	2,00	2020/03/10	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Regeringen mås	2,00	2020/03/01	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DN	Krishantering kr	2,00	2020/02/29	Oberoende lib	4,00	2,00	1,00	2	2,00
DN	Kineserna förtjä	2,00	2020/02/03	Oberoende lib	4,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	M smiter från si	2,00	2020/11/29	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Politisk prestige	2,00	2020/11/26	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Att lyssna på An	2,00	2020/11/22	Oberoende so	2,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Coronahjältarna	2,00	2020/11/21	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Att ta sig till job	2,00	2020/11/20	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Ingen tid för ege	2,00	2020/11/18	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Var tredje ska ir	2,00	2020/11/17	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Anders Tegnell l	2,00	2020/11/15	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Stefan Löfven -	2,00	2020/11/02	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Just nu förlorar	2,00	2020/10/29	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Sjukreglerna slå	2,00	2020/10/24	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Låt mormor lev	2,00	2020/10/19	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Vem är ansvarig	2,00	2020/10/18	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	KD-ledaren fest	2,00	2020/10/09	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Tegnell får inte	2,00	2020/10/01	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Morfin istället f	2,00	2020/09/30	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Gardell har för l	2,00	2020/09/29	Oberoende so	1,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Det här blev par	2,00	2020/09/25	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Tegnell var nog	2,00	2020/09/13	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	1	2,00
AB	Vaccin bör få ta	2,00	2020/09/10	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Epidemiologern	2,00	2020/08/24	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	1	2,00

AB	Ge dödshjälp åt	2,00	2020/08/22	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Hur många liv h	2,00	2020/08/21	Oberoende so	2,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	I omsorgen har	2,00	2020/08/02	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Sveket mot äldr	2,00	2020/07/31	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Den som jobbar	2,00	2020/07/28	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	En enkelbiljett t	2,00	2020/07/23	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Tänkte jag rätt i	2,00	2020/07/19	Oberoende so	2,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Vem bryr sig om	2,00	2020/07/18	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	SJ:s coronatåg k	2,00	2020/07/15	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	1	2,00
AB	Vårdappar kan i	2,00	2020/07/12	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Stockholm är er	2,00	2020/07/09	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Vår skuld till de	2,00	2020/07/08	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Coronabussarna	2,00	2020/07/08	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Arbetarklassen	2,00	2020/07/05	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Så skapas fascis	2,00	2020/06/28	Oberoende so	2,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Hallengrens bes	2,00	2020/06/25	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Oppositionen fi	2,00	2020/06/24	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	1	2,00
AB	Statens vinstjak	2,00	2020/06/23	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Vi bör införa mi	2,00	2020/06/21	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Svenonius bere	2,00	2020/06/20	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Viruset avslöjar	2,00	2020/06/17	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Klassklyftorna d	2,00	2020/06/12	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Sverige borde b	2,00	2020/06/07	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Detta är en kris,	2,00	2020/06/05	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Feleprioritering	2,00	2020/06/04	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Coronakritiken l	2,00	2020/06/02	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Vi mötte tyvärr	2,00	2020/05/30	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Semester hemm	2,00	2020/05/25	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Varför är högeri	2,00	2020/05/24	Oberoende so	2,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Hjälten i historik	2,00	2020/05/22	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Fem ambulanse	2,00	2020/05/19	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Ulf Kristerssons	2,00	2020/05/16	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Så det fanns pei	2,00	2020/05/13	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Närhet blir ladd	2,00	2020/05/11	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	En hårresande c	2,00	2020/05/04	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Anders Tegnell l	2,00	2020/05/03	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	1	2,00
AB	Nyliberalismens	2,00	2020/05/01	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Det är tid att by	2,00	2020/04/30	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Vi sitter "lagom	2,00	2020/04/26	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Är högern mer c	2,00	2020/04/25	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Anders Tegnells	2,00	2020/04/22	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Ställ in festen pi	2,00	2020/04/20	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Rättigheter kan	2,00	2020/04/20	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Tänk tanken att	2,00	2020/04/19	Oberoende so	2,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Studenterna i S	2,00	2020/04/17	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	1	2,00
AB	Låt det gamla S	2,00	2020/04/16	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Klart studenterr	2,00	2020/04/15	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Rofferi i en kris	2,00	2020/04/09	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Vem är du när k	2,00	2020/04/06	Oberoende so	1,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Svältkulturen sn	2,00	2020/04/04	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00

AB	Vänster och höger	2,00	2020/04/02	Oberoende so	2,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Ett samtal kan g	2,00	2020/04/01	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Coronan komm	2,00	2020/03/31	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Anders Tegnells	2,00	2020/03/29	Oberoende so	2,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Buskskaoset är s	2,00	2020/03/27	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Följ regler - ann	2,00	2020/03/26	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Nu lyser solidari	2,00	2020/03/25	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	A-kassan är en c	2,00	2020/03/23	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Då koleran kom	2,00	2020/03/22	Oberoende so	2,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Årets svensk val	2,00	2020/03/19	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Coronakrisen ge	2,00	2020/03/17	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Sveriges äldre b	2,00	2020/03/13	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	Gör allt för att c	2,00	2020/03/17	Oberoende so	1,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Vi borde lyssna	2,00	2020/03/09	Oberoende so	1,00	2,00	2,00	1	2,00
AB	Viruset kommer	2,00	2020/03/05	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Visa vem som re	2,00	2020/02/28	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Håll dig frisk om	2,00	2020/02/28	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Därför trodde a	2,00	2020/02/10	Oberoende so	1,00	2,00	1,00	2	2,00
AB	En pandemi sku	2,00	2020/02/05	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	2	2,00
AB	Dagens oposisti	2,00	2020/01/31	Oberoende so	2,00	1,00	2,00	1	2,00
AB	Viruset borde o	2,00	2020/01/25	Oberoende so	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Att sprida skräl	1,00	2020/11/19	Frisinnat liber	2,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	Tuffa dagar vän	1,00	2020/11/11	Frisinnat liber	2,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	Det finns hopp i	1,00	2020/11/10	Frisinnat liber	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Biter vi ihop nu,	1,00	2020/11/07	Frisinnat liber	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Coronakrisen ka	1,00	2020/11/06	Frisinnat liber	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Kärleken är und	1,00	2020/10/24	Frisinnat liber	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Oacceptabla bri	1,00	2020/10/01	Frisinnat liber	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Ingen ska lämna	1,00	2020/09/29	Frisinnat liber	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Inte läge för nor	1,00	2020/09/23	Frisinnat liber	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Vänta inte med	1,00	2020/09/15	Frisinnat liber	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Det börjar bli de	1,00	2020/08/29	Frisinnat liber	2,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	Varning för högl	1,00	2020/08/20	Frisinnat liber	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Hemma bra, me	1,00	2020/08/10	Frisinnat liber	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Ökad globaliseri	1,00	2020/08/07	Frisinnat liber	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Allvarligt missly	1,00	2020/08/07	Frisinnat liber	2,00	2,00	2,00	2	2,00
VK	Underskatta int	1,00	2020/08/05	Frisinnat liber	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	För tänk om gul	1,00	2020/08/03	Frisinnat liber	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Många vill anvä	1,00	2020/07/14	Frisinnat liber	2,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Corona - en släg	1,00	2020/07/07	Frisinnat liber	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Sverker Sörlin r	1,00	2020/06/26	Frisinnat liber	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Äldreomsorg är	1,00	2020/06/11	Frisinnat liber	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Högern är inte r	1,00	2020/06/09	Frisinnat liber	2,00	1,00	2,00	1	2,00
VK	Det är sant, vi r	1,00	2020/06/04	Frisinnat liber	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Därför kommer	1,00	2020/05/12	Frisinnat liber	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Personal förtjän	1,00	2020/05/07	Frisinnat liber	2,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Konflikten höge	1,00	2020/05/06	Frisinnat liber	2,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	Se upp för lycko	1,00	2020/05/04	Frisinnat liber	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Men till sist åter	1,00	2020/05/02	Frisinnat liber	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Tragiskt om väs	1,00	2020/04/30	Frisinnat liber	2,00	2,00	2,00	1	2,00

VK	Regeringen mås	1,00	2020/04/03	Frisinnat libera	2,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Vi är våra vanor	1,00	2020/04/03	Frisinnat libera	1,00	2,00	2,00	2	2,00
VK	Vad kommer vi	1,00	2020/04/28	Frisinnat libera	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Storsatsningen l	1,00	2020/04/27	Frisinnat libera	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Behov av en tyd	1,00	2020/04/27	Frisinnat libera	2,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Att stå redo för	1,00	2020/04/25	Frisinnat libera	2,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Kom igen nu un	1,00	2020/04/23	Frisinnat libera	2,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	Rätt att äändra	1,00	2020/04/21	Frisinnat libera	1,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	Företag med vir	1,00	2020/04/20	Frisinnat libera	2,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Skälet till att de	1,00	2020/04/17	Frisinnat libera	2,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	Kan krisen så et	1,00	2020/04/17	Frisinnat libera	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Som vanligt stiri	1,00	2020/04/16	Frisinnat libera	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Låt minnet bli lå	1,00	2020/04/03	Frisinnat libera	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Ge lärarna frihe	1,00	2020/04/02	Frisinnat libera	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Farligt virus mo	1,00	2020/03/31	Frisinnat libera	2,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	Våren kom, live	1,00	2020/03/28	Frisinnat libera	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Vindelns företa	1,00	2020/03/27	Frisinnat libera	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Sätt stopp för ki	1,00	2020/03/25	Frisinnat libera	1,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Efter covid-19 k	1,00	2020/03/25	Frisinnat libera	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Svår balangång	1,00	2020/03/24	Frisinnat libera	2,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	Vi bärs av vandr	1,00	2020/03/21	Frisinnat libera	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	En vardag vi tog	1,00	2020/03/21	Frisinnat libera	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Med tillit och up	1,00	2020/03/17	Frisinnat libera	1,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	In med allt vi ha	1,00	2020/03/14	Frisinnat libera	2,00	2,00	1,00	2	2,00
VK	Nu prövas vår si	1,00	2020/03/12	Frisinnat libera	2,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	När coronavirus	1,00	2020/03/05	Frisinnat libera	2,00	2,00	2,00	1	2,00
VK	Förbered er på j	1,00	2020/02/26	Frisinnat libera	2,00	1,00	2,00	2	2,00
VK	Coronaviruset e	1,00	2020/02/01	Frisinnat libera	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Vi har byggt ett	1,00	2020/11/30	Fristående soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	En vårdskandal	1,00	2020/11/28	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Vi måste kämpa	1,00	2020/11/17	Fristående soc	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Rätt att sluta se	1,00	2020/11/16	Fristående soc	1,00	1,00	2,00	1	2,00
DD	Håll den fysiska	1,00	2020/11/13	Fristående soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Pinsam allmosa	1,00	2020/11/02	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Allt vi borde läri	1,00	2020/10/29	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Kommunals sist	1,00	2020/10/15	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Den svåra fråga	1,00	2020/09/29	Fristående soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Jag tror inte på	1,00	2020/09/22	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Ett bygge med r	1,00	2020/09/03	Fristående soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Mörka moln tor	1,00	2020/09/01	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Rutbidraget tar	1,00	2020/08/17	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Sex saker som s	1,00	2020/08/08	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Vi måste hålla n	1,00	2020/08/01	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Låt nu inte natic	1,00	2020/07/28	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Arbetslösheten	1,00	2020/07/25	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Läkemedelsindl	1,00	2020/07/02	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Förhastad coror	1,00	2020/06/29	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Äldreomsorgen:	1,00	2020/06/25	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Löjligt överdrive	1,00	2020/06/25	Fristående soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Vissa är efterklc	1,00	2020/06/22	Fristående soc	1,00	2,00	2,00	1	2,00

DD	Gå i juninatten i	1,00	2020/06/19	Fristående soc	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Mer trygghet p	1,00	2020/06/15	Fristående soc	1,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	M ville ha lägre	1,00	2020/06/09	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Pandemin och c	1,00	2020/05/26	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	När ki(s)tan sän	1,00	2020/05/26	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Nedskärningar ä	1,00	2020/05/20	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Njut av solen - c	1,00	2020/05/19	Fristående soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Myndighetspers	1,00	2020/05/19	Fristående soc	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Arbetarklassen i	1,00	2020/05/02	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Det är för tidigt	1,00	2020/04/28	Fristående soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Folkhälsoperspe	1,00	2020/04/21	Fristående soc	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Nej till privatise	1,00	2020/04/18	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Ha nyhetskoll p	1,00	2020/04/17	Fristående soc	1,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Virtuset släpper	1,00	2020/04/15	Fristående soc	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Varsamhet med	1,00	2020/04/14	Fristående soc	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Coronavirtuset,	1,00	2020/04/04	Fristående soc	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Dä ä inte bar o ä	1,00	2020/04/03	Fristående soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	När samhällen s	1,00	2020/04/02	Fristående soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Avsked till mam	1,00	2020/03/31	Fristående soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Köpkraft styr vå	1,00	2020/03/25	Fristående soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Välkommen till	1,00	2020/03/24	Fristående soc	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Löfven höll ett k	1,00	2020/03/24	Fristående soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Den motvilliga r	1,00	2020/03/24	Fristående soc	1,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Ett starkt samhä	1,00	2020/03/21	Fristående soc	2,00	2,00	1,00	2	2,00
DD	Nu väntar hon c	1,00	2020/03/20	Fristående soc	2,00	1,00	2,00	2	2,00
DD	Det är inte dyse	1,00	2020/03/19	Fristående soc	2,00	2,00	2,00	1	2,00
DD	Om beredskape	1,00	2020/02/05	Fristående soc	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Så kan du vara r	1,00	2020/11/28	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Låt inte stat och	1,00	2020/11/26	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Sverige coronas	1,00	2020/11/25	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Politikernas roll	1,00	2020/11/24	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Det ljusnar trots	1,00	2020/11/22	Oberoende lib	2,00	2,00	2,00	1	2,00
GP	Skäll lagom myc	1,00	2020/11/19	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Det värsta är att	1,00	2020/11/02	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Ekonomiska sut	1,00	2020/11/01	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Det får vara slut	1,00	2020/10/25	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Godtyckliga cor	1,00	2020/10/13	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Taiwan - ladet s	1,00	2020/10/11	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Chefskaoset ett	1,00	2020/10/02	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Undvik strategis	1,00	2020/09/13	Oberoende lib	2,00	2,00	2,00	1	2,00
GP	Dags att börja ti	1,00	2020/09/03	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Den "vanliga" p	1,00	2020/08/30	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Vad tror myndig	1,00	2020/08/25	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Svaga ledare i o	1,00	2020/08/25	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	SOM-rig forskar	1,00	2020/08/23	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Corona bryr sig	1,00	2020/08/22	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Coronakrisen ex	1,00	2020/08/20	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Flytta skolan ut	1,00	2020/08/17	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Snart är bara Sv	1,00	2020/08/16	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Arbetslöshet vä	1,00	2020/08/07	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00



GP	Håll isär corona	1,00	2020/08/06	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Vi måste kräva ä	1,00	2020/08/02	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Knappast ödet s	1,00	2020/07/15	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Kunskapsbaser	1,00	2020/07/14	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Klart att invandi	1,00	2020/07/13	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Regeringen mås	1,00	2020/06/10	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Regeringen vilse	1,00	2020/07/06	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Pandemin blottl	1,00	2020/07/01	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Botenn värre är	1,00	2020/06/27	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Svenskars relati	1,00	2020/06/26	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Enade vi stå, en	1,00	2020/06/24	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Dråpslag mot Li:	1,00	2020/06/24	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Midsommar me	1,00	2020/06/21	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Regeringen upp	1,00	2020/06/17	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Coronakrisen av	1,00	2020/06/13	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Skattechock hot	1,00	2020/06/12	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Svenskt högmor	1,00	2020/06/10	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Glimtar av gamr	1,00	2020/06/07	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Folkhälsomyndi	1,00	2020/06/03	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Försök inte dölj:	1,00	2020/06/01	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Besserwissrarn	1,00	2020/05/31	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Glöm inte komn	1,00	2020/05/30	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Socialdemokrat	1,00	2020/05/29	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Hur mäta framg	1,00	2020/05/28	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Äldreomsorg - v	1,00	2020/05/24	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Glöm inte den t	1,00	2020/05/19	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Musikframträd	1,00	2020/05/14	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Utan jämlikhet l	1,00	2020/05/09	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Felet med Sveri	1,00	2020/05/06	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Coronakrisen re	1,00	2020/05/04	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Det är medelkla	1,00	2020/05/02	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Lita på väljarnas	1,00	2020/04/29	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Livet och ekono	1,00	2020/04/28	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Släpp ingen djäv	1,00	2020/04/26	Oberoende lib	2,00	2,00	2,00	1	2,00
GP	I krisen minskar	1,00	2020/04/24	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	En grundlag för	1,00	2020/04/24	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	När karusellerna	1,00	2020/04/21	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Vill Bolund se R	1,00	2020/04/19	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Trump är värld	1,00	2020/04/19	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Yrkesgruppen s	1,00	2020/04/17	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Pandemin är ing	1,00	2020/04/17	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Följ rekommenc	1,00	2020/04/14	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Alla kommer int	1,00	2020/04/15	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Vårt utmanande	1,00	2020/04/14	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Virusbekämpnir	1,00	2020/04/13	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Billig produktior	1,00	2020/04/12	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Myndigheterna:	1,00	2020/04/11	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Vårdpersonal är	1,00	2020/04/10	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Kan man verklig	1,00	2020/04/08	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Värna sammarb	1,00	2020/04/07	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00

GP	Inte läge att sät	1,00	2020/04/07	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Företagande ha	1,00	2020/04/07	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Kommer världel	1,00	2020/04/05	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Dansa i köket oc	1,00	2020/04/04	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Viruset ger inte	1,00	2020/04/03	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	De äldre betalar	1,00	2020/04/03	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Använd inte virt	1,00	2020/03/31	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Arbetaryrkena t	1,00	2020/03/30	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Ett slutdatum äi	1,00	2020/03/29	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Corona berövar	1,00	2020/03/29	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Coronakrisen ke	1,00	2020/03/26	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Brott och straff	1,00	2020/03/25	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Därför klingar G	1,00	2020/03/24	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Vi som aldrig bli	1,00	2020/03/23	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Denn ekonomis	1,00	2020/03/23	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Däremot bär jag	1,00	2020/03/22	Oberoende lib	2,00	2,00	2,00	1	2,00
GP	Expertvurmen ä	1,00	2020/03/21	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Skydda den sorr	1,00	2020/03/19	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Det är de yngre:	1,00	2020/03/18	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	När krisen komr	1,00	2020/03/17	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Statsmakten vil:	1,00	2020/03/16	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Där under - en r	1,00	2020/03/15	Oberoende lib	2,00	2,00	2,00	1	2,00
GP	Det måste gå at	1,00	2020/03/14	Oberoende lib	1,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Agera momt sm	1,00	2020/03/13	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Sydkoera visar v	1,00	2020/03/12	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Det säkra före d	1,00	2020/03/08	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Att oroa sig är a	1,00	2020/03/07	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Tid för ledarska	1,00	2020/03/06	Oberoende lib	2,00	2,00	1,00	2	2,00
GP	Beredskap, kans	1,00	2020/03/01	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Ta viruset på all	1,00	2020/02/28	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Göteborg - en d	1,00	2020/02/28	Oberoende lib	2,00	1,00	2,00	2	2,00
GP	Att ta smittan p	1,00	2020/02/03	Oberoende lib	1,00	2,00	1,00	2	2,00

**Ledare**

Skribenter: Olof Swenning (OS) H. chef, Helle Klein (HK) chef tj, Mats Engström (ME), Ingvar Persson (IP) redaktionssekreterare, Jesper Bengtsson (JB), Åsa Petersen (ÅP), Eva Franchell (EF) vk, Joakim Jakobsson (JJ) vk. Tel: 08-725 20 00 Fax: 08-562 528 36 E-post: ledare@afonbladet.se

# Sänkta räntan måste bli en väckarklocka

5 DECEMBER 2008. Historiskt. Så beskrevs Riksbankens beslut att sänka styrräntan med 1,75 procentenheter i går. Riksbanksledningen överraskade också de ekonomer som den senaste tiden upprepat kraven på snabbare och större stimulanser.

Gårdagens besked understryker dramatiken i det lappkast Riksbanken tvingats till. Så sent som i september höjde banken räntan i jakten på en överhettning som få andra såg spår av.

**Departementet över**

Riksbankens beslut - ekonomer kallar det aggressivt - sätter också ljuset på den passivitet som härskar i regeringskvartären. Under de må-

**VAKNA, FREDRIK!**

Avsikten med Riksbankens dramatiska sänkning av styrräntan är att ge ekonomin en knuff framåt. Nu behövs även finanspolitiska stimulanser.

Foto: LARS ROSENGREN  
Grafik: PATRIK LINDVALL



nader som gått sedan Anders Borg presenterade nästa års budget har den svenska räntan fallit från 4,75 procent till dagens 2 procent. Krispaketet har diskuterats och antagits i Washington, Peking och Bryssel. På det svenska finansdepartementet härskar dock friden. Efter ansträngningarna med att skapa bankpaketet tycks kraften vara uttömd.

Gårdagens dramatiska räntebesked borde fungera som en väckarklocka. Nubehövs också

finanspolitiska stimulanser, Fredrik Reinfeldt.

**Fart på investeringarna**

Avsikten med Riksbankens beslut, samordnat med den europeiska centralbanken och Bank of England, är att ge ekonomin en knuff framåt. Billigare bostadslån ska få hushållen att konsumera och när företagens länekostnader sjunker ska investeringarna ta fart.

Det förutsätter att bankerna låter den historiska räntesänkningen slå igenom. Resultatet får inte bli att bankdirektörerna ännu en gång höjer sina marginaler på låntagarnas bekostnad. **IP**



## Kommer fildelarna att bry sig?

Det krävs ett riksdagsbeslut, sedan börjar den nya Ipred-lagen att gälla.

Till våren hoppas skiv- och filmindustrin att de kan skicka ut de första kravbrev till fildelarna. Frågan är vilka som kommer att drabbas av industrins krav på höga ersättningar?

Uppladdarna, säger regeringen. Enstaka nedladdningar ska inte straffas.

Men med dagens teknik är det

ingen skillnad på upp- och nedladdning. Frågan är fortfarande vilka som kommer att drabbas?

De som orsakat stor skada, säger regeringen. De som fildelat nytt material, en film som inte visats i Sverige än, ett nytt album. Enstaka gamla låtar får man ladda ner utan risk att få skivbolagets kravbrev.

Vilka är det då som använder den nya tekniken, som laddar ner ny musik, nya filmer?

Det är den unga generationen som kommer att få kravbrev. Skiv- och filmindustrin tar strid med sin främsta målgrupp. Frågan är om den kommer att bry sig.

I Finland har Ipred-lagen inte haft någon avskräckande effekt. 69 procent av alla finska 15-åringar fildelar fortfarande, skriver Svenska Dagbladet.

De unga lever redan med framtidens teknik, industrin springer efter med en gammeldags kravnöta.

## Fredag med Eva Franchell

### Inte en tomte på Medborgarplatsen

Det blåser alltid på Medborgarplatsen. Jag tror att den helt enkelt är för stor, vindarna får för mycket utrymme. Man kan se hur de stackars stockholmarna kryssar fram över platsen i mörkret och motvinden, på väg mot apoteket eller biblioteket.

Det här är centrum för 115 000 invånare på Södermalm i Stockholm. På sommaren är Medborgarplatsen en enda stor uteservering, var som helst kan en törstig få sig ett glas. Nu i december är det bara blåsten kvar och någon måste ha förstätt att det inte går att korsa Medborgarplatsen vintertid.

Det ligger nämligen ett systembolag i varje ände. På ena sidan torget finns en vinbutik med ett exklusivare sortiment. Josef står på andra sidan, utanför det bolag som för de enklare sorterna. Han säljer Situation Stockholm, tidningen för de hemlösa.

Vad han tycker om julen?  
-Nja, jag har då aldrig sett någon tomte, säger han. Möjligtvis några nissar då.  
Han säger att han har sin lilla låda hos Stadsmissionen. Det är där han sover.  
-Vi ska vara glada, vi fattiga, om vi får ha en fot nere på marken.

Finanskrisen, bilkrisen och jobbkrisen påverkar inte de som lever i det verkliga utanförskapet. Stockholm har runt 4 000 hemlösa. 400 av dem bor på gatan eller på olika härbärgen. Många av dem finns på Södermalm där missbrukarvärden har koncentrerats.

Metadonprogram, dagverksamhet och natthärbärgen bidrar till den kyliga stämningen runt Medborgarplatsen. Här vill ingen ha hemlösa grannar. Det moderata socialborgarrådet Ulf Kristersson har lovat att försöka flytta Stadsmissionsgården till en annan del av stan för att, så att säga, sprida ut problemen. Men det finns ingen som vill ha Stadsmissionen som hyresgäst. Fler ideella

organisationer har problem: Convictus är en förening som ger stöd till hivpositiva med missbrukarbakgrund och till hemlösa. Deras gamla dagverksamhet har lagts ner och den nya, mindre har inte öppnats än. Convictus har tvingats flytta sex gånger sedan starten i mitten på 90-talet.

Ny gemenskap är en ideell organisation byggd på kristen grund. Deras verksamhet hotas, föreningen har sagts upp från sina lokaler.

**Syns inte**



Jultomten.

**Bor inte**



Hemlös.

**Vill inte**



Ulf Kristersson.

Ingen som vill släppa in de utsälgna. Det kallas för NIMBY, Not In My Backyard. Inte på min gård.

Hemlösheten är ett politiskt problem.

Ulf Kristersson kan faktiskt ordna lokaler för härbärgen och dagverksamhet. Staden har både mark och fastigheter, så svårt kan det inte vara för en politiker som vill minska utanförskapet.

En bra blandning av kommunal verksamhet och ideella organisationer kan stötta och motivera.

Hemlösheten är ett problem också för dig och mig. För oss som springer förbi Josef med en överdrivet stressad min.

Kanske blir hotet extra stort när vi själva riskerar att bli av med jobbet. Alla vet ju att de där hemlösa gubbarna en gång var arbetande män med hem och familj. Eller tanterna, för den delen, var fjärde hemlös är faktiskt en kvinna. Men nöden smittar inte. Vi måste stå ut med de hemlösa, de trötta och fulla även på vår gård. Det är snart jul, precis som för fyrtio år sedan.

1968 bjöd eleverna på Konstfack för första gången in de hemlösa till Alternativ jul. Parollerna var "Stoppa julterrorn" och "Slottet åt de hemlösa".

Den som är hemlös eller bara ensam får numera vända sig till kyrkan. Ny gemenskap ordnar julfirande för alla som vill komma in i värmen. Kanske inte lika upporriskt som 1968, men sannerligen lika medkännande.

Det är bara den sortens värme som kan tina upp Medborgarplatsen.

Eva Franchell  
eva.franchell@afonbladet.se



**AFTONBLADET**

Trycks i Göteborg, Karlskrona, Norrtälje, Södertälje, Västerås, Örnäsöskövik. Innehållet lagras/publiceras elektroniskt. Förbehåll mot detta accepteras i princip ej.

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Jan Helin  
Verkställande direktör: Carl Gyllfors  
Politisk chefredaktör: Helle Klein (tj)  
Sif ansvarig utgivare: Lena Mellin  
Featurechef: Marica Finnäs  
Kulturchef: Karin Magnusson

Aftonbladet Nya Medier (afonbladet.se)  
Chefredaktör och ansvarig utgivare: Kalle Jungkvist  
Redaktionschef: Sigge Einarnt  
Verkställande direktör: Annika Söderberg  
E-post: fornamn.efternamn@afonbladet.se  
Adress: Arenavägen 63, 105 18 Stockholm  
Tel: 08-725 20 00 Fax: 08-600 01 77

Postgatan 28, 4 tr, 411 06 Göteborg  
Tel: 031-701 30 30 Fax: 031-774 14 26  
Box 127, 201 21 Malmö

Tipsa Aftonbladet: Tel: 08-411 11 11  
SMS/MMS: 71000  
E-post: 71000@afonbladet.se

2 | LEDARE

Torsdag 26 november 2015 DALA-DEMOKRATEN

Kontakt

**CHEFREDAKTÖR**  
Göran Greider  
goran.greider@daldadem.se  
Tel: 023-475 86

**LEDARSKRIBENT**  
Robert Sundberg  
robert.sundberg@daldadem.se  
Tel: 023-475 93



DALA-DEMOKRATEN

SOCIALDEMOKRATISK  
MORGONTIDNING  
GRUNDAD 1917.

**CHEFREDAKTÖR**  
Göran Greider  
goran.greider@daldadem.se

**ANSVARIG UTGIVARE**  
Bosse Andersson  
bosse.andersson@daldadem.se

**TF REDAKTIONSCHEF  
OCH STF ANSVARIG UTGIVARE**  
Erik Nyholm  
erik.nyholm@daldadem.se

**KONTAKT**  
Växel 010-709 70 00  
Öppet mån-fredag kl 8.00-17.00  
Postadress: Dala-Demokraten, Box  
825, 791 29 Falun  
Besöksadress: Zettergrens väg 7-9,  
Falun (6-1 ingång)

**WEBBPLATS**  
www.dalademokraten.se

**CENTRALREDAKTIONEN**  
Tel: 023-475 75  
E-post: red@daldadem.se

**MATTREDAKTIONEN**  
Tel: 023-475 04

**RUMSERVICE**  
Tel: 010-709 70 00 kl 8-16

**VIA WEBBPLATS:** kundservice.mitt-  
media.se/olademeraten

**FÖRTÄSSAMNING**  
Tel: 010-709 70 00

**E-post:** annonsorkning@daldadem.se

**PRENUMERATIONSPRISER**

Gäller vid tillvärdningsnumeration

**Komplett: 239 kr/månad**

**Digital: 149 kr/månad**

(Allt innehåll på nyhetssajten samt e-tidningen)

**Hjelp: 369 kr/månad**

(Tidningen fredag-lördag, allt innehåll på nyhetssajten samt e-tidningen)

**Digital: 149 kr/månad**

(Allt innehåll på nyhetssajten samt e-tidningen)

För mer information om våra erbjudanden gå in på:

http://kund.mittmedia.se/

**PUBLIKERINGSINFORMATION**

För insätt, ej beställt, material ansvaras inte. Allt material lagras digitalt, publiceras och tillhandahålls elektroniskt i tidningens arkiv. Den som sänder material till tidningen anses medge såväl digital lagring och publicering som sådant tillhandahållande.

**ÖTEBLIVNING**

Har du inte fått din tidning, ring:

Tel: 023-79 49 00

Vardagar 7-14, lördag 7-11

Aveskaområdet:

Tel: 010-110 16 50



Flyktingkrisen

# Realism och tårar

**S**å kom då de väntade besluten att kraftigt strama åt den svenska flyktingpolitiken. Det kom en novemberförmiddag när skymmingen föll och allt i världen tycktes hopplöst. Det var en dag för tårar – och för realism. Det är faktiskt de exakta orden för detta skifte i svensk flyktingpolitik. Tårar över ideal som, åtminstone för en tid, förlorar mot en ny verklighet.

Sverige anpassar nu i stort sett sin flyktingpolitik till det övriga Europa, som framhårdar i en extremt restriktiv hållning. EU har en befolkning på över femhundra miljoner innevånare och det skulle inte vara något problem för unionen att ta emot miljontals flyktingar om de bara fördelades jämnt mellan de 28 länderna. Men EU-länderna har slagit igen dörren med en smäll. Och det var också budskapet och analysen Stefan Löfven gjorde under presskonferensen: Vi är nödda och tvungna till detta därför att övriga Europa inte tar sitt ansvar.

Sverige har nått en gräns för vilket flyktingmottagande landet klarar, var budskapet, och jag kan bara hålla med. De senaste två månaderna har över 80 000 människor anlänt och larmen har gått höga från kommuner och myndigheter. Margot Wallström menade i ett uppmärksammat yttrande redan för flera veckor sedan att systemen i kommunerna riskerar att braka ihop.

**Så vad är det vi ser?** Vad var det vi bevitnade under denna smått historiska presskonferens? Jag menar att det inte var två kappvändare som stod där.

Jag menar att den rödgröna regeringen reagerat på den oerhört snabbt växande flyktingströmmen som vi sett sedan i somras. Jag menar att regeringen, före denna dramatiska ökning, gjorde helt rätt som i stort sett höll fast vid den generösa flyktingpolitik som Sverige haft i ett antal år – trots alla domedagspredikningar från högerhåll. Sverigedemokraterna ville stoppa invandringen och flyktingmottagandet drastiskt redan för flera år sedan, vilket är bevisat både för att detta parti har en rasistisk agenda och att det är helt ointresserat av pragmatiska lösningar.

Men även vänstern, inklusive många socialdemokrater och miljöpartister,



Asa Romson och Stefan Löfven höll i tisdags presskonferens under vilken man meddelade att Sverige nu sänker sig till EU:s lägstanivå. FOTO: JANE RIK HENRIKSSON/TT

har ibland kännetecknats av en ovilja att diskutera de stora utmaningar som ett flyktingmottagande av de dimensioner vi sett den senaste tiden innebär för ett samhälle. Ingen vill ju vara nationalist. Ingen vill riskera att anklagas för att gå SD:s eller rasismens ärenden. Men därigenom har den breda flyktingpositiva vänstern ofta läst sig ute från en realistisk diskussion. Det har dessutom gått prestige i frågorna. Minsta ansats till oro för att Sverige ska fungera med så stort asylmottagande har kunnat tolkas som att ge domedagspredikanterna i högerpressen rätt. Jag fick själv känna på det där när jag för någon månad sedan försvarade den första migrationspolitiska överenskommelsen. Allt för många har alltför länge varit alltför fixerade vid Sverigedemokraterna. Det måste bli ett slut på det. Ge det partiet den föraktfulla likgiltighet det förtjänar.

**Så vad bevitnade vi** under denna presskonferens när Asa Romsons tårar var nära att tränga fram? Vi bevitnade ett slags sorgsen realism. Vi bevitnade för all del också en del hyckleri. Att asylrätten i praktiken nu urholkas är det svårt att föneka,

men det gjorde regeringsföreträdarna.

**De som nu helt förkastar** den nya, restriktiva flyktingpolitiken hävdar att Sverige mycket väl kan klara tillströmningen. Men när de hävdar att Sverige kan klara detta vädrar de till en enda, enskild nationalstats förmåga att hantera en flyktingström som borde vara hela Europas

angelägenhet. På sätt och vis tilltro de paradoxalt nog, i ett slags inverterad antinationalism, därmed nationalstaten Sverige med sina tio miljoner innevånare är alldeles för stor förmåga. Och de har inte alltid insett att just de välfärdsstatliga ambitioner som gjort att så många flyktingar sökt sig till Sverige riskerar att sänkas, så att landet får svårt att på

sikt ta emot så många flyktingar vi kan.

**Vi lever i de** långa, ändlösa skuggorna från den amerikanska invasionen av Irak, då en hel nationalstat kollapsade och födde fram en terrorrörelse som fått ytterligare en nationalstat, Syrien, att kollapsa. Historien handlar, tyvärr, mer än vi tror fortfarande om fungerande eller inte fungerande nationalstater och kanske har en självklart globalt och solidariskt orienterad vänstern inte alltid insett det. På presskonferensen stod två motvilliga företrädare för en pressad nationalstat. Jag kände med dem. De ville inte detta. De blev tvungna.

Realismen är nödvändig. Men också tårarna. Det finns ingen glädje i denna migrationspolitiska vändning. Framförallt inte för tusentals flyktingar från krig och misär, men heller inte för dem av oss som tror på en generös flyktingpolitik. Även dem av oss som anser att den nya migrationspolitiska linjen är riktig måste orka hålla flera tankar i huvudet samtidigt och sörja över de ideal som nu går förlorade.



Göran Greider

goran.greider@mtdmedia.se



# OPINION

Västerbottens-Kuriren  
Frisinnad länsstidning  
Grundad 1900

## ■ V75-funderingen

Det har gått trott i rutan senaste veckorna, men skam den som ger sig. Nu är det tävlingar på Mantorp, och se upp för Maze Runner i V75-2 som kan bli intressant om han når ledningen. Och så hoppas jag att Racing Brodda går bra i guldebuben.

Politisk chefredaktör: Ola Nordebo 090-1760 77 Ledarredaktionen: Mats Olofsson 090-1760 79, Petter Bergner 090-1760 78 E-post: ledare@vk.se

## LÖRDAGSKRÖNIKAN - OLA NORDEBO

# Som vanligt stirrar vi oss blinda på en kris i taget

**SVENIGE.** Barnorganisationer och kvinnojourer runt om i Europa fruktar nu att problemen med våld och missbruk i hemmen ska öka dramatiskt som en följd av coronakrisen. Mörkertalen misstänks redan vara stora. Även den psykiska ohälsan kommer att förvärras allvarligt ju längre samhällets hålls nedstängda.

Isolering, övervakning, inställda aktiviteter, arbetslöshet och konkurser får de sociala och ekonomiska påfrestningarna att växa snabbt.

Det är ett oerhört auktoritärt ingrepp i människors liv, frihet, försörjning och umgänge, att stänga ned ett samhälle på det sätt som skett i många länder.

Otryggheten och slitningarna det skapar kommer att sätta spår för åratals framåt.

Så ser den bortglömda delen av coronakrisen ut, allt det lidande som inte handlar om viruset.

**Att konstatera det** är inte i sig något argument för eller emot olika strategier när det gäller kampen mot smittspridningen.

Det går inte att möta en farlig pandemi, när hela samhället förlopp utan några inskränkningar och nödåtgärder ålås.

Men att långtgående restriktioner skapar andra typer av öppna och långvariga folkhälsoproblem, med många döda över tid, måste rimligen tas med som en del av analysen, när man försöker hitta rätt balans och tajming mellan olika åtgärder för att möta coronahotet. Folkhälsobegreppet är bredare än bara virus. Drastiska metoder som att stänga ner ett samhälle, kan bara sättas in under en mycket begränsad tid, och när läget är akut, för att vara hållbara ur ett folkhälsoperspektiv.

Det upptäcker nu land efter land i Europa, som börjar öppna upp igen. När det här summeras, och alla kommer att ha sina egna lärdomar att dra

– även Sverige – får debatten inte enbart handla om coronaviruset, utan måste även titta på de som föll offer för krisbekämpningsbaksidor.

**Mycket av det** här är svårt att prata om. Det finns en smärta och sorgens hierarki i samhället. De flesta tårar faller i tystnad, utan att någon ser. Nästan alla blåmärken, yttre och inre, täcks över. För varje manifestation av gemenskap och solidaritet, där ingenting känns omöjligt, tigger tusentals marginaliserade i enslig vagn.

Maktstrukturer, resurser och status återspeglas även i människors möjligheter att vittna offentligt om lidande och rådslå.

Och väldigt få som tvingas ta avsked av en närstående får känna värmen från ett helt land.

Den vanligaste saknaden är den människor bär i stillhet och för sig själva, så länge de orkar.

**Kanske finns det** goda skäl till varför vi sällan talar om de hierarkiska. Att vi sparar den kollektiva medkänslan för några få utvalda tillfällen, när hela samhället samlas, fysiskt eller digitalt.

Inte minst om dödens närvaro i varje lokalsamhälles vardag är vi usla på att tala. Den ställföreträdande funktionen i sådana ögonblick ska därför inte underskattas. I gemensamma minnesstunder över terroroffer, kända personligheter eller människor som förolyckats i katastrofer, handlar det inte bara om de namngivna, utan även om många andra, i var och ens privata liv. Vi samlas kring en stor, gemensam eld, och bär samtidigt med oss allt små, personliga eldar inom bords.

**Ändå finns det** en uppenbar fara med sorgens och rådslans offentliga hierarkier. Konsekvenserna blir snart förö-

## ■ Ord inför helgen

**M**arie Lundquist är en av mina favoritpoeter. Till hennes dikter kan man alltid återvända utan att helt känna igen sig. Det är väldigt befriande. Dikterna befinner sig i rörelse precis som läsaren. Nu under några värveckor har jag haft den av hennes diktsamlingar på nattduksbordet som jag tycker allra mest om: "Astrakanner", prosadikter från 1995. De har talat till mig, denna märkliga coronavår. Det vis tror jag att det beror på att Marie Lundquist låter identiteter flyta in och ut ur varandra, och skildrar dödens närvaro och gåta så vackert intelligent och tänkvärt. Som i de här raderna:

■ De människor som mest liknar verkligheten är kemisterna i sina perforerade laboratorierockar. Det krävs en yrsel för att varje morgon sliga upp ur sängen och hålla dagen upprest. De döda ligger oåtkomliga under jordens skorpa. Raseriet stanar en meter ovanför deras pannor.

dande, om vi inbillar oss att det vi ser och hör mest om i offentligheten, säger hela sanningen om vår tid och vårt samhälle. Om vi bara pratar om den stora elden, så intensivt och heligt, att många människor i skamkänsla börjar släcka ner sina egna vittnesmål och tystna.

Då upptäcker vi inte längre var den största hjälplösheten, det glömda Sverige, finns i dag.

**Det är som** vanligt nu, att många stirrar sig blinda på en kris i taget. Allt för lätt, när något övervåldigande händer, glöms tidigare erfarenheter bort. Andra kanske mer utdragna problem i samhället hamnar onedelbart i skymundan. Som om verkligheten bestod av en rad avslutade, från varandra isolerade kapitel.

Först bara det där. Sedan bara det här. Lockelsen är livsfarlig i det läget, att chansa och investera allt i en enda frågeställning, som råkar dominera för dagen. Sedan växer en djungel av intressen, kampanjer, resurser och prestige upp kring frågan, som börjar leva sitt eget liv. Då vill man inte att andra perspektiv ska störa.

Ännu värre är när en enskild problembild får så exklusiv status att det nästan blir skambelagt att tala om målkonflikter eller andra faror i samhället. Som om det vore ett slags svek att påpeka att kriser alltid överlappar, och ofta krånglar till, varandra.

**Lyssna därför extra** noga till de som ropar på hjälp, högt eller inom bords, i krisens marginaler. De som gråter inför sina anhöriga i telefonen, men skäms för att de inte orkar vara oberörda i sin isolering. De som misshandlas och trakasseras i hemmen, men plötsligt inte har någon som lyssnar. De som återfaller i ett drickande, berövade vardag och sociala skyddsnet. De som vändas över att skäms behöva leva sina sista år sysslösa, isolerade och deprimerade utan att få frågan hur de själva ser på livet, på risker och prioriteringar. De som plötsligt upptäcker att deras helt livsverk var skivare och särbare än de någonsin kunde ana.

Många av dem skäms över sitt lidande, känner sig inte tappra nog, nu när allt bara ska handla om corona.

Men deras erfarenheter, och deras hälsa, räknas också.

## MATS OLOFSSON: SIGNERAT

# Nå enighet kring försvaret

**TRENDBROTT.** I går, fredag, skulle parlamentariska försvarsberedningen gjort de sista justeringarna inför det som ska bli en proposition om totalförsvaret 2021-2025 i höst – och samtidigt vara en bred uppgörelse om Sveriges framtida försvar.

Så blev det inte. Okade motsättningar kring ekonomiska övervägandena fick försvarsministern att i sista stund förlänga beredningens förordnande med två veckor.

Kommer beredningen att hinna prata ihop sig under resten av maj? Det är tveksamt – om än fullt möjligt i teorin. Och kommer regeringen i så fall att ta fasta på detta underlag inför propositionen. Förhoppningsvis. Fast säkert är det ju inte – i dessa osäkerhetens dagar.

**Problemet är att** säkra en rimlig balans mellan mål och medel. Så att Försvarsmakten och andra myndigheter verkligen ska kunna uppfylla de krav som politikerna ställer.

Det handlar om pengar. Bristen på medel har efter de senaste försvarsbesluten visat sig skriande. Den här gången skulle det bli anorlunda. Och sant är att partierna enats om en rejäl höjning av anslaget. Nu gäller det att hålla fast vid detta.

Ändå visar det sig att det krävs lite till. I förhållande till vårens coronasatsningar är det närmast att beräkna som felräkningspengar. Men tydligen går någon slags smärtgräns här för försvarsministern – för vad han kan motivera inför sina partikamrater. Den tänka årliga uppskrivningen efter 2025 backar också Hultqvist inför, han vill se kontrollstationer åren därefter och förnyade samtal.

Tveksamheten är illavarslande. Signalen till en allt mer instabil omvärld, att en bred försvarsuppgörelse präglad av satsningar uteblir, är olycklig. Dessutom krävs långsiktiga planeringsföretagningar. Dessa uteblir med ministerns strategi.

Coronavirusets härjningar är på statskassan. Det har också kommit att bli ett viktigt argument för Hultqvist. Men det är inget bra skäl. Pandemin har tydligt gjort de problem som uppstår när det inte finns en beredskap för det högst oväntade.

**Världsläget – oaktat** virusets härjningar – är dystert. Stora stater i närområdet blir allt mer oberäkneliga. Aktörer som Kina och USA triggas varandra. Den internationella handeln utmannas. Även i Europa skymtar tecken på nationell egoism.

Internationellt samarbete är viktigare än kanske någonsin. Men angeläget är också att bryta de senaste decenniernas svenska medrustningstrend. Det senare borde partierna kunna ena sig kring under andra halvan maj.

MATS OLOFSSON  
ledarskrifvare



ALLTID PÅ EN LÖRDAG!

Ola Nordebo